

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:Novinsko-izdavačka ustanova »Hrvatska riječ«,
Trg cara Jovana Nenada 15/II, 24000 Subotica**UPRAVNI ODBOR:**Vesna Prčić (predsjednica)
Slaven Bačić, Ivan Gregurić,
Dražen Prčić, Zvonko Sarić,
Josip Stantić, Thomas Šujić,
Tomislav Žigmanov**DIREKTOR**

Ivan Karan

ODGOVORNA UREDNICA:

Jasminka Dulić

POMOĆNIK I ZAMJENIK**ODGOVORNE UREDNICE:**

Zvonko Sarić

REDAKCIJA:Ivan Andrašić (Podunavlje)
Davor Bačić Palković (kultura)
Dušica Dulić (novinarka)
Zvonimir Perušić (novinar)
Dražen Prčić (sport i zabava)
Zoran Vukmanov Šimokov (fotografije)
Marijana Tucakov (pripravnica)
Željka Vukov (društvo)
Mirko Kopunović (dopisništvo i korektura)
Jelena Ademi (tehnički prijelom)**TEHNIČKI UREDNIK:**

Thomas Šujić

ADMINISTRACIJA:Zdenka Sudarević
Ljubica Vujković-Lamić**LEKTORICA:** Katarina Vasiljčuk**TELEFON:** ++381 24/55-33-55

++381 24/55-15-78

++381 24/53-51-55

ŽIRO RAČUN: 355-1023208-69**E-MAIL:** hrvatskarijec@tipnet.rs**WEB:** www.hrvatskarijec.rs**TISAK:** »Rotografika« doo SuboticaList je registriran kod Tajništva za
informiranje Skupštine AP Vojvodine
pod rednim brojem 73.CIP - Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad
32+659.3(497.113=163.42)

Povjerenje

Aktualni ministar unutarnjih poslova u Vladi Republike Srbije i predsjednik Skupštine AP Vojvodine dogovorili su prošloga tjedna formiranje zajedničke radne grupe, koja će organizirati okrugli stol s ciljem jačanja povjerenja i suradnje između lokalnih zajednica i policije. Razgovaralo se i o potrebi zajedničke strategije za prevenciju međunacionalnih incidenata, kao i o akciji koja bi pridonijela povećanju broja pripadnika različitih nacionalnih zajednica u policiji te prilagođavanju obrazovnog sustava ovim potrebama.

Ministar Dačić je kazao kako je MUP-u u interesu da u policiji bude što veća zastupljenost pripadnika svih nacionalnih zajednica i naroda koji žive u Srbiji te je apelirao na pripadnike svih naroda i nacionalnih zajednica da se prijavljuju za poslove u policiji i MUP-u, i pohađaju njihove kurseve, škole i kriminalističke akademije. Vremena se mijenjaju, mijenjaju se režimi, politike, pa i ljudi, no ono što se vrlo teško vraća kad se jednom izgubi - jest povjerenje. To je povjerenje bilo ozbiljno narušeno devedesetih godina, kada su pripadnici manjina odjednom postali nepoželjni u ovim strukturama. Onda nije niti čudno kako je u svim razgovorima i na konferencijama riječ koja se najčešće čula bila upravo povjerenje.

Razina je povjerenja, ne samo prema policiji već općenito u društvu, pokazuju rezultati istraživanja, u bivšim »komunističkim« zemljama izuzetno niska. A kada nema povjerenja u društvu bitno se osiromašuju resursi toga društva, jer se kapital jedne zemlje može mjeriti ne samo kroz fizičke resurse, financijski i ljudski kapital, već i kroz socijalni kapital.

»Ekonomski kapital počiva na našim bankovnim računima, ljudski kapital u našim glavama, a socijalni kapital u strukturama odnosa među ljudima - da bi čovjek posjedovao socijalni kapital on mora biti povezan s drugim ljudima«, kaže politolog Berto Šalaj. A povezanost s drugim ljudima gradi se na povjerenju - na povjerenju u samoga sebe, povjerenju u druge ljude, povjerenju u institucije društva u kojemu živimo.

Veze između (ne)povjerenja u ljude, (ne)povjerenja u društvo i (ne)povjerenja u politiku mogu biti sasvim različitog intenziteta i smjera u različitim društvenim i političkim sredinama. Međutim, ukoliko postoji veliko preklapanje nepovjerenja u druge u socijalnom, političkom i interpersonalnom prostoru, ukoliko postoji stanje opće prisutnog nepovjerenja to je signal da stvari nisu onakve kakve na površini izgledaju, da odnosi u toj socijalnoj sredini nisu funkcionalni, navodi se u feljtonu u kojem objavljujemo rezultate istraživanja o socijalnoj alienaciji na uzorku bunjevačkih Hrvata. Značaj ovog istraživanja utoliko je veći što kao i za društvo u cjelini socijalni kapital predstavlja neophodni resurs i za jednu manjinsku zajednicu. Imajući u vidu manjinski položaj možda čak i glavni resurs.

J. D.

U Subotici pokrenut prvi online internetski magazin

Diurnarius istražuje, analizira i sučeljava 19

Uspješno se provodi tečaj udruge žena »Kolijevka Bačke«

U Baču se opet tka 23

Nova knjiga Ivana Bonusa predstavljena u Požegi

Stihovi koji plijene duhom zavičaja 32

Luka Sili, nogometaš

Nogometna budućnost 45

Veleposlanik Kuprešak u posjetu Subotici

Novoimenovani veleposlanik Republike Hrvatske u Beogradu *Željko Kuprešak* posjetit će Suboticu idućeg petka 13. veljače. Prigodom posjeta veleposlanik će se susresti s predstavnicima Hrvatskog nacionalnog vijeća, NIU »Hrvatska riječ«, Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata, predstavnicima hrvatskih udruga, te gradonačelnikom Subotice *Sašom Vučinićem*.

Jačanje povjerenja je zajednički interes

Predsjednik Skupštine AP Vojvodine *Sándor Egeresi* i ministar unutarnjih poslova u Vladi Republike Srbije *Ivica Dačić* složili su se na sastanku održanom 27. veljače u Novom Sadu, da je zajednički interes policije, građana i državnih institucija očuvanje stabilnosti, javnog reda i mira kao i, što je za Vojvodinu posebno značajno, skladnih međunacionalnih odnosa.

Na sastanku kojem su pokraj Egeresija i Dačića, prisustvovali i potpredsjednici Skupštine AP Vojvodine doc. dr. *Branislava Belić* i *Siniša Lazić*, predsjednik Odbora za sigurnost Skupštine AP Vojvodine *Tomislav Bogunović*, kao i najviši čelnici Ministarstva unutarnjih poslova, dogovoreno je formiranje zajedničke radne skupine koja će organizirati okrugli stol s ciljem jačanja povjerenja i suradnje između lokalnih zajednica i policije. Ovaj okrugli stol bit će održan sredinom travnja u Skupštini AP Vojvodine.

Predsjednik Egeresi i ministar Dačić razgovarali su i o potrebi zajedničke strategije za prevenciju međunacionalnih incidenata u Vojvodini, kao i o akciji koja bi pridonijela povećanju broja pripadnika različitih nacionalnih zajednica u policiji, kao i prilagođavanju obrazovnog sustava ovim potrebama, navodi se u propćenju Pokrajinskog tajništva za informacije.

Predsjednik Egeresi izjavio je na zajedničkoj konferenciji za novinare kako je na sastanku naglašena važnost suradnje Skupštine i Izvršnog vijeća Vojvodine, kao i lokalnih samouprava, s Ministarstvom unutarnjih poslova. »Naš zajednički interes, posebno ovdje u Vojvodini, jest čuvati i očuvati dobre međunacionalne odnose, jačati povjerenje između naših nacionalnih zajednica i spriječiti eventualne incidente. Tome će, siguran sam, pridonijeti i strategija prevencije na kojoj ćemo raditi, kao i okrugli stol koji će biti održan polovicom travnja«, naglasio je Egeresi. Predsjednik Skupštine AP Vojvodine je rekao kako ga je ministar Dačić informirao o smanjenju broja međunacionalnih incidenata u Vojvodini prošle godine, u odnosu na prethodnu, te da je vođen razgovor i o obrazovanju policajaca na Policijskoj akademiji i tečaju za osnovnu obuku policajaca. »Učinit ćemo sve što je u našoj moći da i predstavnici nacionalnih zajednica u što većem broju upisuju Akademiju, analizirat ćemo nastavne programe i suočit ćemo se sa svim izazovima 21. stoljeća«, najavio je Egeresi.

Policija i građani na istoj zadaći

Potpredsjednik Izvršnog vijeća Vojvodine i pokrajinski tajnik za gospodarstvo *István Pásztor* i ministar unutarnjih poslova u Vladi Republike Srbije *Ivica Dačić* razgovarali su 27. veljače o potrebi jačanja povjerenja između građana i policije, kao i o unapređenju suradnje po pitanju školovanja i zapošljavanja pripadnika različitih nacionalnih zajednica u policiji. Na radnom sastanku, kojem su prisustvovali i predsjednik Skupštine AP

Vojvodine *Sándor Egeresi* i pokrajinski tajnik za obrazovanje dr. *Zoltán Jeges*, ocijenjeno je kako je zajednički interes pokrajinske administracije, Ministarstva unutarnjih poslova i građana, izgradnja dobrih odnosa koji se zasnivaju na međusobnom povjerenju. Ministar Dačić je ocijenio da je policija spremna učiniti neophodne korake kako bi se približila građanima, a da joj u tome može pomoći i jačanje suradnje s lokalnim samoupravama i pokrajinskim institucijama. Govoreći o sigurnosnoj situaciji u Vojvodini, potpredsjednik Pásztor posebno je ukazao na povremeno veoma napetu situaciju u Subotici, koja se mora popraviti zajedničkim akcijama u kojima bi sudjelovali policija, lokalna samouprava, ali i sami građani. Na sastanku je razgovarano i o prekatégorizaciji i infrastrukturnom obnavljanju graničnih prelaza prema Mađarskoj, prije svega Bajmoka, Bačkih Vinograda, Đale i starog graničnog prijelaza kod Horgoša, navodi se u propćenju Pokrajinskog tajništva za informacije.

Za kvalitetnu medijsku scenu

Kvalitetna medijska scena, profesionalno novinarstvo, razvijanje svih vrijednosti demokratskog društva i stalna edukacija o našim najvećim vrijednostima – ciljevi su koje želimo postići kroz proračunsko financiranje medija i medijskih proizvoda u našoj pokrajini – izjavila je potpredsjednica Izvršnog vijeća Vojvodine i pokrajinska tajnica za informacije *Ana Tomanova-Makanova*, otvarajući stručnu raspravu o natječajnom financiranju medija u Vojvodini, koja je održana 26. veljače u Novom Sadu, prenosi www.vojvodina.gov.sr.

Ana Tomanova-Makanova je istaknula kako će svaki izdvojeni dinar biti utrošen namjenski, da izuzev natječaja neće biti raspoređivana sredstva, pa tako neće biti privilegiranih medija, a u povjerenstvima koja će odlučivati koji će se projekti sufinancirati, bit će i predstavnici samih medija. Prema njezinim riječima, uvest će se bodovni sustav i čitav postupak bit će transparentan.

Pomoćnik pokrajinske tajnice za informacije *Kalman Kuntić* predstavio je radne verzije budućih natječaja, uvjete i kriterije, kao i način ocjenjivanja, odlučivanja i prijavljivanja na natječaje.

Natječaji su, prema namjeni, svrstani u tri skupine. Po Kuntićevim riječima, natječaji za poticanje javnog informiranja bit će namijenjeni samo novim projektima, zatim sufinanciranju projekata u medijski nerazvijenim sredinama, višejezičnim programima, kao i za projekte u području javnog informiranja nevladinih i neprofitnih organizacija. U drugu skupinu svrstani su natječaji za sufinanciranje unapređenja programa i programskih sadržaja, gdje potpada i prevodenje sa srpskog na manjinske jezike i obrnuto, projekti za informiranje osoba s invaliditetom i za razvoj višejezičnih internet i multimedijalnih prezentacija. U treću skupinu potpadaju natječaji za sufinanciranje održavanja stručnih skupova, seminara i javnih rasprava, zatim za stipendiranje studenata medijskih struka, kao i novinarske nagrade.

Stručnoj raspravi odazvali su se predstavnici pokrajinskih, regionalnih i lokalnih novina, radija i televizija, kao i predstavnici medijskih cehova i neovisnih produkcijskih kuća i agencija.

Zainteresirani za status Hrvata

Dvočlano izaslanstvo američkoga veleposlanstva u Beogradu – kojega su činili službenica za politička pitanja *Bianca Menendez* i viši politički specijalist *Denis Ibišbegović* – posjetilo je prošle srijede 25. veljače sjedište Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini. Razgovarajući tom s čelnicima stranke izaslanstvo veleposlanstva istaknulo je da sa zanimanjem prate stupanj ostvarivanja manjinskih prava u Srbiji i s tim ciljem prikupljaju informacije od vodstva manjinskih zajednica. U tom smislu predstavnici DSHV-a su su razgovoru predočili aktualno stanje i problematiku Hrvata u sferi političkog ali i drugim oblastima društvenog života.

»Mislim da nema te stranke koju ne zanima što misle Sjedinjene Američke Države, odnosno predstavnici njihova Veleposlanstva«, rekao je nakon sastanka u izjavi za HR dopredsjednik DSHV-a Dujo Runje. »Nastavak je to bliske suradnje koja je ranije uspostavljena s veleposlanstvom SAD-a. I do sada su puno značili razgovori i komunikacija, da je DSHV je bio u prigodi iznijeti svoje poglede u vezi, prije svega, statusa Hrvata u Vojvodini i Srbiji i oko rješavanja njihovih problema. Naišli smo na razumijevanje i u dobroj mjeri bili smo suglasni u nekim stavovima. Veliki je interes Veleposlanstva SAD-a za nas i našu zajednicu i time daju značaj i hrvatskoj zajednici, a u slučaju da dođe do određenih problema, našli smo sugovornike kojima se možemo javiti i razmijeniti iskustva, pa čak i djelovati u slučaju potrebe«, rekao je Runje.

Četveročlano izaslanstvo DSHV-a činili su predsjednik stranke *Petar Kuntić* te potpredsjednici *Josip Gabrić*, *Martin Bačić* i Dujo Runje.

D. B. P.

Sjednica UO NIU »Hrvatska riječ«

Usvojeno izvješće o poslovanju za 2008.

Izvješće o poslovanju Novinsko-izdavačke ustanove »Hrvatska riječ« u 2008. godini usvojeno je 26. veljače, na sjednici Upravnog odbora ove ustanove. Prilikom razmatranja izvješća o poslovanju, istaknuto je kako su vlastiti prihodi veći za 20 posto u odnosu na prethodnu godinu, što se postiglo povećanjem prodaje tjednika, knjiga i povećanjem broja reklama na stranicama tjednika, a da cijene nisu povećane. Sjednici su nazočili: predsjednica Upravnog odbora *Vesna Prčić* i članovi *Slaven Bačić*, *Ivan Gregurić*, *Dražen Prčić*, *Zvonko Sarić*, *Josip Stantić* i *Tomislav Žigmanov*, kao i direktor ustanove *Ivan Karan*.

Kako je u tijeku formiranje radio-televizijske redakcije u okviru NIU »Hrvatska riječ«, direktor *Ivan Karan* je iznio informacije kako su počeli razgovori s direktorom subotičke YU-Eco televizije o suradnji na planu emitiranja emisije na hrvatskom jeziku, kao i da su pokrenuti razgovori s predstavnicima Radio Sombora glede pokretanja emisije na hrvatskom jeziku na valovima ove radio postaje, a predstoji i razgovor s vodstvom Radiotelevizije Vojvodine u cilju početka suradnje. Direktor *Ivan Karan* je naglasio kako se nakon otvaranja dopisništva »Hrvatske

riječi« u Somboru planira širenje dopisničke mreže na području Plavne, Vajske, Bača i Stanišića i poboljšanje uvjeta rada dopisnika osiguranjem računala, foto-aparata, diktafona i druge opreme potrebne za novinarski rad, te da se NIU »Hrvatska riječ« svojim projektima planira uključiti u programe predpristupnih fondova Europske Unije koji su predviđeni za zemlje članice, kandidate i potencijane kandidate za EU.

Prije sjednice Upravnog odbora, ovo je izvješće jednoglasno usvojio Nadzorni odbor NIU »Hrvatska riječ«. Na sjednici Nadzornog odbora bili su prisutni predsjednik *Pajo Đurašević*, zamjenik predsjednika *Ladislav Suknović* i članica *Ljubica Vujković Lamić*.

Z. S.

Prvi broj »Hrvatskog Majura«

Prvi broj »Hrvatskog Majura«, glasila Mladeži Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini, promoviran je na drugom prelu Mladeži DSHV-a. »Hrvatski Majur« donosi kronologiju aktivnosti reorganizirane Mladeži DSHV-a, a ovo glasilo će se objavljivati kao podlistak stranačkog glasila DSHV-a »Glas ravnice«. Urednik glasila »Hrvatski Majur« je predsjednik Mladeži *Siniša Skenderović*, a ime glasila je odabrano prema nazivu naselja Hrvatski Majur, koje je jedino mjesto s hrvatskim predznakom u Republici Srbiji.

»List Mladeži DSHV-a izlaziti će periodično. Cilj nam je putem glasila promovirati aktivnosti naše mladeži koje se odvijaju tijekom godine. Nakon što su u Domu DSHV-a renovirane prostorije za potrebe rada mladeži planiramo u tom prostoru održavanje programa za mlade, seminara, književnih večeri i različitih oblika druženja za mlade i članove stranke. U našim prostorijama ubrzo ćemo upriličiti izložbu radova tehničkog urednika glasila 'Hrvatski Majur' *Drage Poljakovića Kovačeva*. Planiramo i održavanje seminara za naše dopisnike, koji će se održati u suradnji s NIU 'Hrvatska riječ'. Planova i aktivnosti je zaista mnogo. Vodstvo Mladeži DSHV-a ići će u ožujku na konvenciju Hrvatske demokratske zajednice, koja će biti održana u Zagrebu, a nakon osnivanja Mjesne organizacije Mladeži DSHV-a u Sontu prošlog petka, u planu je osnivanje mjesnih organizacija u Baču, Vajskoj, Plavni, Zemunu, Bezdanu, Bačkom Bregu i Stanišiću«, kaže članica predsjedništva Mjesne organizacije Mladeži DSHV-a u Đurđinu *Verica Kujundžić*.

Z. S.

Katolički i pravoslavni radio zajedno u Subotici i Somboru

Koordinator »Radio Marije« *Csaba Kovacs* najavio je da će ta katolička radio postaja svoju frekvenciju koristiti zajedno sa Srpskom pravoslavnom crkvom (SPC) u Subotici i u Somboru, piše RTV.

Kovač je za informativnu internetsku stranicu »Vajdasag ma« rekao da će u ova dva grada u roku od 90 dana preći na »sendvič program«, odnosno Radio Marija će emitirati 12 sati, a SPC preostalih 12 sati na istim frekvencijama, u raznim intervalima.

Dodao je da će na vlastitim frekvencijama Radio Marija imati cjelodnevni program na mađarskom i hrvatskom jeziku.

Studio »Radio Marije« u Novom Sadu počeo je s radom prije pet godina, a u Subotici prije tri godine.

Radio Marija je dobila frekvenciju od Republičke radiodifuzne agencije i na osnovi toga će, uz Sombor i Suboticu, ova radio stanica emitirati program u Novom Sadu i u Plandištu.

Priredio: Zvonko Sarić

Održana sjednica Izvršnog odbora HNV-a

Bez konsenzusa u odlučivanju

Usvojen jedino prijedlog raspodjele sredstava po natječaju Ministarstva kulture Republike Srbije za sufinanciranje projekata u području javnog informiranja na jezicima manjina

Izvršni odbor Hrvatskog nacionalnog vijeća je na svojoj 62. sjednici, održanoj prošle srijede 25. veljače, usvojio prijedlog raspodjele sredstava po natječaju Ministarstva kulture Republike Srbije za sufinanciranje projekata programa u području javnog informiranja na jezicima manjina. Iznos sredstava natječaja je 1.150.000 dinara, a na natječaj su šest projekata prijavile četiri udruge: Uredništvo na hrvatskom jeziku Radio Subotice, CRO Media, udruga »Crov« i HKPD »Matija Gubec« iz Tavankuta. Prvotni prijedlog izjavitelja po ovoj točki dnevnoga reda, člana Izvršnog odbora zaduženog za informiranje *Mate Groznice*, nije usvojen, nego se po pitanju svakog projekta pojedinačno glasovalo, te je tako formuliran novi prijedlog, potom usvojen od strane članova Izvršnog odbora.

Na sjednici Izvršnog odbora našlo se i razmatranje te davanje mišljenja na program rada za siječanj-ožujak 2009. godine i na financijski plan Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata za siječanj-ožujak 2009. godine, koji su razmatrani zbog privremenog proračunskog financiranja te ustanove. Iako je ova točka, prema riječima predsjednice Izvršnog odbora *Slavice Peić*, trebala biti stvar procedure, budući da je već ranije usvojen program rada Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata za cijelu 2009. godinu, članovi IO HNV-a nisu usvojili mišljenje u svezi s prijedlogom spomenutih dokumenata. Članovi IO -a koji su glasovali protiv usvajanja (Antonija Čota i Joza Kolar) istaknuli su da o spomenutim dokumentima mišljenje treba dati HNV, sukladno Statutu i Odluci o osnutku ZKVH-a, te

predložili da se glasuje o upućivanju prijedloga vijećnicima. Jednakim brojem glasova (2 za; 2 protiv), budući da je članica IO *Stanislava Stantić-Prčić* zbog ranije najavljenih obveza napustila sjednicu, prijedlog da se dokumenti na mišljenje upute HNV-u nije izglasovan.

U daljnjem tijeku sjednice, u točki tekućeg pitanja Antonija Čota je zatražila od predsjednice IO HNV-a Slavice Peić da podnese ostavku. Kao razlog zahtjeva navela je da vijećnici na posljednjoj sjednici HNV-a nisu usvojili prijedlog Slavice Peić da se ona razriješi s dužnosti u Izvršnom odboru HNV-a. »Radi se o zahtjevu koji je bez obrazloženja i utemeljenja«, rekla je Čota, dodavši kako planira i »dalje smetati u nezakonitom radu Izvršnog odbora«. Zahtjev za smjenu Slavice Peić podržao je i član Izvršnog odbora zadužen za gospodarstvo *Joza Kolar*, kao razloge navodeći nedovoljno principijelnosti u radu ovog saziva Izvršnog odbora te donošenje odluka koje, kako je naveo, nisu u skladu sa statutima institucija čiji je osnivač Hrvatsko nacionalno vijeće.

Mato Groznica je informirao članove IO-a da je nedavno skupa s predsjednikom *Brankom Horvatom*, održao sastanak s novim v. d. ravnateljem RUV-a *Blažom Popovićem*, na kojem su predstavnici HNV-a izrazili nezadovoljstvo nedopustivo malom zastupljenošću programa na hrvatskom jeziku na pokrajinskom javnom servisu. U tom smislu, predstavnici HNV-a zatražili su da se uvedu kriteriji po kojima bi hrvatska zajednica trebala biti ravnopravni je zastupljena u programima Radiotelevizije Vojvodine. »S druge strane, pokazana je inicija-

Komentirajući zahtjev za njezinu ostavku, Slavica Peić je u izjavi za HR rekla kako su ocjene dvoje članova Izvršnog odbora o nezakonitosti rada toga tijela neutemeljene. »Svaka sjednica Izvršnog odbora priprema se s tajnikom HNV-a, tako da se u tom smislu ne bih složila s tvrdnjama ovo dvoje članova. Mislim da se radi o destruktivnom ponašanju dvoje članova od kojih jedan od njih u protekle dvije godine otkako sam ja na čelu Izvršnog odbora nije načinio niti jedan korak u području gospodarstva, niti se prihvaća novih radnih zadataka. Što se tiče članice IO zadužene za kulturu, ona se u svojem neradu pridružila članu IO zaduženom za gospodarstvo. Nezadovoljna sam njezinim radom, već osam mjeseci unatrag nemamo gotovo nikakvu komunikaciju«, rekla je Slavica Peić.

tiva te medijske kuće da prave neku vrstu arhive o svim nacionalnim zajednicama s područja Vojvodine, a ti bi se sadržaji potom plasirali ne samo u okviru manjinskih, nego i u okviru općih emisija. Također, RTV je izrazila spremnost i medijski popratiti jedan festival ili neku ključnu manifestaciju svake od zajednica«, rekao je Mato Groznica.

D. B. P.

Hrvatska želi turiste iz Srbije

Masovni nastup hrvatske turističke ponude na upravo završenom Sajmu turizma u Srbiji potvrđuje da su se Dalmatinci i Istrani zbog recesije i straha za ovogodišnju turističku sezonu okrenuli do sada zapostavljenom tržištu – Srbiji, piše zagrebački Jutarnji list.

Na ovogodišnjem sajmu u Beogradu prvi su put nastupili predstavnici čak 17 dalmatinskih turističkih agencija, predstavljenih na zajedničkom štandu Županijske komore Split, dok je Istarska turistička zajednica ovogodišnji region-partner Sajma. Osim njih, na Sajmu su samostalno predstavljena turistička mjesta Makarske rivijere: Baška Voda, Makarska, Gradac, te Jelsa na Hvaru, a prvi su se put pojavili i poznati hotelijerski lanci iz Opatije.

Direktor Turističke zajednice Istre Tomislav Popović izjavio je za Jutarnji list kako oni žele privući do 30 posto više turista iz Srbije. »Srpski turisti čine manje od jedan posto ukupnog broja turista u Istri, a cilj nam je doći do dva posto svih turista«, rekao je Popović.

U izjavi za Hrvatsku riječ, Tomislav Popović je prije mjesec dana rekao kako je tržište Srbije jedno od rijetkih na kojem hrvatski turistički djelatnici mogu očekivati rast.

»Turisti iz Srbije u Istri odsjedaju u hotelima i u privatnom smještaju, i to u privatnom smještaju koji u Istri danas ima visoku razinu kvalitete.

U Istri nema incidentnih situacija, ovdje je sigurnosna situacija u redu, što nisam siguran da bismo mogli reći za neka druga područja u Hrvatskoj«, rekao je tada Popović.

Predstavnici Beogradskog sajma su, inače, tijekom ove manifestacije održane od 26. veljače do 1. ožujka, stalno izjavljivali kako je ponuda Hrvatske bila najveća od svih zemalja.

Podsjetimo, prošle je godine na hrvatsku obalu došlo tek 87.633 srpskih turista, što je za 14 posto više nego 2007. godine, ali ta je brojka i dalje mizerna, posebno u usporedbi s turističkim priljevom iz Srbije za vrijeme bivše Jugoslavije.

Posljednjih su godina za turiste iz Srbije najprivlačnije bile grčke i turske destinacije, a zatim egipatske i crnogorske.

Na Sajmu je sudjelovalo 850 izlagača iz cijelog svijeta.

Z. P.

HNV: Utorkom informacije o obrazovanju

Za sve koji žele dobiti informacije vezane uz obrazovanje na hrvatskom jeziku, Ured Hrvatskog nacionalnog vijeća (Preradovićeva 4) u Subotici otvoren je svakoga utorka od 12 do 16 sati. Dodatne informacije možete dobiti na telefon Ureda: 024/556-898.

Jeremić: Nije osuđena Srbija

»Presude Haškog tribunala petorici iz državnog vrha Srbije su presude pojedincima, a ne Srbiji kao državi«, izjavio je prošloga tjedna ministar vanjskih poslova Vuk Jeremić. On je, gostujući u emisiji »Poligraf« na TV B92 rekao da je Milan Milutinović zapravo jedini optuženi koga su građani Srbije izabrali, i da je upravo on dobio oslobođajuću presudu. Vuk Jeremić očekuje da će optuženi pred Haškim tribunalom uložiti žalbe na presude koje su dobili.

»Ja bih se uzdržao od toga da kažem šta osobno mislim o Haškom tribunalu. Mogu kao građanin kazati da ne poznajem nikoga tko nije duboko začuđen činjenicom da iz haške sudnice ljudi poput Ramuša Haradinaja i Nasera Orića izlaze kao pobjednici, nasmijani, oslobođeni, a da se gotovo svima koji su pred tim sudom optuženi iz Srbije dešava ovo što se dešava«, rekao je Jeremić.

On je, međutim, naveo da će Srbija nastaviti surađivati s Haškim tribunalom sve dok se ne ispune sve obveze, kada, kako je rekao, Srbija više neće imati ni potrebu ni obvezu da s tom institucijom i s ljudima iz nje »ima bilo što«.

On je rekao da ne vjeruje da će presuda Haaga državnom i vojnom vrhu Srbije imati utjecaj na odluku Međunarodnog suda pravde o pitanju legalnosti kosovske neovisnosti i da Srbija nije izgubila zaštitu međunarodnog svjetskog poretka.

»Ne vidim zašto bi 10 godina kasnije jednoj vrlo različitoj, potpuno promijenjenoj Srbiji, demokratskoj, okrenutoj prema europskim integracijama i procesu pomirenja, bila nametnuta kazna za bilo čije grijehe, koji nisu bili naplaćeni onoga trenutka kada je režim Slobodana Miloševića poražen«, smatra Jeremić.

Podsjetimo, Međunarodni kazneni sud za bivšu Jugoslaviju (ICTY) oslobodio je prošloga četvrtka bivšeg srbijanskog predsjednika Milana Milutinovića optužbi za zločine protiv čovječnosti te kršenje zakona i običaja ratovanja na Kosovu 1999., a petoricu suoptuženika osudio je s 15 do 22 godina zatvora. ICTY je osudio bivšeg premijera SR Jugoslavije Nikolu Šainovića, zapovjednika Jugoslavenske armije Nebojšu Pavkovića i generala Sretena Lukića na po 22 godine zatvora, proglašivši ih krivima za svih pet točaka optužnice. Dvojica drugih suoptuženika u predmetu, bivši zapovjednik jugoslavenske vojske Dragoljub Ojdanić i general Vladimir Lazarević, proglašeni su krivima za dvije točke optužnice i osuđeni su na po 15 godina zatvora.

Predsjednik Egeresi primio izaslanstvo Republike Mađarske

Predsjednik Skupštine AP Vojvodine *Sandor Egeresi* primio je 2. ožujka delegaciju Kancelarije premijera Republike Mađarske na čelu s državnim tajnikom zaduženim za vanjske odnose i nacionalnu politiku Gemesi Ferencom.

U razgovorima, u kojima su sudjelovali i: glavna direktorica u Kancelariji premijera dr. *Erika Terzsek*, generalni konzul Republike

Mađarske u Subotici *Ferenc Nagy*, odnosno šef poslaničkog kluba Mađarske koalicije u Skupštini AP Vojvodine dr. *Tivadar Tot*, bilo je riječi o daljnjem produbljivanju dobre suradnje između Republike Mađarske i Republike Srbije. Obostrano je naglašen značaj kulturne suradnje u sklopu koje će se organizirati redovita predstavljanja mađarske, odnosno srpske kulture u gradovima dviju zemalja, s posebnim osvrtom na dostignuća Mađara koji žive u Srbiji, odnosno Srba u Mađarskoj.

Predsjednik Egeresi je obavijestio goste o aktivnostima u svezi novog Statuta AP Vojvodine i naglasio je da se otpori prema tom dokumentu javljaju prvenstveno od strane onih snaga koje su protiv decentralizacije i europskog puta Srbije, ali je izrazio očekivanja da će Narodna skupština Republike Srbije usvojiti predloženi dokument.

Državni tajnik Gemesi je naglasio da je regionalizacija jedno od osnovnih načela Europske Unije i u tom smislu bi decentralizacija predstavljala izuzetno pozitivan signal od strane Republike Srbije na putu prema europskim integracijama. On je posebno istaknuo i prednosti decentralizacije i regionalizacije s aspekta dostupnosti fondovima Europske Unije.

U razgovorima o položaju mađarske nacionalne zajednice sa zadovoljstvom je konstatirano smanjivanje broja incidenata na etničkoj osnovi u AP Vojvodini, navodi se u priopćenju iz kabineta predsjednika Skupštine AP Vojvodine.

Okrugli stol o medijskoj regulativi

Potpredsjednik Skupštine AP Vojvodine *Branimir Mitrović* bio je domaćin okruglog stola o medijskoj regulativi, koji je u organizaciji Nezavisnog udruženja novinara Vojvodine održan u ponedjeljak u pokrajinskom parlamentu, navodi se u priopćenju iz njegova kabineta. Okrugli stol je organiziran povodom objavljivanja specijalnog izdanja »Srpske pravne revije«, posvećenog aktualnim pitanjima i problemima medijske regulative u Srbiji.

Obraćajući se sudionicima okruglog stola potpredsjednik Branimir Mitrović je rekao da nastojanja da se riješe nagomilani problemi u medijima zaslužuju potporu Skupštine Vojvodine.

»Kada je riječ o oblasti medija najavljuje se donošenje novih zakona ili izmjene postojećih, a sve s ciljem usklađivanja domaće regulative s europskim standardima. Prilagođavanje domaće regulative europskoj u prijevodu znači uvođenje reda, prihvaćanje europskih standarda i vrijednosti, drukčiji odnos vlasti prema javnosti, transparentnost u radu, a za nas u Srbiji i stavljanje točke na način razmišljanja, navike i sustav vrijednosti koji je obilježio posljednjih 20 godina naše povijesti«, naveo je Mitrović.

Osim potpredsjednika Skupštine AP Vojvodine na okruglom stolu o medijskoj regulativi govorili su i: urednici izdanja »Srpske pravne revije« Vladimir Todorčić i Dragan Veljović, profesor Filozofskog fakulteta u Novom Sadu dr. Radivoj Stepanov, predstavnik OESS-a Miroslav Janković, novinarka Zsuzsana Szerencses i predsjednik NDNV-a Dinko Gruhonjić.

Priredio: Z. Sarić

U susret 8. ožujku

Zapošljavanje – mjerilo ravnopravnosti između spolova

Ženama iznad 50 godina starosti najteže je doći do novoga zaposlenja

Pišu: Dražen Prčić, Zlatko Gorjanac, Stanka Čoban, Igor Kušeta, Ivan Radoš

Poražavajuća statistika eksplicitno pokazuje kako problem zapošljavanja i gubitka posla ponajviše pogađa ženske osobe mlađe dobi do 30 godina i one starije dobi iznad 50 godina starosti. Što im je činiti u takvoj situaciji i kako se postaviti u rješavanju ovoga ozbiljnoga životnoga problema, pokušali smo odgovoriti postavljajući

pitanja stručnim osobama koje se ovom problematikom bave profesionalno.

U susret 8. ožujku, međunarodnom danu žena koji je u vremenu tranzicije pomalo izgubio na važnosti pridavanoj ranije, željeli smo dobiti odgovore i samih žena, kao i njihovo neposredno viđenje cijele stvari.

Vesna Magdenovski, načelnica Fonda mirovinsko-invalidskog osiguranja, filijala Subotica

Prema Zakonu o mirovinskom i invalidskom osiguranju uvjet za ispunjavanje starosne mirovine za ženu je pun radni staž od 35 godina i navršene 53 godine života, potom 60 godina života i najmanje 15 godina staža osiguranja ili 59 godina života (od 1. siječnja 2009.) i 18 godina staža. Za žene koje su blizu ispunjenja potrebnog radnog staža

(35 godina), ali su u međuvremenu ostale bez posla, postoji zakonska mogućnost samostalnog uplaćivanja staža (čl. 15. Zakona o mirovinskom i invalidskom osiguranju) po osnovi koji same mogu birati. Od 1. veljače 2009. godine najniža osnovica iznosi 3816,56 dinara sve do najviše koja iznosi 54.521 dinara mjesečno. Žene koje su bliže po godinama života, trebale bi ostati na stažu koji imaju (minimalnih 15 godina) i čekaju ispunjenje potrebnih godina života, što je ujedno i najčešća praksa koju potvrđuje i najveći broj takvih zahtjeva. Ukoliko dođe do gubitka posla zbog proglašenja za tzv. tehnološki višak, ili tvrtka u kojoj su zaposlene ode u stečaj, a nedostaje im upravo približno 2 godine do ispunjenja potrebnog uvjeta od 35 godina staža, prijavom na evidenciju Nacionalne službe za zapošljavanje ostvaruje se pravo na te dvije godine kroz isplatu mjesečnih naknada u tom razdoblju.

Ana Šoti, organizatorica programa zapošljavanja u Nacionalnoj službi zapošljavanja i trenerica za rodnu ravnopravnost, filijala Subotica

Prema podacima naše filijale NSZ koja obuhvaća Suboticu, Bačku Topolu i Mali Idoš, na dan 31. prosinca 2008. godine evidentirano je 13.474 nezaposlenih osoba među kojima su ukupno 6953 ženske osobe, dok broj nezaposlenih žena preko 50 godina starosti iznosi 1225. Sve ove osobe u najstarijoj starosnoj skupini u jako su teškom položaju za potencijalno pronalaženje zaposlenja u svojoj osnovnoj struci, jednako kao i mlađe ženske osobe do 30 godina starosti, koje su ipak u prednosti jer je zamjetno kako lakše prihvaćaju oblike zamjenskog zapošljavanja u vidu obavljanja alternativnih poslova (njegovanje, rad u kafiću i sl.). Opet, starije osobe su nedovoljno fleksibilne po ovom pitanju i imaju znanja koja tržište rada manje vrednuje, najčešće su to osobe koje imaju I. ili II. stupanj stručne spreme. Sretna je okolnost, ukoliko se to tako može nazvati, jedino činjenica što osobe koje budu proglašene tehnološkim viškom ostvaruju pravo na jednokratnu novčanu naknadu

koju u skladu sa svojim mogućnostima i profilom radnog interesiranja mogu uložiti u pokretanje određenog privatnog biznisa. Interesiranjem za ponudu poslova koji se nude preko naše službe za zapošljavanje uvijek postoji mogućnost pronalaženja i određenog posla kojim bi mogle nastaviti svoju radnu angažiranost, kao i započinjanje novoga radnog odnosa tzv. samozapošljavanjem. Iznimno je važno u ovakvim situacijama biti kvalitetno informiran o svim potencijalnim mogućnostima i biti uporan u traženju posla. Glede rodne ravnopravnosti za koju sam, uz nekoliko mojih kolegica stručno osposobljena, ona podrazumijeva provođenje ravnopravnijeg provođenja zapošljavanja osoba vodeći računa da omjer osoba uvijek bude barem u odnosu 70-30, konkretno govoreći, u najvećem slučaju se nastoji osigurati barem 30 posto upošljavanja ženske radne snage u određenim sektorima i zanimanjima u kojima po »navici« dominiraju muške osobe (primjer – livničari, strojobravari), ali isto tako osigurati i ravnopravniji tretman upošljavanja muških osoba u ženskom radnom djelokrugu (primjer – medicinsko pomoćno osoblje).

Ivana Antunić, studentica, Sombor

Smatram kako danas žene imaju ista prava kao i muškarci, a neke i pretjeruju u odnosu na prošla vremena. Prije se znalo tko ide u kavanu, tko pije ili puši, a danas nema razlike što se toga tiče između žena i muškaraca. Žene ostaju u kavani do zore i rade isto što i muškarci, a to baš i nije primjereno damama.

Marica Mikrut, umirovljenica, Sombor

Danas žene i imaju i nemaju prava kao muškarci. Na vodećim mjestima baš i nema puno žena, manje su zastupljene, a na nekim su mjestima slabije plaćene od muškaraca. Možda smo u pitanju i mi same jer se slabije borimo, a i ako dođe do većih problema lako se povlačimo. Vidno je kako se ide k jednakim pravima, ali je taj proces jako spor. Gledajući opet neka prošla vremena, dogodio se velik pozitivan pomak. Muškarci ne mogu biti kao žene, a žene ne mogu biti kao muškarci, što se najbolje vidi u poslovima koje obavljaju.

Slavica Tolić, umirovljenica, Novi Sad

Ja sam u mirovini, a kako svi znamo da su mirovine male, prinuđena sam raditi još dodatne poslove. Tako povremeno budem angažirana na prodajnim manifestacijama. Uz taj dodatni posao lakše je izgurati mjesec. Smatram kako je danas jednako teško i muškoj i ženskoj populaciji. Osobito je teško mladim ljudima koji traže prvi posao. U moje vrijeme, kada sam tražila posao poslije školovanja,

nitko nije pitao znate li engleski ili drugi strani jezik. Samo su rijetki znali engleski ili neki drugi jezik. Danas gotovo sve tvrtke traže obvezno znanje engleskog jezika, kao da smo u Engleskoj. Pitam se za čega onda postoji studij engleskog jezika, kad poslodavci danas od svakog traže da govori perfektno taj jezik. Umjesto da uposle nekoliko mladih ljudi kao prevoditelje, koji su završili studij engleskog, oni traže da svi koji traže posao govore engleski. Taj problem ima moj sin, koji je u školi učio ruski jezik. Završio je strojarški fakultet, ali ne zna engleski i ispada kako je 'džaba' završio fakultet. Godinu dana traži posao i ništa, a ima 29 godina. Tužna su vremena.

Anita Žanić, studentica, Golubinci

Žene se moraju društveno organizirati i djelovati. Pri zapošljavanju žene nemaju isti tretman kao muškarci i stoga je manja zastupljenost žena na odgovornijim radnim mjestima. Pogotovo su žene na selu izložene većem obujmu svakidašnjeg posla, ali se opet čini da su u podređenom položaju, jer se uvijek pozornost stavlja na »muški posao«, pa je samim tim rad žena manje cijenjen,

dok se čini da se u gradskim sredinama taj problem polako rješava i da se žene iz grada sve više uključuju u sve oblike društvenog života.

Zvezdica Crljen, službenica, Golubinci

Postotno je manja uposlenost žena u odnosu na muškarce, iako mnoge poslove puno bolje rade nego muškarci. Mnoge političke stranke ne ispunjavaju 30 posto zastupljenosti žena u političkom životu. Žene na selu su, u odnosu na žene iz grada, izložene puno većem obujmu posla, a puno su manje uključene u društveno-politički život.

Ivana Barić, nezaposlena, Novi Sad

Mojoj generaciji je teško pronaći posao u struci, bilo da su cure ili dečki. Smatram da je ipak dečkima nešto lakše. Završila sam poljoprivredni fakultet, smjer zaštita bilja. Posao još nisam našla, prošlo je 9 mjeseci kako sam diplomirala. Povremeno radim na sajmovima i slič-

nim manifestacijama kao promicateljica, ali pravi posao je danas teško dobiti. Uz sve nedaće, ova je godina pogođena recesijom. Ipak, optimizam je prisutan, te se nadam zaposlenju u struci. Dodala bih da je problem i što poslodavci uglavnom traže obvezno dobro znanje engleskog, a često i njemačkog ili francuskog jezika. Ispadne kako je bitnije znati engleski nego što znate iz struke!? Imam visok prosjek na studiju, ali engleski slabo govorim. Na više sam mjesta bila na razgovoru kod potencijalnih poslodavaca i prosjek ih uopće ne interesira, ali znanje engleskog svi traže. Većina tih poslodavaca gotovo da ne zna ništa reći na engleskom, a od svojih zaposlenika to traže. Zbog toga sam razočarana. Sada hoću upisati tečaj engleskog jezika, ali to košta, a roditelji imaju mala primanja.

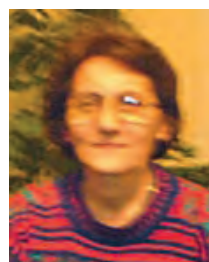

Marija Penavin, studentica, Bač

Do sada nisam imala prilike zamijetiti velike razlike u pravima među spolovima. U okruženju u kome se ja krećem, na fakultetu i među mladima, ravnopravno smo raspoređeni u svim aktivnostima. Ne znam kako će biti kasnije kada dođe vrijeme zapošljavanja i eventualno vodećeg radnog mjesta. No, za sada nemam primjedaba.

Mira Milošević, frizerka, Bač

Cijeli moj radni vijek provela sam sa ženama i u društvu žena. Osobno nisam primjećivala razlike i nepravilnosti u odnosu muškarac-žena što se tiče zaposlenja, plaća i vodećih radnih mjesta jer me to nije ni zanimalo. Ja sam privatni obrtnik i to ženski frizer, no tijekom svih ovih godina rada, naslušala sam se raznih pritužbi od strane mušterija-zaposlenih žena koje nisu mogle napredovati na radnom mjestu zato što su žene, a imale su istu kvalifikaciju kao njihove kolege muškarci, plaće su im bile manje, a nerijetki slučajevi su bili i upitno zasnivanje radnog odnosa mlade žene zbog porodijskog bolovanja i sl.

Povijest 8. ožujka

Medunarodni dan žena (skraćeno Dan žena) obilježava se 8. ožujka svake godine. Tog dana se slave ekonomska, politička i društvena dostignuća pripadnika ženskog spola. Prvi Dan žena je obilježen 28. veljače 1909. u SAD-u deklaracijom koju je donijela Socijalistička partija Amerike. Između ostalih važnih povijesnih događaja, njime se obilježava i požar u tvornici Triangle Shirtwaist u New Yorku 1911. godine kada je poginulo preko 140 žena.

Ideja za obilježavanjem međunarodnog dana žena pojavila se prvi put početkom 20. stoljeća u doba brze industrijalizacije i ekonomske ekspanzije koja je često dovodila do protesta zbog loših radnih uvjeta. Žene zaposlene u industriji odjeće i tekstila su javno demonstrirale 8. ožujka 1857. u New Yorku. Tekstilne radnice su protestirale zbog loših radnih uvjeta i niskih plaća.

Promocija knjige »Rodna perspektiva u međureligijskom dijalogu u XXI. stoljeću«

Povodom Dana žena, u organizaciji »Ženskih studija i istraživanja« iz Novog Sada u utorak 10. ožujka bit će održana promocija knjige »Rodna perspektiva u međureligijskom dijalogu u XXI. stoljeću«. Knjigu su priredile Svenka Savić iz Novog Sada i s. Rebeka Jadranka Anić iz Splita. Knjiga sadrži radove s međunarodne konferencije održane 7. i 8. ožujka 2008. godine u Novom Sadu.

Promocija će biti održana u dvorani 30/I kat na Filozofskom fakultetu u Novom Sadu, s početkom u 12 sati.

Dr. Ante Kutle, predsjednik Udruge »Lijepa naša«

Povezivanje kroz odgoj i obrazovanje

*Važno nam je povezivanje hrvatske djece s hrvatskom djecom u dijaspori * Ekologija je tek jedan od ciljeva koje smo upisali u statut, a tu su i ciljevi u kulturi i posebnoj zaštiti kulturne baštine i drugih vrijednosti * Očekujemo da će HNV osigurati i pomoći ekipama iz udaljenijih mjesta da i oni sudjeluju na natjecanju.*

Tu prvenstveno mislim na Sontu, Sombor, Bački Monoštor, Bački Breg

Razgovor vodila: Željka Vukov

Udruga »Lijepa naša« osnovana je 1990. godine i prisutna je u svim hrvatskim krajevima. Ima ukupno preko 50 tisuća članova, te izgrađenu strukturu programa i rada, koji obuhvaća više vlastitih projekata. Jedan od projekata ove udruge je i Ekološki kviz, koji je ove godine održan i u Vojvodini, u Đurđinu, gdje su sudjelovale škole u kojima

se odvija nastava na hrvatskom jeziku ili se izučava hrvatski jezik s elementima nacionalne kulture. Ovaj susret bio je povodom za razgovor s doktorom medicine, specijalistom, epidemiologom i medicinskim ekologom, predavačem na Medicinskom fakultetu i predsjednikom Udruge »Lijepa naša« dr. Antom Kutleom.

HR: Što je Udruga »Lijepa naša« i je li ekologija njeno jedino polje djelovanja?

Udruga »Lijepa naša« je prvotno nosila naziv Pokret prijatelja prirode »Lijepa naša«, koji je proizašao iz želje osnivača pokrenuti što veći broj istinskih zaljubljenika u prirodu, opredijeljenih za zdrav okoliš i sklad u prostoru. Tako je brojnim članovima pružena mogućnost izvan političkih stranaka i Vladinih institucija angažirati svoje znanje i opredjeljenje za još ljepšu i napredniju Hrvatsku. No, tada smo shvatili kako bi ljudi po tom nazivu mogli shvatiti da se »Lijepa naša« bavi samo ekologijom, što svakako nije tako. Ekologija je tek jedan od ciljeva koje smo u statutu upisali, a tu su i ciljevi u kulturi i posebnoj zaštiti kulturne baštine i drugih vrijednosti. Naziv »Lijepa naša« posudili smo iz prvog stiha naše himne. Time smo očitovali želju da naši članovi budu čestiti i domoljubno opredijeljeni ljudi sa smislom za čuvanje i promicanje prirodnih i drugih vrijednosti. Sam naziv naše udruge govori kako bi time trebalo obuhvatiti neka znanja vezana uz domovinu, uz Hrvatsku, a tu svakako spadaju geografija, biologija, kemija, priroda i vjeronauk. Ti predmeti na neki način zaokružuju područje koje danas zovemo ekologijom. Zaokružuju ono što zovemo Božje djelo na zemlji, zato je tu i vjeronauk. Jer naša udruga svoje naučavanje oslanja na krćanski nauk, a to smo stavili i u naš statut. Polazimo od krćanskih istina. U tom smislu podupiremo misli pokojnog pape

Ivana Pavla II. da je »ekološka kriza, kriza morala i zbiljski prezir spram čovjeka« i da »nitko nema pravo zatirati Božje djelo na zemlji«.

HR: Kome su prvenstveno namijenjene aktivnosti vaše udruge?

Aktivnosti »Lijepe naše« proizlaze iz programa rada koji se donosi svake godine. Program rada prilagođen je i najvećim dijelom okrenut mlađoj dobi, od predškolske dobi do studentske mladeži. Znamo kako je to životna dob kada se najintenzivnije stječu znanja, stvaraju dobre ili loše navike, te dob nakon koje ćemo dobiti stručne i odgovorne mlade ljude, donositelje ekoloških, gospodarskih i drugih odluka u budućnosti. Zato se trudimo ovoj dobi pružiti dodatne odgojno-obrazovne mjere u nastavnim i izvannastavnim aktivnostima, nastojimo osigurati ekološku i ukupnu budućnost Hrvatske. Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa Republike Hrvatske prepoznalo je kvalitetu projekata programa »Lijepe naše« i omogućilo da se oni mogu provoditi u našim osnovnim i srednjim školama, učeničkim domovima i dječjim vrtićima. Naša udruga od samog početka ima dobru suradnju s Agencijom za odgoj i obrazovanje, županijskim uredima za obrazovanje, s osnovnim i srednjim školama, učeničkim domovima i dječjim vrtićima, s Ministarstvom zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, s Ministarstvom vanjskih poslova i europskih integracija, s Ministarstvom nadležnim za poslove turizma i mora, te

s već spomenutim Ministarstvom znanosti, obrazovanja i športa.

HR: Vaša udruga sa svojim programima djeluje i izvan Hrvatske?

Rad »Lijepa naše« nije zapažen i pozitivno ocijenjen samo u Hrvatskoj već i izvan nje. Tako je najvišu ocjenu udruga dobila za svoj rad od Zaklade za odgoj i obrazovanje za okoliš – Foundation for Environmental Education, čiji je pridruženi član postala 1997., a stalni 1999. godine. Zakladu je, inače, osnovalo Vijeće Europe kako bi preko nje usmjeravalo, provodilo i nadziralo politiku odgoja i obrazovanja za okoliš u državama EU. Od lipnja 2001. godine Zaklada je iz europskih prerastala u šire međunarodne okvire, tako su i njeni programi prerastali iz europskih u šire međunarodne i globalne programe. Promjenom statuta u prosincu 2006. godine Udruga »Lijepa naša« je proširila svoju djelatnost na demografsku i populacijsku problematiku o čemu će biti donešen zaseban program.

HR: Koji su ciljevi na kojima počiva program rada Udruga »Lijepa naša«?

Ciljevi na kojima počiva program rada Lijepa naše su: promicanje ekoloških spoznaja, osobito odgoj djece i mladeži o potrebi i načinu očuvanja okoliša; razvijanje ekološke svijesti odraslih, napose onih koji su uposleni u gospodarstvu; organiziranje akcija zaštite i poboljšanja kvalitete okoliša, samostalno i u suradnji s drugim udrugama; propagiranje prirodnih ljepota i vrijednosti Hrvatske; promicanje rodoljublja i domoljubne svijesti; promicanje kulturne baštine, tu se posebno misli na nepokretnu i pokretnu kulturnu baštinu, kao i na zaštitu povijesnih cjelina i lokaliteta. Svakako nam je bitno i promicanje veze s hrvatskim iseljenicima, hrvatskim autohtonim manjinama u europskim državama, te školama koje pohađaju njihova djeca, te poticanje njihove etničke, vjerske, kulturne i jezične samosvijesti, radi očuvanja nacionalnog identiteta. Bitan nam je i povratak Hrvata iseljenika u Republiku Hrvatsku i njihovo uključivanje u gospodarski i društveni život, te povratak mladih u Republiku Hrvatsku radi daljeg školovanja, zapošljavanja i ostanka u Hrvatskoj...

Važno nam je povezivanje hrvat-

ske djece s hrvatskom djecom u dijaspori, dakle, kao što sam rekao, imamo zadaću širiti domoljublje, kako u Hrvatskoj tako i među pripadnicima svoga naroda izvan Hrvatske. Lijepa naša se uključuje i u promišljanje i diskutiranje kada su u pitanju i određena demografska i populacijska pitanja. Nudimo rješenja i na tom planu. Dakle, mi smo udruga koja polazi od nacionalnih vrijednosti i nacionalnih potreba, koja time želi dati pomoć državi i vlasti u rješavanju određenih problema.

HR: Jedan od vaših projekata je i Ekološki kviz koji je u Vojvodini najviše poznat. Što je ustvari Ekološki kviz i tko su sudionici ovoga kviza?

Ekološki kviz je natjecanje koje je 18 godina prisutno u Hrvatskoj, kao službeno natjecanje koje ima školsku, županijsku i državnu razinu. Taj je kviz također upisan u katalog natjecanja i smotri koji se svake godine objavljuje od strane Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa, kao i Agencije za odgoj i obrazovanje. To je i jedino više predmetno natjecanje među brojnim natjecanjima i jedino natjecanje koje zahvaća djecu izvan Hrvatske. Od prošle godine u ovaj kviz su uključene i škole iz Vojvodine, gdje su se ravnopravno natjecale s drugim školama iz Hrvatske, a od ove godine nam dolaze i djeca iz hrvatskih škola iz Mađarske. Škole iz Bosne i Hercegovine ne stavljamo u dijasporu, jer to ni nisu. Hrvati u BiH nisu nacionalna manjina, oni su

ravnopravni narod kao i Hrvati u Hrvatskoj. Hrvatske škole iz BiH u ovome su kvizu već 15 godina, skoro kao i škole iz Hrvatske. Škole iz Vojvodine i Mađarske, a od iduće godine nadamo se i škole iz Rumunjske, polako se uključuju. Vjerujem kako ćemo za 2-3 godine obuhvatiti sve škole gdje se održava nastava na hrvatskom jeziku. Kviz obuhvaća pet nastavnih predmeta, a postoji ideja da se u ovo natjecanje uključi i nacionalna povijest o čemu ćemo razmisliti i najvjerojatnije je i uključiti da

zadatak proučiti je i prezentirati kroz tri etape: uočili smo, uradili smo i predložimo. Unutar tih 5 minuta ukažu na taj određeni problem. Prijašnjih smo godina pravili plakate, ali sada samo radimo na ovaj način. Moramo pratiti i tehniku te je na ovaj način i ljepše i jasnije. Kada se zbroje bodovi pismenog dijela i power point prezentacije, onda slijedi objava privremenog redoslijeda škola na natjecanju. U Vojvodini, s obzirom da ima malo škola, svi su imali i usmeni dio. U velikim županija-

tako zaokružimo ovo natjecanje. S obzirom da kviz nosi naziv »Lijepa naša«, koji je sinonim za hrvatsku domovinu, onda bi bilo dobro da je u ovome kvizu prisutna i povijest naše domovine. Ove godine je kasno za taj predmet, pa se nadamo kako će to dogodine zaživjeti.

HR: Kada se održava i koje ga sve razine sačinjavaju?

U siječnju smo imali školsku razinu, 13. veljače županijsku u svim županijama i Gradu Zagrebu, te u pet županija ili kantona u Bosni i Hercegovini, kao i ovdje u Vojvodini, u Đurđinu. Na ovogodišnjem svehrvatskom kvizu sudjelovat će i hrvatske škole iz Budimpešte i Pečuha. Kao gosti pozvane su i škole iz Rumunjske, Mađarske i Austrije. Djeca na pismenoj etapi imaju 10 pitanja, 5-minutnu power point prezentaciju, odnosno da analiziraju kako su vidjeli, sagledali i obradili neki praktični problem, neko praktično pitanje. Može to biti neka lokva, močvara ili što slično. Njihov je

ma gdje ima trideset pet osnovnih škola poziva se samo prvih pet škola koje se dalje natječu za prva tri mjesta. Tako se opet na državnoj razini skupi preko 60 ekipa, škola sa svih strana. Kada ovoj skupini dodamo mentore, tu se skupi preko 400 ljudi. Ove godine državno natjecanje bit će u Segetu Donjem, kod Trogira.

Tri prvoplasirane ekipe iz osnovnih škola i tri ekipe iz srednjih škola dobivaju nagradu Hrvatske turističke zajednice, preko »Lijepa naše«, petodnevni boravak u Nacionalnom parku »Risnjak«. To je obično krajem lipnja, kada se završi škola. Djeca se tada upoznaju međusobno, ali upoznaju i ovaj nacionalni park i njegove čari.

HR: Što se sve nalazi u pitanjima na ovome kvizu?

Na kvizu se nalazi ono što je obuhvaćeno planom i programom za tu školsku godinu. Oni koji sastavljaju pitanja dužni su prikupiti sve udžbenike i propisanu literaturu za taj određeni predmet, za tu školsku

i nastavnu godinu. Pitanja ne mogu biti izvan tih granica. Međutim, 25 posto pitanja se odnosi na opću ekološku kulturu i na opću ekološku zdravstvenu kulturu, tamo gdje bi sva djeca trebala biti izjednačena. Ekološka kultura je jednaka za djecu iz Zagreba i Vojvodine i svih drugih mjesta. Svi su oni danas i pred TV aparatima i na internetu i stječu određena znanja. Oni su tu približeni jedni drugima, osobito zato što su to okolne države, koje su do jučer bile jedna država. Ne mogu se ti nastavni i školski programi bitno razlikovati. Mogu se i trebaju razlikovati i nekim postotcima, ali ostalo je uglavnom isto gradivo. Ne možemo reći da djeca nisu upoznata.

Cilj nam je u konačnici dobiti sve te škole iz mjesta gdje god postoje škole u kojima se provodi nastava na hrvatskom jeziku, sa svih susjednih strana, te da se ravnopravno natječu s ostalim školama u Hrvatskoj.

HR: Udruga »Lijepa naša« ima i drugih projekata. Koji su to projekti?

Drugi projekt koji ulazi u taj katalog natjecanja i smotri su »Dani kruha«, dani zahvalnosti za plodove zemlje, koji se održavaju u jesen, također na školskoj, često i na županijskoj razini koja nije obvezna, te na državnoj i svehrvatskoj razini. Prošle godine, dakle 2008., imali smo također predstavnika iz Vojvodine na natjecanju koje je održano u Malom Lošnju. Time se djeca međusobno obogaćuju tradicijom i običajima drugog podneblja.

»Lijepa naša« je članica Međunarodne zaklade za odgoj, obrazovanje i okoliš, te je temeljem članstva dobila licenciju, preuzela vođenje nekoliko programa kojima je zaklada intelektualni vlasnik. Najjači i najvažniji projekt su »Eko škole«, za koje možemo reći kako su praktički škola u školi.

Kada jedna škola odluči ući u taj program ona se odlučuje na pripremu koja traje godinu dana, da bi stekla status eko škole. Tek nakon godinu dana može dobiti potvrdu, ako je ovladala programom, da se može nazvati eko školom. Nakon jedanaest godina provedbe mi u Hrvatskoj trenutačno imamo 226 eko škola. Najviše je osmogodišnjih škola, ali ima i oko 50 srednjih škola, nekoliko učeničkih domova i sve više ima dječjih vrtića. Sve su to ustanove koje mogu steći status međunarodne eko škole. Za razliku

od projekata, programi traju cijelu godinu i sračunati su na višegodišnju provedbu. Hrvatska se za vrlo kratko vrijeme, po uspješnosti provedbe ovog univerzalnog programa odgoja i obrazovanja za okoliš, svrstala među vodeće zemlje. Uspostavljena je nacionalna i međunarodna računalna mreža eko-škola, pa je putem interneta moguće doznati puno podataka o svakoj eko-školi i lokalnoj zajednici iz koje škola potječe. Bitna karakteristika eko-škola je u tome što one nisu zatvorene u okvire dotične škole već su istovremeno i program lokalne zajednice (općine, grada ili županije). Mnoge naše lokalne zajednice su putem eko škola ušle u provedbu Lokalne agende, a da toga nisu ni svjesne. Tu su neki dugogodišnji projekti kao što su programi »Murva« i »Neretva«.

HR: Što podrazumijeva projekt »Murve«?

Bitno je spomenuti kako su »Dani kruha« i »Eko kviz« vlasništvo »Lijepa naše«, a »Plava zastava« i »Eko škole« su pod okriljem Međunarodne zaklade. Osim ovih projekata u udruzi se provodi i niz drugih programa. Jedan od tih programa je i »Murva« (dud), gdje nam je cilj i želja murvu sačuvati od nestanka s hrvatskih prostora. Ona je zadnjih 30 godina nemilice uništavana, sječena. Nekad ste je imali svugdje – uz ceste, po dvorištima kuća, po gradovima, na moru. Sve su obale, rive ranije bile zasade murvama, ne palmama, nego isključivo murvama. Danas u

Splitu kod Dioklecijanove palače su zasade palme, ali tamo su prije svugdje bile murve. Dakle, cilj nam je sačuvati tu višestruko korisnu biljku, voćkaricu. Sačuvati je od nestanka. Želja nam je u sljedećih 10 godina zasaditi najmanje 100.000 sadnica. To je minimum kako bi ova kultura opstala. Već smo jesenas posadili oko 700 sadnica u nekoliko županija, što je bila promotivna sadnja u eko školama, kako bi odaslali poruku drugima. Mi računamo da će se u to uključiti i ostale škole i turističke zajednice, te županije i gradovi kako bi ta murva bila zasadena, te kako bi se sačuvala.

HR: Spomenuli ste i znanstveni program Neretve. O čemu je riječ?

Taj znanstveni program smo pokrenuli ove godine, a zove se skraćeno »Donja Neretva«. Pun naziv ovoga

ciju i suočiti se s istinom i stajati iza svojih priča, bilo da je točna ili netočna. Taj će projekt koštati oko 3 milijuna kuna i planiramo što skoriji početak, a primjenjivat će se najsuvremenije metode identifikacije i utvrđivanje pojedinih elemenata.

HR: Program »Plava zastava«, koji je dobro poznat u Hrvatskoj, također je program kojim se bavi vaša udruga. O čemu je riječ?

To je program za plaže i marine »Plava zastava«, koja je poznata u cijelom svijetu, a kod nas se provodi već 11 godina. Prošle je godine u Hrvatskoj postavljeno oko 145 plavih zastava, većinom na plažama i oko 20 marina. Ove godine očekujem da će se taj broj povećati za još 5-6 plavih zastava. Njih trebamo urediti i pripremiti u skladu sa standardima »Plave zastave«. To je program koji je fokusiran na zaštitu mora i obalnog pojasa, koji su u ekološkom smislu osjetljivi. Sama činjenica da preko 60 posto svjetske populacije živi na uskom pojasu od 50 km na obalama mora i oceana. Računa se da bi 2050. godine 75 posto populacije nastanilo to područje, jer se taj trend naseljavanja mora i oceana, spuštanja prema vodi nastavlja. Toliko milijardi ljudi u tom uskom pojasu, te ga radi toga sve više treba štiti i voditi računa o tome. »Plava zastava« je program koji je pomoć državama da se taj pojas sačuva.

HR: Već dvije godine postoji natjecanje »Eko kviz« i u Vojvodini. Hoće li se ova suradnja i dalje razvijati?

Moram reći kako od samih početaka računamo na pomoć Hrvatskog nacionalnog vijeća. Svi naši dokumenti, papiri, testovi idu preko HNV-a, ove godine smo surađivali s članicom IO zaduženom za obrazovanje *Stanislavom Stantić-Prčić*. Za sada smo imali dobru i uspješnu suradnju i nadam se i daljnjoj suradnji, a jednako tako očekujemo da će HNV osigurati i pomoći ekipama iz udaljenijih mjesta da i oni sudjeluju na natjecanju. Tu prvenstveno mislim na Sontu, Sombor, Bački Monoštor, Bački Breg, da se natjecanje ne svede na samo ovih 5 škola, nego da se proširi i na druga mjesta gdje ima Hrvata. Tome se nadam već sljedeće godine, a do tada ćemo mi surađivati već na završnom svehrvatskom natjecanju u Segetu Donjem.

Zašto djeluje neuvjerljivim istraživanje koje pokazuje kako je Srbija najjeftinija za život u regiji

Statistika je kao sarma

Rezultati istraživanja pokazali su kako u regiji po skupoći prednjači Zagreb, slijede Sofija, Bukurešt i Ljubljana, a onda Budimpešta, Sarajevo i Podgorica ispred Beograda.

Piše: Zvonimir Perušić

Je li Srbija uistinu najjeftinija zemlja za život u regiji, i ako jest, zašto to njeni građani ne osjećaju? Zbog čega većina građana Srbije ne dijeli dojam koji mu je ponudilo posljednje istraživanje Saveza ekonomista Srbije, a prema kojem su u Beogradu najjeftinije životne namirnice u cijeloj regiji? Čak i ovlaš bačen pogled na cijene u velikim trgovinskim centrima po Srbiji, Mađarskoj i Hrvatskoj, bit će dovoljan za visoku sumnju u točnost podataka iz istraživanja. Cijene mnogih artikala ne samo da u Srbiji nisu niže, nego su često i više. U nekim slučajevima čak i drastično više. Meso i tehnika, prije svega.

Pritom se ne može reći kako su podatci iz istraživanja netočni, ali statistika je čudo: primijeni li se pogrešno samo jedan od parametara, cijelo istraživanje može otići u krivom smjeru. Ponekad se to i želi, zato se istraživanja i naručuju i usmjeravaju. Izgleda da su ovo istraživanje od Saveza ekonomista Srbije zatražili domaći političari. Jedino se oni njime mogu dičiti i jedino njima ide u korist. Građanima sigurno ne.

SKUPO I JEFTINO: Da je tome tako, potvrđuju i kolone onih koji osobnim vozilima iz »najjeftinije zemlje« opet masovno odlaze u inozemstvo (Mađarska prije svih, ali i Bosna i Hercegovina, Rumunjska, Bugarska, Austrija, čak i SAD) radi šopinga. Ne ide se na put da bi se kupovalo skuplje, nego upravo jeftinije. Subotički je buvljak također ponovno središte procvata trgovine robom iz inozemstva, prije svega prehrambenih artikala.

Spomenuto je istraživanje za cilj imalo usporediti prosječne cijene osnovnih namirnica u Beogradu sa sličnim cijenama u sedam glavnih gradova u okruženju (Ljubljana, Zagreb, Sarajevo, Podgorica, Sofija, Bukurešt i Budimpešta). Analizirano je 28 proizvoda (od jaja, mlijeka, mesa, kruha, brašna, sokova, voća i povrća do paste za zube) u četiri tipa prodajnih formata (minimarket, supermarket, hipermarket i veliki diskont) na dan 24. siječnja, a uspoređene su tri razine cijena za svaki proizvod: minimalna, maksimalna i cijena proizvoda koji su najzastupljeniji na polici. U Beogradu su mjerene cijene u objektima Maxija, a u Zagrebu u objektima Konzuma i Agrokora.

Rezultati istraživanja pokazali su kako po skupoći prednjači Zagreb, slijede Sofija, Bukurešt i Ljubljana, a onda Budimpešta, Sarajevo i Podgorica ispred Beograda. Broj proizvoda čijim je cijenama Beograd među tri

najjeftinija grada iznosi 21 u minimarketima, 22 u supermarketima, 15 u hipermarketima i 20 u velikim diskontima. Broj proizvoda kod kojih je Zagreb među tri najskuplja grada u regiji je u minimarketima 20, supermarketima 22, hipermarketima 23 i velikim diskontima 15.

Beograd je cjenovno konkurentan u minimarketima i hipermarketima (rang 1, što znači najniže cijene, dok su rang 8 najviše), a djelomično

bilo 13 proizvoda čija je prosječna cijena bila 22,26 eura – najviše u Zagrebu 23,96 eura, a najniža u Budimpešti – 16,21 euro.

Građani Srbije u prosjeku kupuju najjeftiniji kruh, brašno i ulje, te navodno pileće, juneće i svinjsko meso, krumpir, jogurt, mlijeko, sok od jabuke, tjesteninu, banane, smrznuto povrće, pastu za zube i Pampers pelene, a skuplje od većine plaćaju jaja, mineralnu vodu, sir i rižu.

Zagrepcani kupuju najjeftiniji deterdžent od tri kilograma u regiji, i to u svim vrstama trgovina, ali zato i najskuplja jaja, svinjsko, pileće i juneće meso, jabuke i sok od jabuke, svijetlo pivo od 0,5 litara, mineralnu vodu, sir, kuhinjsku sol, kruh, ulje, smrznuto povrće, tjesteninu, jogurt, banane i pastu za zube.

Tako kaže istraživanje. A što kažu katalozi velikih tržnih centara u Subotici, Somboru, Segedinu ili Osijeku? U Subotici je u svim trgovinama svinjski but bez kosti od 400 do 460 dinara, dok je u Segedinu u Metrou – 280 dinara. U segedinskom Metrou Daewoo plazma TV od 82 cm iznosi 30.000 dinara, a u subotičkoj Idei nema niti jednog ispod 40.000. Slično je i s računalima, fotoaparatom, kamerama. Benzin je svugdje u regiji po istoj cijeni, ali je razina plaća različita. Treba li reći kako su plaće u Srbiji u odnosu na susjede, prije svega u Mađarskoj i Hrvatskoj, najmanje dva puta niže?

Sjenu na istraživanje baca i činjenica da su rezultati izraženi u eurima, iako je dinar upravo u zadanom vremenskom okviru slabio, što i jest dovelo do za Srbiju nešto povoljnijih pokazatelja. Na dan istraživanja srednji je tečaj iznosio 95 dinara za euro, a na dan objavljivanja 92, što je u startu razlika od 3,2 posto. Osim toga, u Hrvatskoj su, recimo, uspoređivane cijene u

Konzumovim trgovinama, kojih ima bukvalno u svakom gradskom kvartu, selu i naselju, dok su u Srbiji zapisivane cijene u Maxijevim prodavaonicama kojih ima razmjerno manje, te velik dio građanstva kupovati mora u trgovinama u kojima je roba skuplja. Problematičnu činjenicu predstavlja i nerazlikovanje kvalitete proizvoda u pojedinim zemljama, što također utječe na cijenu. Istraživačima Saveza ekonomista Srbije može se predbaciti i kako je statistički uzorak od 28 proizvoda premali za relevantne zaključke, te da nisu uspoređivani artikli istih proizvođača.

A statistika? Statistika je kao i sarma – jedni jedu meso, drugi kupus, u prosjeku svi su siti.

i u supermarketima (tu je drugi iza Budimpešte) i velikim diskontima (rang 3, iza Budimpešte i Bukurešta). Prosječna cijena košare od 15 proizvoda u minimarketima u regiji iznosi 13,42 eura. Najniža je u Beogradu (10,90 eura), a najviše u Zagrebu (16,07 eura). U supermarketima prosječna cijena 16 mjerenih proizvoda iznosi 20,85 eura; u Zagrebu je najviše, 29,20 eura, a u Budimpešti najniža, 17,26 eura.

ZNANOST ILI TENDENCIJA: Tijekom istraživanja u hipermarketima je u košari bilo 20 proizvoda čija je cijena u prosjeku iznosila 35,50 eura – u Beogradu je bila najniža i iznosila 30,32 eura, a u Zagrebu najviše i iznosila je 41,67 eura. U velikim diskontima u košari je

Velimir Ivković Ivandekić, učitelj

Četvrt stoljeća u radu s učenicima

*Suvremeni prosvjetni djelatnik mora biti svestran
i kontinuirano se usavršavati na brojnim poljima*

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Točno četvrt stoljeća *Velimir Ivković Ivandekić* (1963.) iz Subotice je učitelj razredne nastave u nižim osnovnoškolskim odjelima, učeći djecu prvim znanjima na njihovom obrazovnom putu. Prošle srijede u nastavničkoj zbornici, nakon završetka posljednjeg sata popodnevne smjene u OŠ »Sonja Marinković« u kojoj radi već pune 22 godine, razgovarali smo o njegovoj profesiji i problemima u današnjem školstvu.

ČETVRT STOLJEĆA UČITELJSTVA: Po završetku Pedagoške škole u Subotici, učitelj Velimir je završio i Višu pedagošku školu i počeo 1984. godine raditi u osnovnoj školi u Starom Žedniku.

»Bio je to mali kolektiv u kojemu sam tijekom svoje prve radne godine dobrim dijelom 'ispekao' učiteljski zanat, zahvaljujući nesebičnoj pomoći kolega i kolegica iz OŠ Bosa Miličević. Zanimljivo je napomenuti kako sam bio raspoređen u četvrti razred, učenicima kojima sam bio osmi razredni starješina po redu. Potom sam prešao u OŠ Matko Vuković i dobio treći razred, s kojim sam radio sljedeće dvije godine ('85 – '87) i potom, definitivno, prešao u OŠ Sonja Marinković u kojoj radim od tada. U međuvremenu, prije dvanaest godina, diplomirao sam u prvoj generaciji studenata na Učiteljskom fakultetu«, ukratko iznosi svoj radno-profesionalni životopis Velimir Ivković Ivandekić.

Na pitanje zbog čega danas ima sve manje muškaraca u učiteljskoj profesiji, odgovara kako se razlog krije u financijskoj nemotiviranosti za obavljanje ovoga posla i nedostatku strpljenja i nerava potrebnih za rad s djecom nižeg školskog uzrasta. Ukoliko se žele postići određeni rezultati, ponajprije u kvalitetnom svladavanju nastavne obrazovne građe, ali i pravilnom odgoju njihove osobnosti, potrebna je velika doza ljubavi i entuzijazma u svakodnevnom, višegodišnjem radu. Uz to i strašno puno strpljenja kojega, nažalost, danas ima sve manje. Prema vlastitom kazivanju, učitelj Velimir se od prvoga radnoga dana u učionici

drži pravila da sve njegove osobne brige moraju ostati ispred njenih vrata i sačekati završetak radnoga dana, a nikako ne smiju biti involvirane u vremenu koje provodi učeći svoje đake.

NUŽNA SVESTRANOST: Prema prirodi posla koji obavljaju kroz nastavni program prva četiri razreda osnovne škole, učitelji moraju podjednako baratati znanjem iz nekoliko školskih predmeta, kontinuirano se usavršavajući pri tome. Osobito u suvremenoj eri tehnologije kada je uznapredovala tehnika dostupna i djeci.

»Zahvaljujući dostupnosti brojnih informacija putem medija i interneta, djeca svojstveno svojoj prirodi često znaju pitati svašta i

Učitelj iz inata

Roditelji su željeli usmjeriti me u Ekonomsku školu, ali iz nekog inata ih nisam htio poslušati i odlučio sam upisati se u Pedagošku školu. Poslije samo dva dana pokazalo se kako je upravo to prava škola za mene.

prosvjetni djelatnik mora, kako bi izbjegao neugodnu situaciju 'neznanja' odgovora, biti iznimno dobro informiran o brojnim detaljima koji u velikoj mjeri izlaze iz standardnih školskih okvira. Uz konstantno profesionalno usavršavanje, dodatnim programima i materijalima nužnim za rad, nastavnici moraju imati i jak psihološki pristup u fokusiranju određenih problema koji se javljaju kod djece u prvom školskom uzrastu. Dobra procjena određenih situacija, toliko svojstvenih u svakodnevnom obavljanju

ove profesije, jednostavno tjera čovjeka koji se njome bavi na potrebu razvijanja osobne svestranosti, najbolji primjer je i provođenje instituta tzv. inkluzije u školstvu, putem koje već petu godinu uključujemo u normalni školski rad i djecu s posebnim potrebama, posvećujući im dodatnu pažnju i usmjeravajući ostalu djecu da ovim učenicima pomognu u što boljem i lakšem svladavanju nastavne materije. Drago mi je što nam to zajednički uspijeva i rezultati inkluzije su jasno vidljivi.«

UČITELJ, DRUGI RODITELJ: Borba za egzistenciju, osobito u današnjim kriznim vremenima, uzima danak u vremenu koje roditelji provode sa svojom djecom i često dolazi do situacija da ona zbilja, tijekom dana, više zajedničkoga vremena provedu s nastavnicima. U takovoj »preraspodjeli« uopće nije iznenađujuće razvijanje posebne vrste povjerenja i čestih situacija kada se djeca u svezi s određenim problemom prije povjere učitelju nego roditelju.

»Događa se da moram pozvati roditelja i informirati ga po pitanju određenog problema kojeg mi je priopćio učenik ili učenica, a roditelj iznenađeno reagira jer ne zna ništa o tome. Nažalost, priroda vremena u kojem svi živimo često ostavlja premalo slobodnog vremena roditeljima za intenzivnije bavljenje djecom i ona su često sama sa svojim problemima, jer se s roditeljima vide jedino ujutro i kasno navečer. Iznimno je važno stvoriti pravi odnos povjerenja s djecom, jer ona brzo vide je li to iskrena želja za pomoći ili samo protokolarno nastojanje ispunjenja radne obveze.«

Kako sam kaže, često se događa da drugi veliki odmor svi skupa u razredu provedu u učionici, razgovarajući o određenim problemima ili aktualnim stvarima. Istina, taj prvi korak prema rješavanju određenog problema je

i najteži, jer se djeca znaju plašiti njegova otkrivanja, ali kroz šalu i neformalni pristup, lakše je proniknuti u sam problem i pokušati ga riješiti. »Ukoliko je za njegovo rješavanje potrebna kompleksnija procedura, onda pozivam roditelje i pokušavamo ga zajednički rješavati. Ali, često je djetetu najvažnije da ga netko s pozornošću sasluša i veliki dio problema biva riješen.«

PITANJE RACIONALIZACIJE ŠKOLSTVA: »Mi već godinama nemamo problema s brojem upisanih učenika u prvi razred, jer imamo nekoliko punih razreda prvaka. Zanimljivo je kako, iako teritorijalno gravitiramo prema djeci s Prozivke, koja se nalazi u neposrednoj blizini škole, mnogo djece dolazi i iz drugih dijelova grada, što jasno govori o kvaliteti rada u ovoj školskoj ustanovi i želji roditelja da njihovo dijete upravo u OŠ Sonja Marinković pohađa osnovnoškolsku naobrazbu. Glede potencijalnog školovanja djece na hrvatskom jeziku, još uvijek nema nikakvih naznaka u tom smjeru, no to je sve u isključivoj ovlasti ravnatelja škole i školskoga odbora.«

Kako se razgovor bližio kraju, učitelj Velimir se dotaknuo i činjenice kako je, u odnosu na prijašnje vrijeme, nastavna građa u znatnoj mjeri manja nego što je to bila u nekim prošlim vremenima. Pa ipak, djeca ponekad imaju poteškoća s njenim svladavanjem jer im

velik dio vremena oduzmu »kraljivci« poput računalnih igrica, televizije i drugih domena slobodnog vremena koje je djetetu uvijek draže nego ono koje mora provoditi nad knjigom.

»Upravo zahvaljujući toj transformaciji suvremenog društva i lakšoj dostupnosti brojnim informacijama, djeca su znatno slobodnija i nisu naviknuta na klasična ograničenja

i zabrane koje nameće ponašanje u društvu. Prije petnaestak godina to je bilo drugačije u znatnijoj mjeri, dok je danas to već solidno uzelo maha. Čini mi se kako su djeca nekada imala mnogo više strpljenja, dok smo danas mi, prosvjetni radnici, oni koji ga moramo imati mnogo više nego prije«, konstatirao je učitelj Velimir Ivković Ivandekić.

»Škola bez nasilja« u Osnovnoj školi »Ivan Milutinović«

Zadovoljni dosadašnjim rezultatima projekta

Prigodom godišnjice uključenosti u UNICEF-ov program »Moja škola, škola bez nasilja« Osnovna škola »Ivan Milutinović« je u četvrtak, 26. veljače, organizirala susret s predstavnicima lokalne zajednice na kojem su predstavljeni dosadašnji rezultati ostvareni u okviru toga projekta. Nakon što je nazočne pozdravio direktor škole Ivan Stipičić, članovi Vršnjačkog tima su nazočne upoznali s projektom i prezentirali mnogobrojne aktivnosti koje su realizirane od ožujka prošle godine do sada. Nakon toga uslijedila je diskusija u kojoj su svi imali prigodu iznijeti dobra i loša iskustva u svezi s ovim problemom. Mentorica projekta Suzana Sekulić rekla je kako je vrlo zadovoljna ostvarenim rezultatima i angažmanom škole u projektu. Istaknula je da je prošle godine od 54 škole samo 16 uspjelo dobiti cer-

tifikat UNICEF-a, a OŠ »Ivan Milutinović« na najboljem je putu da to i ostvari.

Član gradskog vijeća zadužen za sport, omladinu i turizam Nemanja Simović istaknuo je da moramo biti svjesni da nasilje postoji, da je

ono izraženije nego u neka ranija vremena. Jedan od dobrih primjera borbe protiv nasilja je i ovaj projekt koji se po prikazanom vrlo uspješno ostvaruje u ovoj školi. Apelirao je da se djeca više posvete sportu, jer u Subotici postoji

preko 150 klubova za rad s mladima.

Predstavljanju rezultata projekta nazočni su bili i član Gradskog vijeća zadužen za obrazovanje Slobodan Čamprag, mentorica UNICEF-ovog projekta Suzana Sekulić, direktorica Centra za socijalni rad Ljiljana Popović, uime edukacijskog centra Roma Kertis Kajtaž, uime Dječjeg dispanzera Željko Otašević, kao i predstavnici Savjeta roditelja škole, te promotor projekta i subotički alpinist Iso Planić.

Inače, program »Škola bez nasilja« provodi se u tri škole u Subotici i pruža djeci i odraslima potrebno znanje za pronalaženje izlaska iz neprijatnih situacija bez nasilja. Program je počeo 2005. godine i postavljen u 127 škola u Srbiji. Ovaj projekt pomaže djeci lakše i brže prepoznati nasilje i riješiti ga na konstruktivan način.

M. Tucakov

»Očistimo Srbiju« od deponija i otpada

Problemi u cijeloj zemlji isti

*Frapantan je podatak da se u Srbiji 40 posto kućnog otpada, ili milijun tona smeća, odlaže na 4481 divlji deponij * Prigradske mjesne zajednice su kao svoj najveći problem izdvojile divlje deponije, ambroziju i nedostatak kanalizacijske mreže*

Ekološka akcija »Očistimo Srbiju«, koju je osmislilo Ministarstvo za zaštitu životnog okoliša i prostorno planiranje, počela je 2. ožujka. Na svečanom otvorenju akcije, ministar *Oliver Dulić* je rekao kako je Srbija »zaprljana zemlja« i da ova akcija ima za cilj podići ekološku svijest građana. Frapantan je podatak da se u Srbiji 40 posto kućnog otpada, ili milijun tona smeća, odlaže na 4.481 divlji deponij. Ostatak od 1,24 milijuna tona odlaže se na 164 službeno registrirana deponija. Za realiziranje ove akcije izdvojeno je 905 milijuna dinara i taj će se novac dijeliti putem natječaja za poduzeća i lokalne samouprave. Iz Fonda za zaštitu životnog okoliša izdvojit će se 500 milijuna, iz Nacionalnog investicijskog plana dodatnih 255 milijuna dinara, a Nacionalna služba za zapošljavanje će za projekte uklanjanja divljih deponija izdvojiti 155 milijuna dinara.

SUBOTICA KAO I DRUGI GRADOVI: Većina gradova u Srbiji, kao i Subotica ima problem sa stvaranjem divljih deponija. Prigradske mjesne zajednice su kao svoj najveći problem izdvojile divlje deponije, ambroziju i nedostatak kanalizacijske mreže. »Jedan od bitnijih problema je divlji deponij smeća, koji Bajmočani koriste kao sanitarni deponij, što on nije. Prvo trebamo riješiti problem deponija, jer to nije samo ekološki nego i komunalni problem. Treba se urediti prilaz cesti k deponiju i riješiti način na koji će se sakupljati

industrijski i komunalni otpad. Drugi problem su nam vjetrozaštitni pojasevi. Uložit ćemo ogromne napore pošumiti naselje a konkurirali smo kod mjerodavnih općinskih, pokrajinskih i republičkih tijela za podizanje vjetrozaštitnih pojaseva u dužini od 16 kilometara i na proljeće bismo zasadili preko 17.000 raznog raslinja. S druge strane, moramo se uhvatiti u koštac s uništavanjem ambrozije i to ozbiljnije raditi, ne samo na javnim površinama, nego duž cijelog atara. Treći problem nam je zaštita potoka Krivaje i sada smo pristupili izradi tehničke dokumentacije za izgradnju pročistača otpadnih voda i izgradnjom ovog objekta i povezivanjem kanalizacijske mreže znatno ćemo popraviti kavalitetu vode potoka«, rekao je predsjednik Savjeta Mjesne zajednice *»Bajmok Branko Pokornić«*.

KAKO SAČUVATI KELEBIJSKU ŠUMU?: Na drugoj strani grada, stanovnici Kelebije se

bore s nelegalnom eksploatacijom pijeska i šume. »Ne mogu vjerovati da dvadeset godina naš grad nema legalan majdan za vađenje pijeska. Nemamo izgrađenu kanalizacijsku mrežu i septičke jame nam predstavljaju veliki problem. Mi smo kao mjesna zajednica tražili da se napravi plan za izgradnju kanalizacijske mreže. Kao mjesna zajednica obraniti šumu ne možemo, a nama leži na duši jer su je nekada naši djedovi sadili. U upravi »Vojvodina šuma« u Subotici su nam rekli kako je šuma neprofitabilna! Kelebijska šuma nije sadena kako bi se na njoj zarađivalo, nego da čuva Suboticu od erozije. Drveće se siječe čim ozeleni, a kao razlog u »Vojvodina šuma« navode razinu podzemnih voda. Koliko ja znam nikada nije bilo podzemnih voda, jednostavno mislim da »Vojvodina šume« ne vode računa koliko bi trebalo, a i veći dio šume je pod zaštitom države. S druge strane, kazna za nelegalnu sječu šume je limit 15.000 dinara za sitnu krašu i nesavjesni ljudi sijeku drveće do 50 centimetara od zemlje«, objašnjava predsjednik SMZ »Kelebija« *István Antal*. Akcija »Očistimo Srbiju« u kojoj sudjeluje i naša gradska uprava obuhvaća osim čišćenja divljih deponija i donošenje zakona o upravljanju otpadom i zakona o ambalaži, ambalažnom otpadu i osnivanje regionalnih deponija i reciklažnih centara u Srbiji.

Sandra Iršević

Upravni odbor PU »Naša radost« iz Subotice raspisuje:

NATJEČAJ

za izbor ravnatelja PU »Naša radost«

UVJETI:

Za ravnatelja predškolske ustanove može biti izabrana osoba koja ima visoko obrazovanje, licenciju za odgojitelja, pedagoga, psihologa i drugog stručnog suradnika, položen ispit za ravnatelja i najmanje pet godina radnog staža u području odgoja i obrazovanja.

Ravnatelj predškolske ustanove bira se na razdoblje od četiri godine.

Za ravnatelja predškolske ustanove može biti izabran i odgojitelj koji ima više obrazovanje, licenciju odgojitelja, položen ispit za ravnatelja i najmanje deset godina radnog staža u području odgoja i obrazovanja.

Ravnatelj ustanove bira se na razdoblje od 4 godine.

Mandat traje od stupanja na dužnost.

Prijave s dokazima o ispunjenosti uvjeta podnose se na adresu: PU »Naša radost«, Antona Aškerca broj 3, Subotica, u roku od 15 dana od dana objavljivanja natječaja, s naznakom »Natječaj za ravnatelja«.

Uz prijavu kandidat podnosi:

- biografske podatke,
- ovjeren preslik diplome o završenom fakultetu,
- ovjeren preslik o položenom stručnom ispitu (licenciju),
- potvrdu o radnom iskustvu, s podacima o poslovima i zadacima koje je obavljao,
- uvjerenje da nije osuđivan, odnosno da ne postoji zabrana obavljanja poslova ravnatelja,
- priloge, kojima dokazuje svoje stručne, organizatorske i druge sposobnosti,
- liječničko uvjerenje.

Nepravodobne i nepotpune prijave neće se razmatrati.

Bliža obavještenja mogu se dobiti u općoj službi Ustanove na telefon (024) 646-411.

U Subotici pokrenut prvi online internetski magazin

Diurnarius istražuje, analizira i sučeljava

*Osnivači kažu kako u ovdašnjim medijima nedostaje analitički i sintetički pristup informacijama, te nastoje tu prazninu popuniti * Autori će na srpskom, hrvatskom i mađarskom, ali i na nekim drugim jezicima, biti ne samo novinari, nego i svi zainteresirani*

Osnivači:

Đorđe Dragojlović i Gábor Mészáros

Od ponedjeljka ujutro subotički medijski lanac bogatiji je za još jednu kariku. Pokretanjem internetskog magazina pod nazivom Diurnarius, osnivači ovog medija, prema vlastitim riječima, nastoje događaje u gradu ali i šire, prikazati na način drugačiji od onoga kako to rade postojeći mediji.

»U ovom magazinu koristit ćemo kompleksnije forme izražavanja, jer smatramo da u ovdašnjem novinarstvu prevladavaju vijesti, izvještaji, praćenje dnevnih događaja, a nedostaju analitički i sintetički pristupi«, kaže glavni i odgovorni urednik Diurnariusa **Đorđe Dragojlović**. »Znači, nedostaju analize događaja, analize procesa koji se odvijaju, te sintetički pristup, kojim bi se objedinjavali različiti procesi koji ukazuju na određena kretanja, fenomene u javnom životu grada. Pokušat ćemo to nadomjestiti i mislim da ulazimo u prostor koji nije zauzet, u kojem u ovom momentu nemamo konkurenciju.

Naravno da to još uvijek nije savršeno, ali ćemo iz dana u dan sve više napredovati i vjerujem da će Diurnarius iz dana u dan biti sve bolji u svakom pogledu, i u tehničkom i u sadržajnom.«

SUDJELOVANJE JAVNOSTI: Diurnarius je web stranica na kojoj će tekstove objavljivati skupina subotičkih novinara, ali i svi drugi zainteresirani. Namjera je osnivača u kreiranje javnog mnijenja uključiti i građane, pa će ovaj sajt biti više nego ostali interaktivan.

»Ne mogu reći kako ih nema uopće, ali u postojećim medijima nema dovoljno teksto-va koji se tiču života u gradu, a koji bi to na sintetički način sagledali«, smatra suosnivač Diurnariusa **Gábor Mészáros**. »U drugim je medijima sve usmjereno na prijenos informacija, a analize su, vjerojatno zbog nedostatka vremena i pritiska, postale površne, pa i pri-strane. Želja nam je da se javnost educira, da shvati stvarnost u kojoj se nalazi, a da bi mogla

donositi prave odluke, mora biti na odgovaraju-ći način i informirana. Bio sam spreman uložiti svoj rad u pravljenje magazina koji bi donosio ono čega u drugim medijima nema, ili je to urađeno na drugačiji način. Širok krug ljudi je izrazio želju za suradnjom, očekujemo i sudje-lovanje najšire javnosti. Sigurno u ovom gradu ima puno ljudi koje ne znamo, a imaju što reći, pa je ovaj sustav postavljen tako da je i njima otvoren. Želja nam je malo unaprijediti informi-ranje u gradu, u smislu analitičkog i sintetičkog novinarstva.«

Glavni i odgovorni urednik Đorđe Dragojlović kaže kako će Diurnarius biti kontinuirani prostor za sučeljavanje mišljenja.

»Važno nam je da se na njemu pojave mišlje-nja ne samo onih koji su izravni suradnici, nego i onih koji to nisu, koji će se povremeno javljati, a naravno i čitatelja. To je način da unaprijedi-mo komunikaciju u gradu, da pomognemo da se i građani uključe u javne poslove i definiranje pravaca tih javnih poslova.«

Tekstovi će biti objavljeni onako kako ih pišu autori, znači na srpskom, hrvatskom i mađarskom jeziku, koji su službeni jezici u ovom gradu. Međutim, kako navode osnivači, to ne znači da će se jednim klikom dobiti sve na srpskom, ili sve na mađarskom ili hrvatskom

jeziku, nego će tekstovi jedan uz drugi stajati paralelno i neće biti njihovog razdvajanja.

»Kada budemo kadrovski i materijalno spo-sobniji nego što smo u ovom momentu, vje-rojatno ćemo ići na varijantu da se uz značaj-nije tekstove na mađarskom jeziku ubacuju makar rezime i na srpskom ili hrvatskom jeziku, kako bi se ta komunikacija olakšala«, kaže Dragojlović.

DOPRINOS KULTURI TOLERANCIJE: Diurnarius će, osim tema iz Subotice, pratiti i šira događanja, i to preko linkova, a posebice će donositi vijesti iz Subotice bratskih, prijateljskih gradova u regiji.

»Nažalost, nije običaj naših gradskih vlasti da u izaslanstvo koje putuje u posjet nekom prijateljskom gradu uvrste i novinara, iako to vlasti tih gradova rade kada njihovi predstavnici dolaze u Suboticu, imali smo prilike to vidjeti«, kaže Dragojlović. »Zbog toga ćemo na sajtu stalno imati dio koji će biti posvećen tim odno-sima i upoznavanju iskustava tih drugih grado-va, dobrim dijelom u svjetlu naših problema. Pisat ćemo o tome kako su oni riješili probleme s kojima se mi ovdje susrećemo.«

Diurnarius će imati i poseban odjeljak za pri-padnike onih nacionalnih zajednica koje nema-ju svoj jezik u službenoj uporabi, a imaju neki organizacijski oblik njegovanja svog jezika – nacionalno vijeće, kulturno-umjetničko društvo ili slično. Njihovi će predstavnici sami imenovati urednika svoje stranice i javnost obavještavati o najznačajnijim događajima u svojoj zajednici.

»To je doprinos kulturi tolerancije, kul-turi života u gradu koji ima puno naroda, puno vjera i etničkih različitosti. A to nitko u Subotici sustavno ne radi«, tvrdi Dragojlović.

Što se financiranja tiče, osnivači kažu kako za sada nemaju riješeno to pitanje, jer za pokretanje i održavanje internet-skog sajta i nije potreban velik novac. No, osnovnih troškova svakako ima, a žele plaćati i honorare suradnicima, tako da su se već javili na jedan natječaj, računaju na sponzore, a neće, kažu, zaobići niti gradske oce.

Magazin nije nigdje posebno prijavljen, registrirana je samo internetska stranica, a osnovnu tehničku i knjigovodstveno-pravnu pomoć sajtu pruža udruga Protego, čiji je Gábor Mészáros predsjednik.

Web adresa Diurnariusa je www.diurnarius.info

Z. Perušić

Novinar

Diurnarius na latinskom jeziku znači novinar. »Mislim da smo u tehničkom smislu pogodili naziv koji je dobar, jako prepoznatljiv, a u milijardama dokumenata koji se pojavljuju na Googlu veoma je mali broj onih u kojima se pojavljuje ovaj termin.«

Trening za novinare

Pravo na slobodan pristup informacijama

Prošle srijede, 25. veljače, Subotica je bila domaćinom stručnog usavršavanja novinara na temu boljeg upoznavanja s metodama borbe protiv korupcije

Piše: Dražen Prčić

Misija OEES-a u Srbiji redovito organizira tzv. treninge za novinare na kojima, okupljajući eminentne govornike, nastoji pružiti sve potrebne informacije glede boljeg i efikasnijeg rada na određenim »osjetljivijim« društvenim temama. Na temu prošlotjednog treninga »Pravo na slobodan pristup informacijama kao mehanizam u borbi protiv korupcije«, govorili su: povjerenik za informacije od javnog značaja *Rodoljub Šabić*, urednik *Bete Zlatko Minić* i predstavnik Misije OEES-a u Srbiji *Miroslav Janković*, dok je uvodnu riječ i konferansu vodila šefica odjela za medije u Misiji OEES-a u Srbiji *Dragana Nikolić-Solomon*, a treningu se odazvalo nekoliko novinara subotičkih medija.

»Materijalne dokaze koji potvrđuju određene navode novinarskog teksta ili priloga uvijek treba čuvati i jedino njima vjerovati, a ne nikakvim neproverenim informacijama koje se saznaju iz običnih razgovora ili neformalnih saznanja. U slučaju, vrlo mogućeg sudskog spora, novinar se može zaštititi isključivo na ovaj način«, kazala je u poanti svog uvodnog izlaganja šefica odjela za medije pri Misiji OEES-a u Srbiji *Dragana Nikolić-Solomon*.

Zamjenik urednika *Bete Zlatko Minić* na početku svoga izlaganje se zapitao:

»Što smo naučili, predstavlja najvažnije pitanje u svezi s razmatranjem na temu korupcije u društvu i aktualno podsjećanje na lekcije

koje nismo naučili. Svjedoci smo svakodnevnih otkrivanja brojnih afera, ali u konačnici i dalje nema nikakvoga boljitka. Mnogo je bolja manja i provjerena informacija za koju postoje čvrsti dokazi, nego senzacionalistička, najčešće od strane političkog rivala plasirana, posve neprovjerena vijest i navod. Nažalost, u Srbiji još

uvijek nema mogućnosti za razvijanje pravog istraživačkog novinarstva jer nema dovoljno financijskog potencijala za višetjedno posvećivanje pojedinog novinara istraživača, samo jednoj, određenoj temi ili području. Zbog toga je sve više samo svjesno plasiranih političkih informacija koje ne daju potpuni uvid u stvarno činjenično stanje nego samo određenu naznaku pojedinih pojava korupcije u društvu.«

Posljednji stručni govornik, predstavnik Misije OEES-a u Srbiji *Miroslav Janković*, ukazao je na sve veći razvoj slobodnog pristupa informacijama diljem sve slobodnijeg svijeta.

»Potrebno je formirati mrežu novinara s ciljem poboljšavanja borbe protiv korupcije, kao svojevrsnog oblika zaštite svih koji bi se zbog svoga profesionalnog angažmana mogli naći na udaru. U ovom trenutku u Srbiji ne postoji institucija koja kontrolira javne rashode države, novinari svojim djelovanjem mogu ukazati na određene propuste i zloporabe, kao i povjerenik za informacije od javnog značaja koji ima mogućnost reagiranja na iste. Potrebno je znati kako Zakon o dostupnosti informacija, usvojen u Srbiji 2004. godine, daje ovlast za dobivanje informacije u roku od 15-40 dana, u iznimno hitnim slučajevima u roku od 48 sati i da se uvijek treba istrajati u smjeru dobivanja svega što bi moglo pomoći na otkrivanju postojanja korupcijskih elemenata.«

Zakon o slobodnom pristupu informacijama

Do sada je 88 zemalja svijeta usvojilo ovakav zakon, prva je bila Švedska još davne 1766. godine, a prošle godine ga je usvojila i Kina.

Temeljem članka 20 i 29 Zakona o procjeni utjecaja na okoliš (»Sl. glasnik RS« br.135/04) i članka 24 Odluke o općinskoj upravi (»Službeni list Općine Subotica« br. 5/05, 16/06 i 06/07), Služba za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu okoliša:

OBAVJEŠTAVA

Da je nositelj projekta JKP »VODOVOD I KANALIZACIJA« iz Subotice, Trg Lazara Nešića br. 9, podnio zahtjev za davanjem suglasnosti na Studiju o procjeni utjecaja na okoliš Projekta »BUNAR B-1/III-08 na Vodocrpilištu II., naselja Subotica«, koji se planira na katastarskim česticama 14590/2 i 14591/4 K.O. Novi grad, grada Subotice.

Suglasno članku 20, stavak 2 i 3, Zakona o procjeni utjecaja na okoliš, Služba za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu okoliša osigurat će javni uvid u predmetnu Studiju u razdoblju od 6.3.2009. do 26.3.2009. godine u prostorijama Stare gradske kuće, II. kat - ured 226, svakoga radnoga dana od 10 do 12 sati.

Javna prezentacija i javna rasprava o predmetnoj Studiji o procjeni utjecaja na okoliš bit će održana 27. ožujka 2009. godine u 12 sati u prostorijama Službe za komunalne poslove, poduzetništvo i zaštitu okoliša, II. kat Stare gradske kuće - ured 226.

Dobra igračka

Udruga odgojitelja Vojvodine i PU »Naša radost« iz Subotice ove su godine uspostavili suradnju i organizirali još jedan natječaj »Dobra igračka«, koji je predstavljen 3. ožujka u hotelu »Patria«. Treću godinu

zaredom, a prvi puta u Subotici, kreativnim je odgojiteljima pružena mogućnost izraditi maštovitu i poticajnu igračku koja će zanimati svako dijete.

»Od ove godine, u dogovoru s PU »Naša radost«, odlučili smo da se ovaj natječaj, ova manifestacija organizira svake godine i da se priključe i druge ustanove. Ove se godine odazvalo 17 ustanova, koje su predstavile svoje igračke. Na ovim igračkama su radili maštoviti i kreativni odgojitelji, suradnici, medicinske sestre i, svakako, djeca«, kaže predsjednica Udruge odgojitelja Vojvodine *Radmila Petrović*. »Dogovorili smo kako ćemo raditi na tome da ovaj program zaživi i da se uključi još predškolskih ustanova iz Vojvodine. Od ove godine ovo će biti stalan i zajednički projekt. PU »Naša radost« iz Subotice već 15 godina organizira izbor najbolje igračke«, kaže *Dužo Runje*, pedagog i pravnik PU »Naša radost«. Odgojitelji su oni koji rade s djecom i oni najbolje poznaju dječju maštu i potrebu za radom i stvaranjem. Najboljim igračkama proglašene su kreacije iz Novog Bečaja, Kule, Kanjiže, Temerina i Subotice.

Ž. V.

Poziv roditeljima budućih srednjoškolaca

Udruga »Naša djeca« poziva roditelje budućih srednjoškolaca, znači sadašnjih osmaša, iz grada i okolice, kao i sve zainteresirane, na roditeljski sastanak radi informiranja o mogućnostima upisa učenika u srednje škole na hrvatskom nastavnom jeziku.

Na sastanku će zainteresirani imati priliku čuti prednosti koje imaju učenici koji pohađaju nastavu na materinjem hrvatskom jeziku, čuti iskustva učenika koji već pohađaju nastavu u gimnaziji u Subotici, a svakako će i sami moći reći svoje mišljenje i sugestije. Sastanak će biti održan u Velikoj vijećnici Gradske kuće 24. ožujka 2009. Početak je u 19 i 30 sati.

Ž. V.

Poljoprivrednik ne može sve sam

Naš je poljoprivrednik u puno težem položaju nego europski, i to prije svega u financijskom smislu, smatra predsjednik Udruge poljoprivrednika Subotice *Miroslav Kiš*, naglašavajući kako je problem u državnom sustavu, jer poljoprivrednik u Srbiji nema poticajna sredstva koja imaju svi drugi i zbog toga je nekonkurentan. A, kada je nekonkurentan, kad država ne može dati one poticaje koji mogu davati države u okruženju, onda je jasno kakva je situacija.

Miroslav Kiš i još 15 članova Udruge poljoprivrednika Subotice ovih su se dana vratili s Međunarodnog poljoprivrednog sajma u Parizu, gdje su imali priliku vidjeti najnovija svjetska dostignuća u području stočarstva i mehanizacije.

Kakvi su dojmovi?

Ovaj se sajam održava svake druge godine u Parizu i jedan je od najvećih u Europi. Četiri dana, koliko smo tamo proveli, premalo je da bi se obišao cijeli sajam, pa smo tako vidjeli samo ono što nas je interesiralo. Ostvarili smo kontakte sa sličnim poljoprivrednim udrugama i nevladinim organizacijama, a predstavili smo i našu sredinu i naš grad.

Gdje je naš poljoprivrednik u odnosu na europskog kolegu?

Financijska nekonkurentnost domaćeg seljaka uzročnik je i njegove tehničke zaostalosti, iako se i na našim poljima može vidjeti dio mehanizacije koji je prikazan u Parizu. Ipak, mali je to postotak i dok god država ne bude mogla davati 30-40 posto poticaja za kupovinu nove mehanizacije, traktora, kombajna i drugih osnovnih strojeva, dotle neće biti velikog napretka.

Koji su najveći problemi poljoprivrednika u ovom momentu?

Trenutačno nam je najveći problem situacija s mlijekom i mesom. Pokušavamo zastupati interese naših proizvođača, da loše mjere mjeroдавnih ne ugroze primarnog proizvođača. Ljudi su se zadužili, ušli u suvremenu proizvodnju po visokim standardima, a sad ispada da njihovi proizvodi nikom ne trebaju, jer je netko uvezao mlijeko i meso.

Kako komentirate činjenicu da je, recimo, svinjski but bez kosti kod nas 460 dinara, a u Mađarskoj 280?

To nije zbog proizvođačke cijene, nego prerađivači i prodavači idu s velikim maržama. Oni jednostavno neće raditi ako nemaju dobru računicu, a primarna proizvodnja mora raditi, s računicom ili bez nje.

Je li za našeg poljoprivrednika jedino rješenje ulazak u EU?

Sigurno jest. Samo, mora država naći mehanizme i sredstva kako bi pomogla malom poljoprivredniku da i on postane konkurentan. Ulazak u EU, sam po sebi nije rješenje, nego je država ta koja mora rješavati probleme u poljoprivredi. Nažalost, i sad slušamo kako će nas poljoprivreda izvući iz krize. Poljoprivreda uvijek izvlači sve krize i sve probleme, sankcije i ratove, a to ne može iznijeti primarni proizvođač sam.

Z. Perušić

Miroslav Kiš

SUBOTICA-TRANS obavještava cijenjene putnike na međunarodnoj autobusnoj liniji, Subotica – Zagreb, važe cijene prijevoza s nizom pogodnosti:

- djeca do 6 godina voze se besplatno
- djeca od 6 do 12 godina imaju popust 50% (cijena povratne karte iznosi 1.225 din.)
- studenti uz prikaz studentske legitimacije (koja se dobiva na autobusnoj stanici) uživaju popust od 20% (povratna karta je 3.332 din., a u jednom smjeru 1.960 din.)

POPUSTI VAŽE ISKLJUČIVO ZA IZRAVNU LINIJU OD SUBOTICE DO ZAGREBA U OBA SMJERA I VAŽE 30 DANA.

6. ožujka 2009.

VAŠ SUBOTICA-TRANS

Godišnja skupština HKPD-a »Jelačić«

Novca nema, planovi se provode

PETROVARADIN – Iako i dalje ima financijskih problema, HKPD »Jelačić« iz Petrovaradina uspijeva ispuniti svoje planove. Ova je ocjena izrečena na redovitoj godišnjoj skupštini, održanoj u prošli utorak u prostorijama Vikarijata srijemskog u Petrovaradinu.

Izvješće o radu podnio je predsjednik *Josip Pokas*, a financijsko izvješće *Anica Horvat*. Uz 67 članova HKPD-a, skupštini je nazočio i predsjednik Mjesne zajednice Petrovaradin *Petar Mudri*.

I. K.

U Rumi izabrano novo vodstvo KUD-a »Hunjadi Janoš«

Mihalj Balog predsjednik

RUMA – Mihalj Balog novi je predsjednik Kulturno-umjetničkog društva »Hunjadi Janoš« iz Rume. On je za čelnog čovjeka izabran na šestoj redovitoj izbornoj skupštini ove udruge, koja je održana 20. veljače u pastoralnom domu župne crkve »Uzvišenja Svetoga Križa« u Rumi.

Osim usvajanja godišnjeg izvješća o radu, financijskog izvješća i plana rada za iduću godinu, izabrana je i nova uprava. U Predsjedništvo su, osim Baloga, izabrani i: *Stjepan Vereš*, *Julijana Jambrec*, *Rudi Segedi* i *Robert Vereš*. U Nadzorni odbor izabrani su: Nikola Jurca, kao predsjednik, i kao članovi Ištvan Buzaš i Roman Vereš. Za predstavnika ove udruge u Skupštini Saveza amaterskih društava Općine Ruma izabran je Robert Vereš.

N. J.

Lemešani u Hrvatskoj

ČEPINSKI MARTINCI – Prvo Martinačko pokladno sijelo održano je 20. veljače u Čepinskim Martincima, malom selu nadomak Čepina. Manifestacija na kojoj je gostovao i HBKUD »Lemeš« održana je u mjesnom Domu kulture. Na večeri su, osim domaćina, nastupali Lemešani i KUD »Dukat« iz Vladislavaca. HBKUD »Lemeš« se predstavio pjesmama iz Vojvodine i skraćenim igrokazom »U gostima«. Publika je iznimno lijepo primila goste. Domaćini su se predstavili plesovima i pjesmama iz svog kraja. Prva suradnja ovih dvaju kulturno-umjetničkih društava bila je uspješna te izgleda da će biti nastavljena.

Lucia Tošaki

Predstavljanje knjige pesama u Bilju, autora
Adama Bešlina – Nove

S ob(j)e strane Dunava

BILJE – Prošloga je petka u Bilju 27. veljače održano je predstavljanje treće po redu knjige pjesama »S ob(j)e strane Dunava« poznatog Monoštorskog autora, koji već godinama živi i radi u Bilju *Adama Bešlina – Nove*.

Organizator predstavljanja bila je Zavičajna udruga Hrvata »Šokadija« iz Bačkog Monoštora za Slavoniju i Baranju, u saradnji s Općinskim poglavarstvom Bilje.

U ugodnom ozračju Lovačkog doma u Bilju, o knjizi i autoru govorili su: predsjednik udruge »Šokadija« *Adam Forgić*, predsjednik KLD »Rešetari«, i glavni urednik knjige *Ivan de Villa*, *Janoš Seleši*, načelnik općine Bilje *Žarko Zelić*, kao i *Vinko Ivić*, koji je između ostalog rekao: »Adam je davno premostio granice koje su neki drugi vukli i izgradio most snažniji, trajniji, ljepši i elegantniji preko obje strane Dunava. Šokci i Šokice sa obadvije strane, Dunav vam je stablo, a vi njegove grane«

Među gostima su bili predsjednica udruge »Urbani Šokci« Sombor, *Marija Šeremešić*, predsjednica KUDH »Bodrog« *Marija Turkalj*, *Alojzije Cindrić* »Rešetari« i dr.

Večer je upotpunjena čitanjem pjesama, uz sudjelovanje ženske pjevačke grupe KUDH »Bodrog« iz Bačkog Monoštora.

Na kraju promocije autor knjige *Adam Bešlin*, pozdravio je i zahvalio se gostima, sponzorima i svima koji su na bilo koji način sudjelovali u izdavanju knjige i omogućili mu da piše i čuva od zaborava jedno vreme i jedan prostor.

Anita Đipanov

Mladi u projektnom menadžmentu

SOMBOR – Tridesetero mladih iz Sombora, Kule i Apatina ovih su dana u Domu učenika srednjih škola u Somboru prošli obuku o projektnom menadžmentu u okviru sedmomjesečnog projekta »Jačanje kapaciteta mladih za sudjelovanje u lokalnoj zajednici«. Mladi su tijekom dvodnevni treninga učili o projektnom pristupu, izradi drva problema i drva ciljeva, kao i logičkoj matrici u projektima. Ovaj je trening služio kao priprava kako bi se stečena znanja primijenila u praksi prilikom osmišljavanja i organiziranja akcija u svojim lokalnim sredinama. Posljednji dio u ciklusu ovih treninga je zakazan za 8. ožujka u Domu učenika u Somboru, a projekt je započet u rujnu prošle godine.

Z. G.

Gosti s Raba dolaze u Petrovaradin

PETROVARADIN – U trodnevni posjet HKPD »Jelačić« iz Petrovaradina 6. ožujka dolazi udruga »Komin« iz mjesta Barbat s otoka Raba. Gosti će biti smješteni po petrovaradinskim obiteljima.

Ekološki projekti u Općini Bač

Kućanstva u Plavni dobila kante za smeće

PLAVNA – U regionalni plan upravljanja otpadom uključena je i Općina Bač. Kako saznajemo od direktora JKP »Tvrdava« Bač *Ognjena Markovića*, u suradnji s vladom Češke, a preko dvije tvrtke – »De contra« iz Češke i »De contra« iz Beograda, urađena su na tom području dva značajna projekta.

Prvi projekt – nabava PVC kanti za otpad već je djelomice realizirana. Nabavljeno je 1450 kanti za smeće, koje su podijeljene kućanstvima u manjim naseljenim mjestima: Bačko Novo Selo, Bodani i Plavna. U Plavnu je dopremljeno 450 kanti i podijeljene su kućanstvima koja plaćaju račune za komunalne usluge. Pojedinačna cijena kante je oko 3500 dinara, a kućanstva će jednu trećinu te vrijednosti plaćati kroz mjesečne račune za komunalne usluge u 12 obroka po 120 dinara. Ostale dvije trećine vrijednosti subvencionirali su JKP »Tvrdava« Bač i Općina Bač uz donaciju češke vlade preko spomenutih tvrtki.

JKP »Tvrdava« je kreditom osigurala još sredstava i, pokraj novca koji građani budu mjesečno uplaćivali za preuzete kante, nabavit će se u dva navrata još potreban broj takvih kanti za preostala kućanstva u Baču, Vajskoj i Selenči.

Drugi projekt je mnogo ambiciozniji, a odnosi se na transfer otpada. Uskoro će započeti realizacija i ovog, malo složenijeg ali ipak ostvarevog i ekološki vrlo značajnog projekta u ovoj regiji.

Z. Pelajić

Uspješno se provodi tečaj udruge žena »Kolijevka Bačke«

U Baču se opet tka

*Pokrajina podržala i odobrila projekt * Prvih 10 polaznika tečaja već tkaju*
I pripadnici »jačeg spola« zainteresirani za »ženske zanate«*

Piše: Stanka Čoban

Udruga žena »Kolijevka Bačke« u Baču djeluje od 1995. godine. Naziv je dobila po pradačnom gradu Baču, po kome je i Bačka dobila ime i na koji su Bačani vrlo ponosni. Udruga je smještena u prostorijama bivše osnovne škole u Baču, locirane između župne crkve i bačke tvrđave, jedne od najstarijih građevina u Vojvodini. U vrlo lijepom i ugodnom ambijentu postavljena je izložba etno predmeta sakupljenih od pripadnika svih nacionalnosti koji žive na ovim prostorima i prodajna izložba ručnih radova, koje su izradile članice udruge.

OTVORENI ZA SURADNJU: Predsjednica udruge je *Ružica Uzurov*, vrlo sposobna i energična osoba, prava pokretačka snaga kojoj za udruhu nije teško pokloniti svoje slobodno vrijeme, ugostiti goste i organizirati razna događanja, od božićnih i novogodišnjih priredbi, šaranja uskršnjih jaja, imati ulogu domaćina na »Danima europske baštine« koja se svake godine organizira u Baču, pa do sudjelovanja na raznim turističkim i etno sajmovima, kulturnim manifestacijama kao što je »Kulpinska svadba« u Kulpinu, izložba šaranih uskršnjih jaja u Selenči. »Naša udruga je otvorena za suradnju sa svim kulturnim institucijama u općini Bač pa i šire, a najužu suradnju imamo s Turističkom organizacijom općine Bač, s kojom smo domaćini, odnosno domaćice brojnim turistima kojih je svake godine sve više u našem gradu. Pokraj naših stalnih aktivnosti i druženja, pred predstojeći praznik žena 8. ožujka, pripremamo prodajnu izložbu na kojoj izlažemo ručne radove naših članica«, kaže Ruža. Ali to nije sve čime se žene »Kolijevke Bačke« i njihova predsjednica mogu pohvaliti.

Koncem siječnja ove godine počeo je prvi tromjesečni tečaj tkanja – starog zanata koji se sve više vraća u život sela, pa i grada. Kada je ideja o kupovini stativa i

Deset je polaznika radionice

organizaciji tečaja tkanja rođena, žene su se obratile lokalnoj samoupravi u Baču, napravljen je projekt koji je poslan u Pokrajinsko tajništvo za kulturu u Novom Sadu. Pokrajina je podržala i odobrila projekt, a podržali su ga i Zavod za ravnopravnost spolova i Zavod za zapošljavanje. Ali da nije baš sve išlo tako lako i glatko govori i činjenica da je do realizacije projekta trebalo čekati pune dvije godine.

UPORNE ŽENE: U te dvije godine Ruža je kucala na mnoga vrata, zvala i pitala odgovorne, žene su same svojim radom pripremile

na stolu) i dva takozvana »konjića« na kojima u dvije smjene uči i radi deset polaznika – devet žena i jedan muškarac. Od njih desetero, osam žena je prijavljeno na Zavodu za zapošljavanje, a njih dvoje sami plaćaju tečaj. Instruktorica tečaja je *Zorica Popov* iz Novog Sada, koja u tom gradu ima tkačku radionicu »Etnos«. »Ovim se poslom bavim već sedam godina, sudjelovala sam na raznim sajmovima turizma i etno sajmovima, gdje sam i upoznala gospođu Ružicu. Naše poznanstvo i suradnja počeli su prije dvije godine. Raduje me što se sve više žena, a i muškaraca,

da riješe svoje materijalne probleme. Ovdje u Baču su polaznici vrlo ozbiljno prišli ovom poslu, lako svladavaju za sada početne lekcije, a evo već poslije nekoliko sati rada imamo i gotovih proizvoda, krparica, šalova, podmetača. Tečaj traje tri mjeseca i poslije toga polaznici dobivaju certifikat i mogu nastaviti samostalan rad«, kaže *Zorica Popov*. Zadovoljstvo ne kriju niti polaznici. Među njima je najsavjesniji – vjerovali ili ne – *Miloš Mrđa*, jedini muškarac i miljenik svih polaznica. »Iako se ovo smatra ženskim poslom, našao sam sebe u ovome i mislim da ću poslije završenog tečaja biti vrlo uspješan i da ću se baviti ovim poslom, da će mi to biti glavno zanimanje.« Istog je mišljenja i *Merima Keserović*, koja poslije tečaja namjerava usavršiti posao i tehniku tkanja, kupiti stativu i profesionalno se baviti tkanjem. *Miroslava Delić* je već kupila stativu i u posao namjerava uvesti i supruga i djecu kada poodrastu. *Darinka Stojanović* se rado sjeća svog djetinjstva kada je njezina baka ovako sjedila i tkala i sretna je što joj je omogućeno da i ona nauči zanat svoje bake, a *Snežana Modić* je izuzetno zadovoljna, što je baš ona, kao članica udruge, predložila da polaznice tečaja budu prvenstveno žene sa Zavoda za zapošljavanje. Drago joj je što će po završetku tečaja ženama biti omogućeno i dalje koristiti prostorije udruge, naravno u slobodnom terminu, jer interes za ovim tečajem i ovim zanatom svakim je danom sve veći i sve više žena se interesira za sljedeći krug obuke.

Eto, stari zanati se vraćaju, krpare i ostali predmeti izrađeni na stativama sve su više na cijenji. Nadamo se da će žene u Baču ostvariti svoj san i usavršiti znanje i tehniku tkanja, vratiti se bar na tren u vrijeme svojih baka, a uz to i obogatiti asortiman ručnih radova »Kolijevke Bačke« i na taj način zahvaliti svima koji su im omogućili naučiti ovaj koristan zanat.

Prvi tečaj

Koncem siječnja ove godine počeo je prvi tromjesečni tečaj tkanja – starog zanata koji se sve više vraća u život sela, pa i grada. Kada je ideja o kupovini stativa i organizaciji tečaja tkanja rođena, žene su se obratile lokalnoj samoupravi u Baču, napravljen je projekt koji je poslan u Pokrajinsko tajništvo za kulturu u Novom Sadu. Pokrajina je podržala i odobrila projekt, a podržali su ga i Zavod za ravnopravnost spolova i Zavod za zapošljavanje.

prostoriju za radionicu, i konačno, trud se isplatio, stvoreni su svi uvjeti da radionica krene s radom. Danas imaju troje stativa – dvoje velike i jedne manje (postavljene

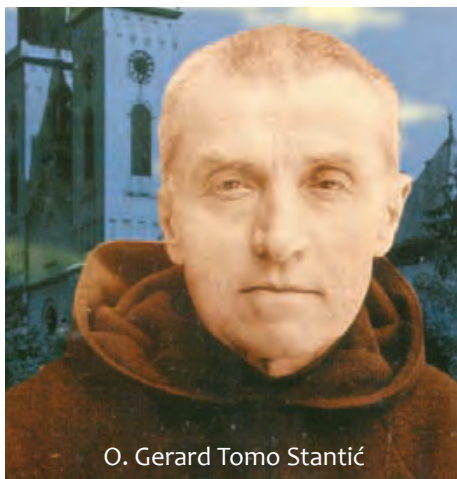
interesira za ovaj stari zanat, a posebno me raduje to što će žene sa Zavoda, po završetku ovog tečaja, moći razmišljati o samostalnom radu i što će im se pružiti prilika

Vicepostulatura Sluge Božjeg oca Gerarda ove godine pokreće glasilo

Širi se štovanje kandidata za sveca

Vicepostulatura Sluge Božjeg oca Gerarda ove će godine pokrenuti glasilo za promicanje štovanja oca Gerarda »Otac Gerard – glasilo vicepostulature za promicanje štovanja oca Gerarda«, koje će se objavljivati u Subotici, a čiji je urednik o. *Mato Miloš*. Ovaj list će izlaziti dva puta godišnje, na dan smrti Sluge Božjega 24. lipnja i za Božić, jer je otac *Gerard Tomo Stantić* bio veliki štovatelj djeteta Isusa i njegova djetinjstva. Oko ovog projekta okupili su se patri teolozi, te će u listu biti zastupljeni članci: »Suvremeni duhovni lik oca Gerarda«, »Sveto pismo u životu oca Gerarda«, »Terezijanska molitva u životu oca Gerarda«, »Majka Božja u životu oca Gerarda«, teme u svezi s obiteljskim problemima, ekumenizam, a mladi i djeca će također imati svoju stranu na kojoj će pisati kako oni doživljavaju oca Gerarda.

»Želimo zahvatiti sve pore kulture i duha našega podneblja u Somboru, Subotici i Đurđinu, ne bi li se s ova tri punkta štovanje oca Gerarda proširilo. Angažirali smo pjesnike, slikare i slamarke, a pripremamo se i za komemoraciju

O. Gerard Tomo Stantić

smrti oca Gerarda 23. i 24. lipnja, gdje će sudjelovati naš biskup dr. *Ivan Penzeš*, a imamo naznake da će doći i kardinal *Walter Kasper*, koji bi trebao otvoriti subotički Teološki fakultet, a jedan dan bi kod karmelićana u Somboru bio posvećen duhovnoj obnovi. Ovogodišnja

tema korizme je Molitva Gospodnja – Očenaš, a sljedeće godine ćemo cijelu korizmu posvetiti temama vezanim uz našega Slugu Božjeg. Otac Gerard je u Somboru djelovao 55 godina, te bismo željeli oživjeti njegovo štovanje, koje je pomalo utihnulo«, rekao nam je karmelićanin o. *Mato Miloš*.

Postupak za proglašenje blaženim i svetim oca Gerarda Tome Stantića 1985. je godine pokrenuo tadašnji subotički biskup *Matija Zvekanović*, budući da je saslušao Biskupsku konferenciju Jugoslavije i dobio suglasnost Kongregacije koja je pri Svetoj stolici mjerodavna za proglašenje svetima onih koji u Božjem narodu slove kao Božji ljudi. Pri postupku za proglašenje blaženim i svetim potrebna su i čuda, tako da će se u ovoj reviji za promicanje štovanja oca Gerarda Tome Stantića naći i strana o milostima i čudima zadobivenim zagovorom jedinog kandidata za sveca s naših prostora. Revija će se objavljivati na dva jezika: hrvatskom i mađarskom.

Z. Gorjanac

Korizmena duhovna tribina u Hrvatskom domu

Bogatstvo molitve Gospodnje

o. Zlatko Žuvela, o. Petar Janjić, Šima Raič i Daliborka Malenić

Četvrta je godina kako Duhovni centar oca Gerarda u suradnji s HKUD-om »Vladimir Nazor« organizira korizmene duhovne tribine u Hrvatskom domu u Somboru. Ovogodišnja tema je Molitva Gospodnja – Očenaš. Da je velika zainteresiranost za duhovne teme, pokazao je velik broj okupljenih prošlog ponedjeljka, 24. veljače, u Hrvatskom domu, kada je otac *Petar Janjić* razmatrao riječi koje vjernici izgovaraju u Očenašu: »Oče naš koji jesi na nebesima, sveti se ime tvoje.«

Nazočne je pozdravio predsjednik »Nazora« *Šima Raič* iskazavši zadovoljstvo što HKUD »Vladimir Nazor« surađuje s karmelićanima i što su ove tribine uvijek lijepo posjećene. Otac *Zlatko Žuvela* je istaknuo kako su ove korizmene tribine današnji izričaj, nastavak onih čuvenih korizmenih propovijedi po kojima je Karmel u Somboru bio prepoznat od samog svog početka. Sluga Božji otac *Gerard Tomo Stantić* je u karmelskoj crkvi

održavao korizmene propovijedi od 1905. pa sve do 1920. godine, kada ga je zamijenio o. *Ambrozije Bašić*. Nakon prerane smrti oca Ambrozija, otac Gerard nastavio je održavati korizmene propovijedi sve dok ga nisu zamijenili mlađi svećenici. Iz te su se tradicije razvile sadašnje korizmene tribine, a svjedočanstva govore kako je crkva, za koju se smatra da može primiti tri tisuće duša, bila puna.

Otac *Petar Janjić* je svećenik karmelićanin koji dolazi iz samostana Gospe Karmelske s otoka i iz grada Krka i odgojitelj je novaka, onih koji žele biti kandidati karmelskog reda. U uvodnom je izlaganju rekao nekoliko riječi o molitvi općenito i kako treba moliti, a potom je uslijedilo razmatranje. Očenaš započinje riječju »Oček«. Velika je to nada i utjeha, jer možemo po riječima oca Janjića biti djeca Božja. Međutim, današnji čovjek nema toliku utjehu u riječi »Otac«, jer nerijetko ima krive predodžbe o ocu i o majci. Riječi »Oče naš« zahtijevaju da izađemo iz svoje zatvorenosti i otvorimo se prema ljudima koji imaju istog, zajedničkog nebeskog Oca. Izraz »koji jesi« dolazi od »Ja sam koji jesam«, dok izraz »na nebesima« ne označava Božju udaljenost, već njegovu uzvišenost. Otac *Petar* je razmatrajući ovaj izraz naglasio da Bog stanuje tamo gdje mu se otvori srce, a nebo bi trebalo biti naša duša, naša nutrina, mjesto gdje Bog stanuje. Kod sljedećeg izraza »Sveti se ime Tvoje«, otac *Petar* je naglasio kako svojim životom trebamo drugima omogućiti da vide svetost Božju i da ga slave. Svetiti ime Božje u stvari znači slaviti Boga.

»Budući da molitva Očenaša proizilazi iz Isusove vlastite molitve, iz razgovora Sina s Ocem, njegova dubina seže onkraj riječi. Riječi ne mogu obuhvatiti bogatstvo te molitve. Ta molitva obuhvaća svu širinu ljudskog postojanja svih vremena.«, kazao je otac *Petar Janjić*.

U ponedjeljak, 9. ožujka, slijedi nastavak razmatranja Molitve Gospodnje i riječi »Dodi kraljevstvo Tvoje«, kada će voditelj biti o. *Antonio Mario Ćirko*.

Z. Gorjanac

6. ožujka 2009.

Osnivačka skupština MO Mladeži DSHV-a i u Sonti

Za predsjednika izabran Ivan Barun

U prepunoj velikoj dvorani Doma kulture u Sonti održana osnivačka skupština MO Mladeži DSHV-a

Osnivačka skupština MO Mladeži DSHV-a održana je u petak 27. veljače, u prepunoj velikoj dvorani Doma kulture u Sonti. Za predsjednika Mladeži DSHV-a MO Sonta izabran je *Ivan Barun*, za dopredsjednika *Andrija Matin*, za tajnika *Dominik Pejić*, te za članove Odbora Mladeži *Ivan Šokac* i *Zoran Zlatar*. Novoizabrani predsjednik Ivan Barun obratio se skupu i uz pozdrav nazočnima, zahvalio na ukazanom povjerenju. Istaknuo je kako je prva zadaća permanentan rad na stalnom povećanju broja članova Mladeži.

»Skupa sa starijim članovima stranke, mladi u Sonti moraju se ozbiljno angažirati u rješavanju problema s kojima se svakodnevno susrećemo. Jednako tako, moramo surađivati s ostalim mjesnim organizacijama Mladeži na izradi programa i projekata kojima će se unaprijediti život i rad mladih DSHV-a, te ih aktivno uključiti u politički i društveni život naše zajednice«, rekao je, između ostaloga, Ivan Barun. Predsjednik Mladeži DSHV-a *Siniša Skenderović* poručio je mladima da ustraju u svim svojim nakanama, da pruže maksimum

Rješavati svakodnevne probleme: Ivan Barun

svojih mogućnosti u zalaganju za boljitak u svojim sredinama, kako bi upravo i to zalaganje dalo i željene rezultate, odnosno boljitak za mlade, za zajednicu, za sve nas.

Na samom kraju skupštine nazočnima se obratio predsjednik DSHV-a *Petar Kuntić*: »Ovo što vidim veseli me i ispunjava velikim optimizmom glede sutrašnjice. Za DSHV je od najvećeg značaja puna dvorana mladih. Sada, kada smo parlamentarna stranka, kada nam rejting raste, najvažnije je animirati mlade, organizirati ih i povezati ih i prije svega ukazati

im povjerenje u svim segmentima našega rada«, rekao je, između ostaloga, predsjednik Kuntić. Predstavio je i akciju koja ima za cilj povezivanje mladih, pod nazivom »Upoznajmo se bolje da bi brže išli naprijed«, te izrazio nadu da će se mladi iz raznih mjesnih organizacija DSHV-a kroz druženje, sportske i razne druge aktivnosti povezati i na taj način bolje i lakše implementirati svoje ideje u život i rad hrvatske nacionalne zajednice u Vojvodini.

»Mladih u Sonti ima, a dobar dio njih, pogođen krizom današnji-

ce, bezvoljan je i bezidejan. Samo ih treba animirati i potaknuti da se aktiviraju. To je teška zadaća, no mislim da smo joj dorasli. Mi se jednostavno moramo najaktivnije uključiti u politički život Sonte i tako sami kreirati svoju budućnost. Upravo predstojeći izbori za Savjet naše MZ bit će najbolji test našega rada i naših mogućnosti. Stoga pozivam mlade da se trgnu iz letargije, da izađu na izbore i glasuju za pozitivne promjene, da glasuju za ljude kojima će povjeriti svoju budućnost bez straha«, kaže za Hrvatsku riječ Ivan Barun.

Skupštini su nazočili predsjednik Stranke Petar Kuntić, dopredsjednik i predsjednik Podružnice Sombor *Mata Matarić*, dopredsjednik i pokrajinski zastupnik *Dužo Runje*, predsjednik MO DSHV-a Sombor I *Aleksandar Sabo*, predsjednik MO DSHV-a Vajska *Željko Pakledinac* sa suradnicima, predsjednik MO DSHV-a Bački Monoštor *Ivan Periškić*, predsjednik Mladeži DSHV-a *Siniša Skenderović*, te predstavnici Mladeži iz Subotice, Sombora i Bačkog Monoštora. Skupštinu je, uz pozdrav uzvanika, otvorio predsjednik MO DSHV-a Sonta *Andrija Adin*.

Ivan Andrašić

U Vajskoj se nastavlja aktivnosti iz područja poljoprivrede

Regionalno povezivanje poljoprivrednika

Nakon nedavno održanog predavanja o Bc hibridima kukuruza, u subotu, 28. veljače, održan je još jedan skup poljodjelatnika u dvorani župnog ureda u Vajskoj. Ovoga puta predstavljena je poljoprivredna zadruga »AR« iz Bogdanovaca (RH), razgovaralo se o mogućnosti osnivanja ovakve zadruge i u Vajskoj. Ovom skupu, kojeg je otvorio *Dario Bošnjak*, nazočilo je dvadesetak osoba iz Vajske i Plavne, a na njemu su kao gosti bili: *Zdenko Bundić*, upravitelj zadruge iz Bogdanovaca, njegov stručni suradnik *Stipo Kovač*, *Antonija Čota* i *Ivica Stračinski*, voditelj emisije na hrvatskom jeziku »Radio Bačke«.

U uvodnom izlaganju Zdenko Bundić je predstavio svoju zadrugu koja se bavi proizvodnjom i preradom uljarica. On je informi-

rao nazočne kako se može osnovati ovakva zadruga i na koji način se u njoj provodi proces proizvodnje i prerade uljarica. Pri tome je naglasio kako potrebni strojevi nisu skupi i da su vrlo kvalitetni, a mogu se koristiti za sve uljarice s nešto manje mogućnosti za bundeve.

U predavanju je Stipo Kovač istaknuo kako su uljarice naša budućnost i da je dobro da ovakve zadruge obavljaju i preradu, a ne samo proizvodnju soje, sunčokreta, uljane repice, bundeve. Bundeva je, kao što je poznato, najmanje zahtjevna – ne obolijeva i ne treba joj osobita zaštita.

Antonija Čota je obećala stručnu pomoć u izradi projekata u slučaju osnutka ovakve zadruge u ovome mjestu. Takva zadruga ili udruga može se udruživati s partnerima u Republici Hrvatskoj, konkretno

Predstavljena poljoprivredna zadruga »AR« iz Bogdanovaca (RH)

iz Vukovarsko-srijemske županije, što bi bila dobra prekogranična suradnja. Regijalno povezivanje ovakvih zadruga ili udruga preporuka je i EU.

Ipak, kod nas još uvijek status i prava poljoprivrednih gazdinstava nisu precizno regulirani zakonskim propisima, što otežava korišćenje raznih olakšica, subvencija

i pomoći države poljoprivrednicima. Na sastanku je bilo dosta pitanja na koja su gosti odgovarali, a završen je u vrlo optimističnom ozračju. Čini se da ovaj skup nije bio samo razmjena informacija i iskustava, nego da će se konačno početi s primjenom i provođenjem predloženih aktivnosti.

Zvonimir Pelajić

Radionice Šokačke grane u Osijeku

Koža u tradicijskoj kulturi

Počeli smo s ovogodišnjim ciklusom radionica, zanimanje je jako veliko i očekujemo svake srijede 50-60 žena, ali i muškaraca, koji se uključuju u gotovo sve radionice, i da se pohvalim, imamo dosta mladih, srednjoškolskog uzrasta, kazala je Ružica Raković-Smiljanić

Korizma tek što je nastupila, a Šokci su već prionuli ozbiljnim temama, pa su prve srijede u korizmi, tzv Čiste srijede, u Osijeku održane radionice Šokačkih suvenira gradu III., a uvod u novi ciklus bilo je predavanje o temi »Šokci i koža u tradicijskoj kulturi«, što ga je pripremila mr. *Ljubica Gligorević*, etnologinja u Gradskom muzeju Vinkovaca i voditeljica popularne emisije VTV »Gori lampka«.

SUVENIRI GRADU OSIJEKU:

Treću godinu zaredom Šokačka grana ide s projektom Šokački suveniri gradu Osijeku, a voditeljica je ove godine *Ružica Raković-Smiljanić*. »Evo, počeli smo s ovogodišnjim ciklusom radionica, zanimanje je jako veliko i očekujemo svake srijede 50-60 žena, ali i muškaraca, koji se uključuju u gotovo sve radionice, i da se pohvalim, imamo dosta mladih, srednjoškolskog uzrasta, koji se također zanimaju za ovo tradicijsko umijeće. Zato smo riješili započeti s kožom, koja je ostavila traga u tradicijskom odijevanju Šokaca. Kako to dobro u svojem muzeju radi *Ljubica Gligorević*, koja je i članica Šokačke grane, zamolili smo je, ali da povede i nekog od obrtnika. Njen je izbor pao na kožušara *Stjepana Posavčevića*, koji radi i prelijepe ukrase i nakit od kože, pa smo večeras uživali, ali i pokupili pregršt ideja za naše radionice, pa vjerujem da će se među suvenirima, koje ove godine nudimo gradu Osijeku, naći i nešto od kože«, rekla je prof. *Ružica* i obećala da će grupu najvjernijih sudionika radionica povesti do Gradskog muzeja Vinkovaca i u posjet obrtniku *Stjepanu Posavčeviću*.

Iste su večeri počeli s radom sudionici 12 radionica s više od 50 polaznika, a kako je rekla *Vera Erić*, predsjednica Šokačke grane, tu nisu samo članovi ove udruge već i građani Osijeka i prigradskih mjesta, pa je Šokačka grana preuzela i obvezu edukacije svih onih koji se zanimaju za tradicijsko

Treću godinu zaredom: šokački suveniri gradu Osijeku

umijeće i izradu odjevnih i drugih predmeta i nakita od stakla, kože i vune.

VELIKA ENERGIJA ČLANSTVA:

Ljubica Gligorević je dobra poznavateljica aktivnosti Šokačke grane, jer ih prati od osnivačke skupštine od prije više od 4 godine, pa preko svih međunarodnih okruglih stolova. Zadovoljna je i količinom tih aktivnosti, ali još

više kvalitetom iznjedrenih programa, a to je dobar znak da je jedna ovakva udruga nedostajala jednom regionalnom centru, kakav Osijek doista jest. »Oduševljena sam energijom i entuzijazmom članstva i vodstva Šokačke grane, a i dobro osmišljenom temom ovogodišnjeg okruglog stola 'Šuma, zemlja, Šokci i Bunjevci'. Ja bih još dodala i konji, jer oni su odu-

vijek vjerni pratitelji Šokaca, pa i Bunjevaca. Večeras sam dovela majstora *Posavčevića*, kožušara i ćurčiju, kako se nekad govorilo, ali sam mogla dovesti i remenara *Pavlovića*, čiji je sin nastavio obiteljski obrt, pa se osim orme, bavi i kožnim nakitom, ukrasnim remenjem i muškim i ženskim torbicama. Mogu Vam reći, ove je godine pokladno jahanje u Vinkovcima bilo veličanstveno, više od 50 konja i jahača, pa mislim da konji ponovno osvajaju Šokce«, rekla je *Ljubica*.

Navodila je niz primjera koliko se koža zadržala u uporabi u našim selima, gdje je neizostavni dio tradicijskoga ruha i načina odijevanja, a u selima koja su prognana mještani su nakon mirne reintegracije i povratka prionuli rekonstrukciji, pa diljem Šokadije ponovno možemo susresti kožuhe, pršnjake, kožuške, bilo na imućnijim mještanima ili na članovima KUD-ova i folklornih društava.

Stjepan Posavčević, vinkovački krznar i kožušar, porijeklom iz Budrovaca, priznao je da je na zanat pobjegao od mukotrpnog seljačkog posla, i dok je mama proklinjala komunističku vlast što djecu tjeraju na škole, on je molio Boga da mu pomogne da pobjegne od čupanja graha po kukuruzima. Još 1952. pošao je na zanat u Vinkovce, izučio ga i zaposlio se jedno vrijeme u Đakovu, a odmah potom u Osijeku, kod pokojnog krznara *Unukića*. Poslije vojske vraća se u Vinkovce, gdje poslije otvara vlastiti obrt. Ovo je nadasve lijep i zanimljiv posao, ali mukotran, pa zato danas nema mladih obrtnika. Ako jedan ženski kožušak stoji 3 tisuće kuna, a muški i 4, pa možda i 5 ako je nacifran, možete pomisliti kako je to puno novaca, no, kada uzmete troškove za materijal i vrijeme utrošeno za proizvod, nadnica je minimalna. Ali zaraditi se može, narudžbi je dosta i danas, i od strane imućnijih Šokaca, ali i od društava i KUD-ova.

Slavko Žebić

Zaštićeno je 65 nematerijalnih umijeća

»**N**a hrvatskoj nacionalnoj listi, na sreću, zaštićeno je 65 nematerijalnih umijeća, a što se tiče Slavonije, Baranje i Srijema, tu su umijeća proizvodnje kulena i čvaraka, izrada kožnih tradicijskih predmeta, ali i izrada rekli, reklji, špenzleta. Tu su i poznate goranske 'Ljelje', kao predstavnice nematerijalne duhovne baštine, a vjerojatno će se naći i 'Filipovčice' iz Komletinaca, duhovni ophodi za blagdan sv. Filipa i Jakova. U prijedlogu je zaštita suknarskoga obrta, graditeljstva tambura i izrade šokačkih kapa i šešira, umijeće kojim se još jedino bavi izučeni majstor *Ištoković* iz *Ivankova*«, rekla je još *Ljubica Gligorević*.

Predsjednik Republike Hrvatske Stjepan Mesić boravio u dvodnevnom posjetu BiH

Krojenje BiH po nacionalnom ključu je loša politika

Ukoliko se predstavnici tri konstitutivna naroda ne dogovore, bit će potreban novi Dayton

Piše: Arijana Beus

Predsjednik Republike Hrvatske, boraveći u dvodnevnom posjetu Bosni i Hercegovini, istaknuo je kako će se, ukoliko predstavnici tri konstitutivna naroda ne postignu dogovor o unutarnjem preustroju Bosne i Hercegovine, morati organizirati novi Dayton. Mesić je kazao kako je jasno da BiH mora dograditi svoj ustav kako bi postao kompatibilan onima koje imaju zemlje članice Europske Unije. Upozorio je da svaki dogovor mora imati kao uvjet isključenje svake mogućnosti odcjepljenja od BiH. Komentirajući inzistiranje predsjednika SNSD-a Milorada Dodika na mogućnost provedbe referenduma o odcjepljenju Republike Srpske, hrvatski je predsjednik kazao kako je to obična iluzija.

»Takav koncept razmišljanja je iluzija. Ali, svatko ima pravo na svoje snove pa tako i Dodik«, kazao je Mesić i dodao, kako se mora dosljedno inzistirati na gradnji odnosa u BiH na temelju rezultata popisa iz 1991. godine i po kojemu su 40 posto stanovništva današnje Republike Srpske činili Bošnjaci i Hrvati. On je potvrdio kako će Hrvatska kao jamac Daytonskog sporazuma učiniti sve što je u njenoj moći ne bi li pomogla stabiliziranju prilika u BiH.

POČASNI GRAĐANIN BIHAĆA: Prilikom posjeta BiH Mesić je posjetio Bihać, gdje mu je uručena nagrada počasnoga građanina Bihaća. Tom je prilikom, odgovarajući na brojna pitanja novinara, istaknuo kako je krojenje BiH po nacionalnom ključu loša politika i da oni, koji se iz nje žele izdvojiti, u tome nikada neće uspjeti. »BiH na čitavom svom prostoru pripada i Bošnjacima i Hrvatima i Srbima i na tome treba graditi budućnost BiH«, rekao je Mesić poručujući »onima koji misle da BiH nije konstanta, nego je konstanta ono što je nastalo etničkim čišćenjem«, da se varaju kada misle da svojim upor-

nim političkim zalaganjem mogu izdvojiti dijelove BiH.

»Oni koji misle da će se Europa i svijet zamoriti i da će jednoga dana dopustiti nekome da se priključi nekome – moram ih razočarati, nikada im to neće uspjeti«, naglasio je Mesić.

OČUVANJE CJELOVITOSTI BIH: Nastavljajući svoj posjet BiH Mesić je u Sarajevu održao predavanje na Fakultetu političkih znanosti. Hrvatski se predsjednik osvrnuo na stvaranje Europske Unije i iskustva Hrvatske na putu prema euroatlantskim integracijama.

»U takvoj Europi i naše zemlje moraju naći svoje mjesto. Niti RH, niti BiH ili neka druga zemlja u regiji ne mogu sebi priuštiti luksuz da ostanu izvan te zajednice. Ostanak izvan EU bio bi ravan samoubojstvu – kako ekonomskom, tako i političkom«, kazao je Mesić.

On je poručio kako je Hrvatska spremna staviti sve svoje potencijale i iskustvo na raspolaganje BiH kao pomoć na putu prema EU. Hrvatskoj nije u interesu, kako kaže Mesić, da se shengenska granica uspostavi na gra-

nicama sa susjednim zemljama, odnosno da Europa završava na Uni i Savi. »Svi politički čimbenici u BiH moraju shvatiti da ući u EU znači i prihvatiti određena pravila i o tome nema rasprave. O potrebi očuvanja cjelovitosti BiH neću trošiti riječi. Rekao sam kako ostatak visokoga predstavnika nije prepreka za dobivanje statusa kandidata, međutim, kada se ozbiljno krene prema Europi, onda se nazočnost međunarodne zajednice mora smanjiti, odnosno međunarodna zajednica mora prestati biti čvrst i jedini djelotvoran jamac unutarnje stabilnosti BiH. Sudbinu zemlje moraju uzeti u svoje ruke njezini građani i njihovi demokratski izabrani predstavnici«, istaknuo je Mesić.

RH ĆE I DALJE POMAGATI HRVATE IZ BIH: »Mi smo Hrvatima u BiH poručili da je BiH njihova domovina i da svoju politiku moraju koncipirati u Sarajevu, a ne očekivati da njihovu politiku vodi Zagreb. Volio bih da sam takvu poruku čuo iz Beograda, izrečenu na adresu Srba u BiH. Bojim se da je do sada nisam čuo. Ali to svakako ne znači da mi u Hrvatskoj nismo zainteresirani za sudbinu Hrvata u BiH i da im nećemo i dalje pomagati. Hoćemo svakako, ali nikada na račun održivosti BiH«, kazao je Mesić.

Nakon predavanja na Fakultetu političkih znanosti, Mesiću je predsjednik Hrvatskog narodnog vijeća BiH fra Luka Markešić uručio priznanje za zasluge u izgradnji države BiH.

Priznanje su još dobili i Bogić Bogićević, nekadašnji član Predsjedništva SFRJ u vrijeme dok je prvi čovjek te bivše države upravo bio Stjepan Mesić, te Selim Bešlić, nekadašnji načelnik Općine Tuzla. Zahvalivši na priznanju, Mesić je podvukao kako je HNV odigrao veliku ulogu u afirmiranju države BiH.

Konferencija o ustavnim promjenama

Hrvatski predsjednik Stjepan Mesić prilikom posjeta BiH istaknuo je kako bi u slučaju da se domaće političke elite ne uspiju dogovoriti o unutarnjem preustroju zemlje, trebalo sazvati novu konferenciju posvećenu ustavnim promjenama u BiH. No, u BiH se na ovu mogućnost gleda različito. Iz SDA tvrde kako je održavanje nove međunarodne konferencije u ovom trenutku nerealno, te kako bi bilo najbolje da se domaći političari dogovore o ustavnom uređenju. Čelnici SNSD-a smatraju da nema uvjeta za novu konferenciju niti je međunarodna zajednica složna oko toga, a i u slučaju nove konferencije nastala bi velika šteta za BiH. Ni u SDP-u ne podržavaju ideju održavanja jedne takve konferencije, jer smatraju da bi se međunarodna zajednica trebala više aktivirati unutar BiH te pomoći rješavanju blokada. Iz HDZ-a BiH, međutim, kažu kako je međunarodna konferencija prihvatljiva, »no takva koja neće biti na tragu daytonskog i washingtonskog sporazuma, koji Hrvatima nisu zajamčili ravnopravnost.«

Sončani na XV. danima pučkog teatra u Hercegovcu

Dani radosti i ljubavi

Članovi dramske skupine KPZH »Šokadija« iz Sonte uspješno se predstavili na festivalu pučkog teatra u Hercegovcu
* Svaka od skupina sa sobom je donijela dah specifičnosti prostora na kojima žive

Dramska skupina Kulturno-prosvjetne zajednice Hrvata »Šokadija« iz Sonte sudjelovala je na prestižnom međunarodnom trodnevnom festivalu pučke drame, XV. danima pučkog teatra, održanim od 27. veljače do 1. ožujka u Hercegovcu, koji je ove godine proslavio petnaestu obljetnicu. Organizator je bila Hrvatska čitaonica iz Hercegovca, suorganizator Hrvatska matica iseljenika a pokrovitelji Ministarstvo kulture RH, Bjelovarsko-bilogorska županija i Općina Hercegovac.

OAZA ZAJEDNIŠTVA: »Upravo nedostatak civilizacije ljubavi potaknuo me u vrijeme kada je velik dio Hrvatske razoren i srušen u Domovinskom ratu, da se kroz kazališnu igru stvori oaza zajedništva hrvatskoga čovjeka i tako uz razumijevanje i potporu Hrvatske matice iseljenika dogodiše se prvi Dani hrvatskoga pučkog teatra 1995. godine, kao svetkovina hrvatske riječi i hrvatskoga jezika, njegove raskoši različitih narječja i idioma i kao susret čuvanja tradicije, promicanja i njegovanja iskonskoga hrvatskoga značaja, etičkih

i kulturnih vrijednosti«, rekao je, između ostaloga, utemeljitelj ove manifestacije prof. *Stjepan Banas*, pozdravljajući se s pridošlim starijim prijateljima. A profesoru je stari prijatelj doslovce svaki djelatnik pučke scene.

Uz brojnu domaću publiku, otvorenju XV. dana nazočili su savjetnik u Upravi audiovizualne i izvedbene djelatnosti Ministarstva kulture Hrvatske *Ivan Bete*, prvi tajnik u Samostalnoj službi za Hrvate u inozemstvu i kulturu Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija *Ivan Zeba*, župan Bjelovarsko-bilogorske županije *Tomislav Čačija*, pročelnica županijskog Upravnog

odбора za kulturu i šport *Andreja Prugovečki-Klepac*, načelnik Općine Hercegovac *Dragutin Kučera*, te predsjednik Vijeća općine Hercegovac *Ivan Koren*. Goste je pozdravila, u ime organizatora, Hrvatske čitaonice Hercegovac, predsjednica ove institucije *Vera Obrovac*, a manifestaciju je otvorila predstavica suorganizatora, Hrvatske matice iseljenika, voditeljica Odsjeka za autohtone hrvatske manjine *Marija Hećimović*.

Tijekom obiju večeri dvoranom Hrvatskog doma u Hercegovcu razlijegao se pljesak. Veliki prijatelji, Hrvati iz Hrvatske, Austrije, Mađarske i Srbije na daskama su prikazali dio svojih specifičnosti,

prije svega autentične govore iz sredina iz kojih su došli, narječja, toliko različita, a zahvaljujući dobroj glumi svima razumljiva, narječja koja polagano nestaju iz svakodnevice, a koja će biti očuvana upravo zahvaljujući ovim entuzijastima.

U završnom danu svi su sudionici bili gledatelji. Glumačka družina »Ad hoc« iz Zagreba izvela je predstavu »Hommage a Moliere«, autora i redatelja *Marka Mikulandre*. Potom je organiziran razgovor sudionika. Razumljivo, glavnu riječ vodio je eminentni hrvatski kazališni kritičar prof. dr. *Stjepan Pepelnjak*.

SONČANI: »Zavjesa na XV. danima je spuštena, ali je za ljubitelje pučkog teatra odmah i otvorena. Ljudi koji su se ovdje okupili prije svega, vole teatar, međutim oni vjerojatno ni sami nisu svjesni u kojoj mjeri svojim radom oplemenjuju svoju sredinu i koliko doprinose bitku i samobitnosti te iste sredine. Stvaralačka duša je taj genij koji se promiče kroz stoljeća i koji uvijek iznova radi. I na ovom festivalu doživjeli smo da sa starijima igraju mladi. To je

U bogatom programu nastupili su Kazališno društvo Klimpuh iz Klimpuha, Austrija, s predstavom »Emancipacija« autorice *Marlene Varga*, Hrvatsko amatersko društvo Hrvatski Židan iz Hrvatskog Židana, Mađarska, s predstavom »Sluga Pišta i tri zaručnjaci« autora *Joška Weidinger*a, Kulturno-prosvjetna zajednica Hrvata Šokadija iz Sonte, Srbija-Vojvodina, s predstavom »I knez je pofalijo« autora *Ivana Andrašića*, te domaćin – Pučka scena Hrvatske čitaonice Hercegovac s trima konceptualnim komedijama: »Informativni razgovor«, »Dugi nokat – fangus« i »Secondhand shop«.

pogotovo bilo vidljivo u predstavi Sončana, bjelodano i pohvalno, jer taj pedagoški rad, zasaden među mlade, upravo je jamstvo da će se naše zavjese i dalje otvarati. Dakako, svi se moramo odricati mnogo čega. Poznato mi je u kakvim neuvjetima rade ovi entuzijasti, pa opet su svima nama kroz svoju predstavu dali puno radosti i ljubavi. Duh sredine kojega je gospodin Andrašić predstavio u vidu jednoga zanimljivog, izuzetno dobrog scenarija, dramaturški obrađen i njegovom rukom odlično redateljski uređen, pretočen je u jednu pitku predstavu, koja svjedoči o nečemu čime bi se pučki teatar trebao poglavito zanimati i ponositi, a to je ta svijest i prije svega edukativna poruka prenijeta plemenitošću moralnoga stava sredini u kojoj djelujemo. Sa svim likovima ove zanimljive skupine, koji prije svega igraju situaciju, humoresku i „zbilju na zbilj“, što bi rekli Dubrovčani, jest nešto neobično vrijedno, sve hvale vrijedno. U umjetničkom smislu tu ima zanimljivih ostvarenja, posebno kao likova, koji su neponovljivi, autentični, koje u budućnosti nikada ne bismo mogli sresti. Promišljeno je i probano je nešto što želi naglasiti u komponentu pripadnosti određenoj skupini, u ovom slučaju Šokcima, sa svim svojim specifičnostima. Sonta je pokazala da se vrlo uvjerljivo može nositi sa svim izazovima i od ideje, preko izvršnog teksta, do realizacije i ona je taj ugodni dojam ne samo ostavila, već i prenijela na mnoge prijatelje pučkog teatra ovdje u Hercegovcu. Konačno i ovo druženje, ili kako je gospodin Andrašić lijepo rekao zajedništvo, u kojem sami sebe obogaćujemo tim nečim što nas potvrđuje, a to je naša riječ i svijest o našoj riječi i naš moralni stav o nama samima, pa tako i o drugima u svijetu u kojem živimo«, kaže za Hrvatsku riječ prof. dr. Stjepan Pepelnjak.

UTISCI: Predstavnici organizatora i suorganizatora bili su prezađovoljni viđenim. »Bilo je lijepo i ove godine, na sada već jubilarnim XV. danima hrvatskoga pučkog teatra vidjeti predstave koje amateri iz susjedne Austrije, Mađarske i Srbije, točnije Vojvodine, marljivo pripremaju te skupa s domaćinom pokazuju uvijek brojnoj i vjernoj publici u Hercegovcu. Veselje i ljubav koje amateri iskazuju u svojim nastupima pružaju publici doista

lijep doživljaj koji ni ove godine nije izostao. Kazališni amaterizam u Vojvodini ima svoju dugu tradiciju a osobito je oživio u ovih petnaest godina. To mogu s punim pravom reći jer je u prvim godinama održavanja Dana pučkoga teatra postojala mogućnost pozvati samo jednu ili birati između najviše dvije skupine, a danas ih ima u Ljutovu, Subotici, Sonti, Somboru, Svetozar Miletiću i dr. Dramski odjel KPZH Šokadija nastupio je po drugi put u Hercegovcu u nešto izmijenjenom glumačkom sastavu u odnosu na raniju predstavu. Ovogodišnja predstava svjedoči nam o načinu života naših Šokaca s naglaskom na odnose u obitelji gdje se zna tko je gazda a tko mora slušati. Mislim da su se glumci vrlo dobro snašli u svojim ulogama, gdje su stariji i iskusniji naravno dominirali, no posebno treba istaknuti i potaknuti na dalji rad mlade i najmlađe glumce koji su unijeli puno radosti u predstavu što je publika pozdravljala burnim pljeskom a domaćini na kraju pripremili i poseban dar za najperspektivniju sudionicu festivala *Maju Andrašić*«, kaže za Hrvatsku riječ Marija Hećimović.

»Naše drugo gostovanje u, kako to lijepo kaže prof. dr. Stjepan Pepelnjak, međunarodnom centru pučkog teatra u Hercegovcu za nas je novo, nezaboravno iskustvo. Trodnevno druženje i razmjena iskustava sa sebi sličnima sve nas je oplemenilo, a stvorilo je i nova prijateljstva i otvorilo perspektive buduće međusobne suradnje. Svako od nas ima svoje specifičnosti, no, svima nama zajednička misija je očuvanje naše lokalne i nacionalne tradicije, prije svega očuvanje jezika. Spoznaja da i skupine iz Klimpuha i Židana rade isto ono što i skupina iz Sonte, prisustvo 'mladih snaga' u glumačkim redovima, ostavilo me je u ubjeđenju da ćemo svako u svojoj sredini ostaviti za sobom neizbrisiv trag. Raduje me da nema nikakvog proglašenja u stilu naj-ovo i naj-ono, po meni pobjednici smo svi mi koji radimo ovaj plemeniti posao. Hvala i Matici, koja nas je okupila, a isto tako i domaćinima, koji su nas ugstili tako, da smo se odista osjećali kao kod kuće«, kaže za Hrvatsku riječ tajnik KPZH »Šokadija« iz Sonte i voditelj dramske skupine Ivan Andrašić

K. P.

HAD »Hrvatski Židan« - Hrvatski Židan, Mađarska

Klimpuh – Klimpuh, Austrija

KPZH »Šokadija«, Sonta

Pučka scena Hrvatske čitaonice – Hercegovac

Post Fest-um

Dobar prijam hrvatskih filmova u Beogradu

Publika ovogodišnjeg 37. po redu Međunarodnog filmskog festivala FEST, koji je svečano zatvoren u nedjelju 1. ožujka, imala je priliku pogledati i dva hrvatska ostvarenja. Film »Ničiji sin« autora *Arsena Antona Ostojića* imao je čast otvoriti program »Europa van Europe« posvećen kinematografijama u razvoju, između ostalog i kinematografiji zemalja koje još nisu postale članicama EU.

U UŽEM IZBORU: Iako nije nagrađen, film je naišao na solidan prijam publike i stručne javnosti, o čemu govori i činjenica da se našao u užem izboru za nagradu »Eritrocit« dnevnog lista »Politika« (inače, nagrada za najbolji film u tom jedinom natjecateljskom programu pripala je kazahstanskom reditelju *Rustemu Abdraševu* za film »Poklon za Staljina«).

Hrvatski redatelj *Arsen Ostojić* je ovdašnjoj publici poznat od ranije, budući da je prije nekoliko godina na Festivalu autorskog filma u Beogradu osvojio nagradu »Aleksandar Saša Petrović« za

»Buick Riviera« redatelja Gorana Rušinovića

predstavlja zrcalo stvarnosti, što ga navodi da se mora baviti temama zbog kojih će publika osjetiti »nešto u svom želudcu«.

Glavnog junaka u filmu »Ničiji sin«, ratnog veterana Ivana, tumači *Alen Liverić*, inače član Hrvatskog

poznaničar beogradske publike, koja je imala prilike vidjeti dva njegova prethodna filma: »Mondo Bobo« i »Svjetsko čudovište«. Njegov treći igrani film »Buick Riviera« raden je po istoimenoj knjizi *Miljenka Jergovića*. Iako je spomenuti pisac, kako je rekao na tiskovnoj konferenciji, dugo izbjegavao da se njegove knjige pretvore u filmove, prijateljstvo s Rušinovićem, kao i ista »ideološka opredijeljenost«, omogućili su mu da napravi izvrstan scenarij.

Osnovna tema »Buick Riviere« je emigrantska otuđenost, prikazana kroz priču o ljudima koji ne žive u Americi u koju su otišli,

već i dalje egzistiraju u svojem »zavičaju«. Glavni protagonisti su dvojica bosansko-hercegovačkih emigranata koje tumače *Slavko Štimac* i *Leon Lučev*, čiji se susret u SAD-u pretvara u međusobno optuživanje. Između »zemljaka« se javlja tenzija, zazor nastao kao produkt nemilih 90-ih zapravo prikazuje kraj jedne zajedničke povijesti.

Inače, na ovogodišnjem FEST-u u više programskih cjelina prikazano je stotinjak naslova. Prema podacima organizatora, za ovogodišnju manifestaciju prodano je više od 90.000 ulaznica.

D. Bebić

»Ničiji sin« Arsen A. Ostojića

debitantsko ostvarenje »Ta divna splitska noć«.

U intervjuu danom beogradskom Studiju B, Arsen Anton Ostojić je rekao kako je »Ničiji sin« konceptijski potpuno drukčiji u odnosu na prijašnji film, navodeći da se on kao autor ne može ponavljati u formi. Film se bavi odnosom Hrvata i Srba, ali je u osnovi te priče tragedija (još jedne) generacije koja je pokušala živjeti »normalno«, a završila duboko ranjena i osakaćena. Prema autorovim riječima, umjetnost za njega

narodnog kazališta u Rijeci, koji je do sada imao uglavnom sporedne uloge. Osim njega, u filmu glume *Mustafa Nadarević*, *Biserka Ipsa* i *Zdenko Jelčić*, a scenarist, ujedno i autor glazbe je *Mate Matišić*, književnik i jazz glazbenik. Hoće li se ovaj film naći i u kino distribuciji ovisit će samo o distributeru.

EMIGRANTSKA OTUĐENOST: U okviru programske cjeline »Horizonti« prikazan je film »Buick Riviera« (koprodukcija Hrvatske i BiH) redatelja *Gorana Rušinovića*. Rušinović je stari

Uspjeh srpskih filmova na ZagrebDox-u

Film »Kavijar konekšn« beogradskog redatelja Dragana Nikolića dobio je Zlatni pečat u regionalnoj konkurenciji na festivalu »ZagrebDox«, koji je nedavno održan u hrvatskoj prijestolnici. Osim toga, specijalno priznanje pripalo je filmu »21. sekunda« Željka Mirkovića.

Glavnu festivalsku nagradu »Veliki pečat« u međunarodnoj konkurenciji osvojio je izraelski dokumentarni film »Lady Kul el Arab« redateljice Ibtisam Salh Mara'ne, o prvoj djevojci, pripadnici muslimanske zajednice Druza koja sudjeluje na izboru za miss organiziranom za Arapkinje u Izraelu.

Na 5. međunarodnom festivalu dokumentarnog filma »ZagrebDox«, prikazano je oko 150 filmova iz tridesetak zemalja.

Predstavljanje »Književne revije« posvećene romanu vojvođanskih Hrvata

SUBOTICA – Predstavljanje tematskog sveska Književne revije 3-4, 2008., u kojem je tiskan izbor iz antologije Milovana Mikovića »Roman u književnosti Hrvata u Vojvodini«, bit će održano u petak, 6. ožujka, u čitaonici Gradske knjižnice.

U predstavljanju će sudjelovati profesorica dr. Helena Sablić-Tomić, književnik Josip Cvenić, predsjednik Ogranka Matice hrvatske u Osijeku Ivica Vuletić, predsjednik Ogranka Matice hrvatske u Subotici Stipan Stantić i Milovan Miković. Početak je u 19 sati.

Na sajmu knjiga popusti do 60 posto

NOVI SAD – Do 7. ožujka na novosadskom »Spensu« možete posjetiti Međunarodni sajam knjiga, na kojem se predstavio veliki broj nakladničkih kuća i knjižara. Svakodnevno je nazočan veliki broj posjetitelja, a očekuje se da sajam knjiga posjeti nekoliko tisuća posjetitelja. Ponuda nakladnika i knjižara na sajmu obiluje raznovrsnošću i popustima, i do 60 odsto. Najtraženiji su naslovi beletristrike, knjige i slikovnice za djecu svih uzrasta, rječnici, stručna literatura.

Uz sve najveće nakladničke kuće u zemlji, tu je i slovenska nakladnička kuća »Mladina«, dok su nakladnici iz Hrvatske svoja izdanja predstavili preko svojih suradnika iz nakladničkih kuća u Novom Sadu i Beogradu.

Manifestacija je otvorena od 9 do 20 sati, a ulaz je slobodan.

I. K.

Druga zimska mini-kolonija »likovnjaka«

SUBOTICA – U sklopu godišnjeg plana rada članovi Likovnog odjela HKC-a »Bunjevačko kolo« iz Subotice prošle su subote, 28. veljače, u dvorani Križevačkog tržnog centra (KTC-a) održali svoju drugu zim-

sku mini-koloniju. U radu je sudjelovalo 25 slikara. Prema riječima voditelja odjela Josipa Horvata, s predstavnicima hrvatskog poduzeća KTC dogovorena je daljnja suradnja, te najavljena moguća potpora aktivnostima i manifestacijama ovog odjela.

Zajednički na objedinjavanju rasutog blaga

SUBOTICA – Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata (ZKVH) prošlog je petka, 27. veljače, predstavio plan svojega djelovanja predstavnicima hrvatskih udruga, institucija i medija iz Subotice.

O ustroju novoutemeljene ustanove i planovima njezina rada govorio je ravnatelj Tomislav Žigmanov istaknuvši, kako će ZKVH raditi na očuvanju, promicanju i razvijanju kulture u zajednici. »Jedan od ciljeva djelovanja Zavoda je sinteza ili objedinjavanje hrvatskog kulturnog blaga rasutog diljem Vojvodine«, rekao je Žigmanov, te u tom smislu pozvao sve udruge i institucije na suradnju.

U ime Zavoda predstavljanju su bile nazočne i njegove djelatnice – menadžerica kulturnih aktivnosti Katarina Čeliković i administrativno-poslovna tajnica Ljiljana Dulić.

Predstavljanju, koje je održano u sjedištu Zavoda, nazočni su bili predstavnici Matice hrvatske Subotica, Hrvatske čitaonice, Katoličkog

instituta »Ivan Antunović«, Hrvatskog akademskog društva, HKC-a »Bunjevačko kolo«, Pučke kasine 1878., Udruge »CroV«, NIU »Hrvatska riječ«, Uredništva na hrvatskom jeziku Radio Subotice i Katoličkog mjesečnika »Zvonik«.

J. D.

»Saga« na Hrvatskom Majuru i Bikovu

SUBOTICA – Knjiga Tomislava Žigmanova »Prid svitom – Saga o svitu koji nestaje« predstavljena je na prelu prošloga utorka na salašu Martina Gabrića na Hrvatskom Majuru uz prisustvo tri generacije porodice Gabrić i prijatelja. Sljedećeg dana, na početak korizme, poslije hodočašća pod Juričev križ na Bikovu knjiga je predstavljena na salašu Grge Tikvickog na Bikovu. Predstavljanja knjige popraćena su projekcijom filma Rajka Ljubića »Sve arende u sluge Entek« urađenom po istoimenoj pripovijesti iz knjige.

M. Z.

Slike Jadrana okupile Hrvate iz Szegeda

SEGEDIN – Tradicija okupljanja segedinskih Hrvata oko slika s ljetnim morskim motivima nastavljena je i ove godine izložbom »Boje Jadrana«, koja je 27. veljače priređena u Gradskoj i županijskoj knjižnici »Somogyi Karoly« u Segedinu. »Izložba slika 'Boje Jadrana' postala je naša redovita manifestacija na koju pozivamo sunarodnjake, ali i sve zainteresirane za umjetnost i ljepote mora«, rekao je predsjednik Hrvatske manjinske samouprave u Szegedinu Dušan Marjanović.

Izložena su djela slikara iz Mađarske Laszla Kelcsa, kao i drugih mladih umjetnika iz Szegedina. Otvorenju izložbe nazočna je bila i veća skupina Subotičana, čiji je odlazak u susjedni grad organizirao DSHV.

J. S.

Počela radionica kreativnog pisanja

SUBOTICA – Uz potporu Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata u prostorijama Hrvatske čitaonice u utorak, 3. ožujka, započela je s radom radionica kreativnog pisanja proze na hrvatskom jeziku. Voditeljica radionice je profesorica hrvatskog jezika Đurđica Stuhldreiter. Prve se večeri na radionici okupilo 11-ero učenika srednjih škola, među kojima najviše učenika hrvatskih odjela gimnazije »Svetozar Marković« u Subotici.

»Osnovna nakana radionice je da se kroz kreativan pristup literaturi osvijesti spoznaja o vlastitoj pripadnosti, da se stvori mogućnost njegovanja hrvatskog jezika, da se razviju čitateljski interesi, te da

se potencijali, koje mladi ljudi posjeduju, razviju u najvećoj mogućoj mjeri. Nadam se da ćemo kroz predviđeni program postići zadovoljavajuće rezultate i da će polaznici radionice kreativnog pisanja pronaći sebe, te da će vidjeti konkretne rezultate svoga rada. Na tragu toga će možda postojati mogućnost da se ova naša radionica nastavi u nekom drugom ciklusu. Isključivi cilj radionice neće biti 'stvaranje pisaca', jer su dobro došli svi koji imaju bilo kakvu sklonost prema pisanoj riječi i književnosti«, rekla je za HR voditeljica radionice Đurđica Stuhldreiter.

U rad radionice je još uvijek moguće uključiti se. Radionica će se održavati svake srijede od 19 sati u Hrvatskoj čitaonici (Ulica Bele Gabrića 22).

M. T.

Nova knjiga Ivana Bonusa predstavljena u Požegi

Stihovi koji plijene duhom zavičaja

O stihovima srijemskog pučkog pjesnika i njegovoj najnovijoj, 14. po redu samostalnoj zbirci pjesama »Pleter« govoreli su mr. Đuro Vidmarović i prof. dr. Ante Lauc

Jedna od brojnih aktivnosti Zajednice protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata, kojima čuva duhovni, nacionalni i kulturološki identitet Srijema bila je i organizacija »Večeri srijemske poezije i pjesme« održane prošlog petka u Gradskom kazalištu u Požegi, na kojoj je predstavljena najnovija knjiga srijemskog pučkog pjesnika *Ivana Bonusa* »Pleter«. Bonus se tom prigodom predstavio ne samo kao pjesnik, već i gorljivi govornik vlastitih stihova, koji plijene svojom jednostavnošću, duhom zavičaja, domoljubljem i zagovaranjem temeljnih ljudskih vrijednosti. Ovu kulturnu manifestaciju otvorili su u ime organizatora gradonačelnik Požege *Zdravko Ronko* i predsjednik Zajednice *Mato Jurić*.

»Požega je otvoren grad, s kulom u grbu koja nema vrata, što znači da smo otvoreni za sve. Svi koji su htjeli u Slavoniju i Zlatnu dolinu mogli su naći utočište u našem gradu, pa i za vrijeme Domovinskog rata, bilo da je riječ o Kotorvarošanima, Ramcima, Posavcima, ili vama Vojvodanima. Dragi moji Srijemci, drago mi je da smo večeras ponovno zajedno i da kroz ovu »Večer srijemske poezije i pjesme« možemo pokazati kako smo se svi mi stopili u jedinstvo ove naše Slavonije, Zlatne doline i Požege«, rekao je tom prigodom gradonačelnik Ronko, dok je predsjednik Zajednice Mato Jurić pozdravio sve Požežanke i Požežane i iskreno im zahvalio na gostoprimstvu i svemu što su učinili prihvaćajući prognane Hrvate iz Srijema, u tim najtežim trenucima njihove povijesti.

RIJEČ STRUKE: O stihovima Ivana Bonusa i njegovoj najnovijoj, 14. po redu samostalnoj zbirci pjesama »Pleter« govoreli su mr. *Đuro Vidmarović* i prof. dr. *Ante Lauc*.

»Sjetiti se Domovine, razmišljati o smislu života, ne zaboraviti važnost ljubavi, zapaziti mnoštvo detalja koje običan čovjek ne vidi, pronaći ljepotu i Božju blizinu u čovjeku, mislima ili događajima, a istodobno sve to kvalitetno izraziti u stihovima, mogu samo rijetki velikani. Jedan od takvih je i pučki pjesnik Ivan Bonus, simbol Srijema, ali i borbe svjetla i tame koje Hrvati stoljećima, da ne kažem tisućljećima, prakticiraju«, rekao je prof. dr. Ante Lauc.

Književni kritičar, povjesničar, pjesnik i diplomat mr. Đuro Vidmarović u svom je izlaganju prvo govorio o Srijemcima i njihovom egzodusu za vrijeme Domovinskog rata, a zatim je ukratko predstavio knjigu »Pleter«. »Ivan Bonus je pjesnik koji živi u narodu, sluša njegovo bilo i svojim znalčkim slaganjem riječi i rima progovara o temama koje su u njemu duboko ukorijenjene, kao što su - život, ljubav, smrt, ekologija, ali ne zaboravlja Domovinski rat i hrvatsku borbu za samostalnost, kao i tra-

gičnu sudbinu prognanih Srijemaca, koju je i sam doživio«, rekao je prof. Vidmarović.

TRI DIJELA: Bonusova zbirka pjesama »Pleter« sastoji od tri dijela. »U prvom dijelu su pjesme posvećene djeci, u kojima se Bonus na trenutak vraća u djetinjstvo prisjećajući se dječjeg otkrivanja života. Te su dječje pjesme pisane jednostavnim jezikom, ali su doku-

vrlo dobro zna što je istina i gdje se ona nalazi, upozorava na aktualne probleme društva te svojim porukama želi probuditi Hrvate da se ponose svojom Hrvatskom i da za nju vrijedi živjeti i boriti se«, ustvrdio je prof. Vidmarović.

Predstavljanje zbirke pjesama »Pleter« popratili su Tamburaši iz Slankamena, rodnog mjesta Ivana Bonusa, izvodeći tradicionalne

Zbirku pjesama »Pleter« predstavili su mr. Đuro Vidmarović, autor Ivan Bonus i prof. dr. Ante Lauc

Uglazbljeni stihovi

Kao dodatak knjizi »Pleter« objavljen je i CD s pjesama koje je njihov autor Ivan Bonus uglazbio te otpjevao uz pratnju Tamburaškog orkestra HRT-a. Uz spomenute je pjesme u knjizi tiskan i notni zapis.

mentarni zapis trenutka i vremena sa snažnom pozitivnom porukom. U drugom dijelu knjige Bonus svim svojim spisateljskim umijećem želi pokazati vrijednost ljubavi, domoljublja i čovjekoljublja, obraća se Bogu, govori o prognostu svojih Srijemaca, ali i svih Hrvata širom svijeta i traga za smislom života. Ivan

srijemske pjesme, dok im se u zadnjoj »Divan je kičeni Srijem« pridružio i Bonus, na zadovoljstvo mnogobrojne publike, koja je u zboru otpjevala prateće glasove i stvorila veličanstven srijemski ugođaj u srcu Slavonije.

Z. Žužić

ISPRIKA

U tekstu pod nazivom »Sjećanje na burne sedamdesete« objavljenom u prošlom broju »Hrvatske riječi«, u kojem se prikazuje knjiga »Hrvatsko proljeće i bački Hrvati« Nace Zelića, među osobama koje su kao »matičari« i »hrvatski nacionalisti« 1972. osuđeni na zatvorske kazne, navedeno je i ime Balinta Vujkova. Riječ je pogrešci, budući da protiv Balinta Vujkova nije pokrenut krivični postupak te da on nije osuđen na zatvorsku kaznu.

Održan prvi međunarodni festival za djecu i omladinu, koji nosi ime hrvatskog pjesnika i skladatelja iz Petrovaradina

U spomen na Stanislava Prepeka

Na inicijativu novosadskog pjesnika *Stojana Simića Krpice*, te uz potporu Gradske knjižnice u Novom Sadu nedavno je utemeljen Međunarodni festival za djecu i omladinu, koji nosi ime hrvatskog pjesnika i skladatelja iz Petrovaradina *Stanislava Prepeka* (1900. – 1982.). Festival je pokrenut s ciljem njegovanja književnog stvaralaštva djece i omladine do 30 godina. U kratkom vremenu raspisan je natječaj za literarne radove u kategoriji pjesme i priče, koji je trajao do 20. veljače, a diplome i plakete nagrađenima su uručene 27. veljače u petrovaradinskom odjelu novosadske knjižnice u kojem je Stanislav Prepek dugi niz godina radio kao knjižničar.

Na natječaj je stiglo oko 500 radova djece i mladih iz zemlje i inozemstva, mahom iz zemalja bivše SFRJ. Za dobitnike prve nagrade Prvog međunarodnog festivala »Stanislav Prepek« žiri je proglasio *Tomislava Đorđića* iz Petrovaradina i

Stanislav Prepek

Nemanju Arsovića iz Novog Sada. U kategoriji srednjoškolaca nagrada za najbolju pjesmu pripala je *Bojanu Čupiću* iz Novog Sada, a u kategoriji osnovnoškolaca *Pavlu*

Pešiću iz Varvarina. Najbolju priču u kategoriji do 30 godina napisala je *Gordana Delić* iz Podgorice, među srednjoškolcima *Marija Ilić* iz Banja Luke, a među osnovnoškolcima *Miona Živković* iz Varvarina.

Žiri festivala činili su: mr. *Jovan Mihajilo* (predsjednik), *Nera Legac* i *Stojan Simić Krpica*.

Svečanom uručanju nagrada nazočan je bio i prof. *Đuro Rajković* iz Petrovaradina, doživotni autorski nasljednik djela Stanislava Prepeka. »Veoma sam počašćen i sretan što sam, kao Prepekov doživotni prijatelj i suradnik, aktivno sudjelovao u ovom kulturnom događaju i to upravo u knjižnici u kojoj sam zapisao mnogo Prepekovih nota i riječi. Budući da je riječ o trajnom književnom festivalu, volio bih da njegova buduća izdanja budu još masovnija i stvaralački uspješnija«, rekao je za HR Đuro Rajković.

D. B. P.

HKUPD »Matoš« iz Plavne ove godine pokreće novu manifestaciju

Dani A. G. Matoša i dr. Josipa Andrića

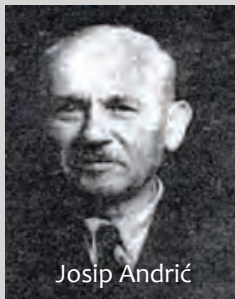
Hrvatsko kulturno umjetničko prosvjetno društvo »Matoš« po prvi će put ove godine organizirati manifestaciju »Dani A. G. Matoša i dr. Josipa Andrića«. Manifestacija će trajati dva dana, a bit će održana 25. i 26. travnja. U kulturno-umjetničkom dijelu programa mogu sudjelovati tamburaške i pjevačke skupine i recitatori. Na manifestaciji će biti izvođene skladbe dr. *Josipa Andrića* i pjesme A. G. *Matoša*. Osim Andrićevih skladbi mogu se izvoditi

i glazbena djela drugih autora, ali ona bi trebala biti iz glazbenog područja Bačke, Baranje, Slavonije i Srijema.

Predsjednica organizacijskog odbora ove manifestacije *Kata Pelajić* kaže kako se prijave za sudjelovanje na manifestaciji mogu slati najkasnije do 31. ožujka na adresu: HKUPD »Matoš«, 21428 Plavna, Moše Pijade 39. ili na e-mail: vipel@neobee.net. Za potpunije informacije zainteresirani se mogu obratiti na telefon: 021/778-015 ili 021/778-011.

Antun Gustav Matoš

Josip Andrić

UZ KUPLJENE DVIJE KNJIGE IZ NAKLADNE »HRVATSKE RIJEČI« DOBIVATE I PRIMJERAK KNJIŽEVNOG ČASOPISA »KLASJE NAŠIH RAVNI«

AKCIJA!

STARI BROJEVI »KLASJA« SAMO 50 DINARA!

Sladana Bukovac, »Rod avetnjaka«, Fraktura, Zaprešić, 2008.

Katalog društvenih anomalija

Riječ je o jednom od najuzbudljivijih i najpotresnijih romana u Hrvatskoj u nekoliko posljednjih godina. Bravurozno napisan, on je »Let iznad kukavičjega gnijezda« suvremenoga hrvatskog društva

Piše: Đurđica Stuhldreiter

Sladana Bukovac (1971.) diplomirala je povijest umjetnosti i komparativnu književnost. Radi kao novinarka na Hrvatskoj televiziji u emisiji »Pola ure kulture«. Živi na relaciji Glin – Zagreb. Autorica je pjesničke zbirke »Nijedan pauk nije savršen«, kojom je nominirana za »Kiklopa« za poeziju. Kritičari su tom prigodom primijetili sljedeće: »Poezija Sladane Bukovac ljubavne je tematike, po ugođaju najčešće nostalgичna, ponekad melankolična. Njezina lirika, zapravo, neprestano otvara pitanje komunikacije, a jedna od boljih definicija ljubavi kaže da je ljubav ništa drugo od razumijevanje.«

Romanom »Putnici« (2003.) također je privukla pozornost i čitatelja i kritike te je nagrađena »Slavičom« i »Kiklopom« za debitantsku knjigu godine. U njemu je autorica svoju junakinju poslala u Pariz, gurnula ju je u ralje neočekivane ljubavi koja se razvija polako, obostranim ispipavanjem, postupnim upoznavanjem i otkrivanjem. Nije to žestoki plam ljubavi na prvi pogled, unatoč nekim slatkim romantičnim epizodama, više je to postupno gniježđenje u labilnoj stvarnosti, opterećenoj nedovršenim pričama iz prošlosti. Ona dolazi iz Zagreba, ali grad njena odrastanja i stasanja je Sarajevo, sa svim suprotnostima i mukama što su ih trebali proživljavati »različiti«, a takvi su bili svi njeni važniji mladenački prijatelji. On je Šveđanin, ali u Pariz dolazi iz Meksika. Susret je bio slučajan, kao i obično, ali je kroz čaroliju uzajamnog prepoznavanja zbližio

dvoje ljudi koji na različite načine, i na različitim zemljopisnim širinama, tragaju za samim sobom.

OSLIKAVANJE STVARNOSTI: I napokon, krajem prošle godine, pojavio se i novi, dugo očekivani roman ove zanimljive autorice pod naslovom »Rod avetnjaka«. Riječ je o jednom od najuzbudljivijih i najpotresnijih romana napisanih u Hrvatskoj u nekoliko posljednjih godina. Kroz lik glavnoga junaka, psihijatra *Pavla*, koji u općoj bolnici prima pacijente kao na tekućoj vrpci, oslikava se stvarnost oko nas i svi oni koje ne nalazimo na novinskim stranicama: obespravljeni, izgubljeni, transseksualni, oboljeli od PTSP-a... Kroz sud-

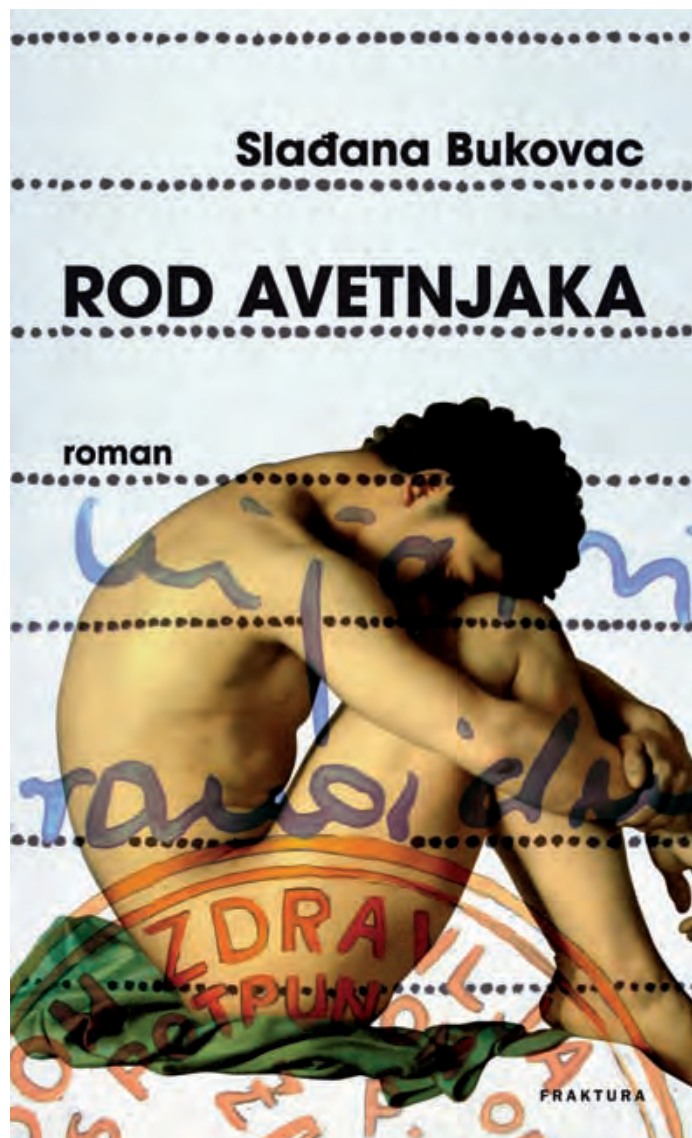
binu Pavla i njegovih pacijenata priča se bolna priča o poslijeratnom društvu, o ljudima koji teže istom traženju. Bez obzira na to jesu li bogati ili siromašni, jesu li poznati, kao supruga nizozemskog diplomata, ili potpuno nepoznati, kao ekolog koji pokušava spasiti životinje, osuđeni su da se, uz psihijatrovu pomoć ili bez nje, bore i suoče s prošlim i budućim problemima. Bravurozno napisan, ovaj je roman »Let iznad kukavičjega gnijezda« suvremenoga hrvatskog društva.

»U osnovnoj smo školi imali albume za sličice u razredu pa smo često razmjenjivali duplikate. Tri sličice bile su iznimno rijetke: čud-

novati kljunaš, jedan od primata iz roda avetnjaka i pjegava hijena. Za njih se od druge djece moglo dobiti svašta. Uroš i ja s tim smo sličicama imali sreće, dobili smo hrpu duplikata. U našem dućanu jednom je gotovo cijela pošiljka čokoladica imala kljunaša i avetnjaka, prodali smo moj tranzistor i kupili sto komada, bio je to nezamisliv kapital. Jednom smo jednu jedinu sličicu mijenjali za kožnu loptu. Uroš je tvrdio da to nešto mora značiti, što smo s tim sličicama bili tako sretne ruke, pa je smislio da ih pretvorimo u svojevrsne signale.« **MRAČNE TEME:** Ti »svojevrsni signali«, sličice iz nekad popularne čokoladice »Životinjsko carstvo«, vode nas kroz priču koju je lako prepoznati kao našu suvremenost.

»Ovo je priča o Hrvatskoj koja nalikuje na ne-elitnu traljavo organiziranu psihijatriju«, kazala je *Alemka Mirković* prigodom predstavljena knjige. »Pet godina nakon njena prvijenca 'Putnici', mlada je književnica ponovo progovorila. I to o mračnim i teškim temama poslijeratnog društva i traumama koje su postale uobičajene i sveprisutne. Ovo je i priča o neobičnom prijateljstvu, psihijatra i masovnog ubojice, koji je možda i ratni zločinac, čime autorica postavlja pitanje – dokle ide granica političke korektnosti kada se odnosi na privatnu sferu? Svi oni koji ne vole čitati bajke, već bi radije zagrizli u katalog anomalija hrvatskoga društva, neka slobodno posegnu za uzbudljivim romanom.«

U vrijeme kada se u specifičan prostor namijenjen piscima guraju mnogi, Sladana Bukovac pripada među one koji u njemu zaslužuju jedno od značajnih mjesta. Njezin se roman može okтити mnogim atributima zbog kojih zaslužuje našu pozornost. »Rod avetnjaka« ide u red knjiga koje se čitaju u jednom dahu, unatoč teškoj i pomalo mučnoj temi s kojom biva-

Golgota i Kalvarija

Piše: Miranda Glavaš-Kul

Golgota je hebrejski naziv za brežuljak neposredno izvan zidina tadašnjega Jeruzalema na kojemu je razapet Isus Krist. Ondje se nalaze Crkva Svetoga Groba i Isusov grob. Na temelju etimologije hebrejskoga toponima *Golgota* nastala je latinska inačica – *Calvaria*. U hrvatskome jeziku pronalazimo prilagođeni izraz *Kalvarija* već u 15. st. U tom su smislu nazivi *Golgota* i *Kalvarija* dva različita naziva istoga mjesta za što potvrdu nalazimo u »Hrvatskoj kršćanskoj terminologiji« fra Jeronima Šetke koji pod natuknicom *Kalvarija* navodi: »isto što i *Golgota*.« U hrvatskoj je jezičnoj tradiciji riječ *Kalvarija* uobičajenija. Istoznačnost naziva *Golgota* i *Kalvarija* točna je samo

kada se odnosi na mikrotoponim mjesta Isusove muke i smrti.

Vladimir Anić u svome »Velikome rječniku hrvatskoga jezika« uz riječ *Kalvarija* navodi i druga značenja: uređena uzvisina s tri križa za posjećivanje i hodočašće u vrijeme korizme; serija slika i skulptura u crkvi ili njezinom vanjskom prostoru koje prikazuju prizore Kristovih muka. Riječ *Golgota* u *Anića* nema ta značenja i nije ju moguće rabiti u tom kontekstu.

U navedenome rječniku pronalazimo i prenesno značenje toponima *Golgota* i *Kalvarija*. Kao opće imenice *golgota* i *kalvarija* znače tešku muku, velike patnje i simbol su trpljenja i ispaštanja. Iako su kao opće imenice isto-

značnice, nemaju jednaku stilističku vrijednost. Ovdje pronalazimo dosta različitosti, naime križni put pojedinca nazivamo njegovom osobnom *kalvarijom* koja za svoj najbolnji vrhunac ima *golgotu*. *Kalvarije* obično traju dugo dok se *golgote* mogu javljati i samostalno kao teške kratkotrajne patnje. Dakle *golgota* je snažnija i

punoznačnija riječ, a predstavlja vrhunac muke i patnje, završni prizor križnoga puta. Riječ *kalvarija* postala je sinonim za križni put, uz mnoga se svetišta (aljmaško, međugorsko i dr.) nalazi brežuljak s postajama križnoga puta. Takav se brežuljak obično naziva *Kalvarijom*.

Povijest hrvatske književnosti (18. dio)

Antun Kanižlić

Priređuje: Miranda Glavaš-Kul

Pjesnik *Antun Kanižlić* najbližava je figura slavonskoga književnoga kruga, posljednji je predstavnik hrvatskoga književnoga baroka, jedan od zakašnjelih pjesnika kakvih ima u svim razdobljima. Rođen je u Požegi

1699. godine. U rodnome je gradu završio nižu, a u Zagrebu višu gimnaziju. Stupio je u isusovački red i novicijatu u Beču 1714. Bio je profesor na varaždinskoj i zagrebačkoj gimnaziji, studirao je teologiju, a 1728. zaređen je za svećenika. Od 1731. do 1745. službuje u isusovačkim kolegijima, rezidencijama i misijama u Zagrebu, Požegi, Osijeku, Petrovaradinu i Varaždinu. Od 1752. do kraja života (1777.) radio je u biskupskome konzistoriju u Požegi.

Kanižlićevo književno djelo – vanje nadovezuje se na rad posljednjega velikoga dubrovčanina *Ignjata Đurđevića*. Kanižlić je ostavio niz molitvenika i katekizama upućenih vjerskomu odgoju puka: »Obilato duhovno mliko«, 1754.; »Bogoljubstvo na poštenje«, 1759.; »Utočište blaženoj Djevici Mariji«, 1759.; »Primogući i srce nadvladajući uzroci«, 1760.;

»Bogoljubnost molitvena«, 1766., te »Mala i svakomu potribna bogoslovica«, 1773. Sudjelovao je i u pripremanju početnica namijenjenih opismenjavanju puka u požeškome kraju (»Abecevice«). Dva najvažnija Kanižlićeva djela – »Kamen pravi smutnje velike« i »Sveta Rožalija panormitanka divica« – objavljena su nakon autorove smrti, 1780.

Najznačajnije je Kanižlićevo djelo spjev »Sveta Rožalija«, neka vrsta monologa podijeljenoga u četiri dijela, zapravo list (knjiga) koji svetica iz Palerma na Siciliji piše svojim roditeljima sjećajući se svoga svjetovnog života. Žanrovsko-tematski pripada religioznim poemama s karakteristikama baroknih plačeva, čime se to djelo približuje sličnim ostvarenjima dubrovačkih pjesnika. U Kanižlića, kao i u svakoj religioznoj poemi, nema razvoja

događaja, početni i završni prizor istovjetni su: Rožalija se nalazi u špilji gdje ispovijeda svoju ljubav spram Boga. S općom je strukturom baroknih plačeva Kanižlićevo djelo povezano situacijama i ambijentom (mjesto je kajanja špilja, Rožalijino prisjećanje na trenutak preobraćenja, njezina želja za većom količinom isplakanih suza, javljanje vizija Isusovih muka i sl.). Sveta je Rožalija ispjevana dvostrukorimovanim dvanaesticima, stihu narativne intencije, ali su u pojedinim lirskim odlomcima rabljeni i drugi stihovi (deseterci, osmerci, sedmerci). Kanižlićevo književno jezik temelji se na štokavskoj ikavici posavskih govora, s mnogim nasljedovanim neslavonskim (poglavito dubrovačkim, ali i kajkavskim) jezičnim elementima, pa označuje svojevrsnu sintezu hrvatskoga književnoga jezika od *Kašića* do *Belostenca*.

Hodočašće pod Jurićev križ

Desetu godinu zaredom obnovitelji Jurićevog križa na Bikovu, Marija i Lazo Brejar, skupa s mjesnim župnikom preč. Julijem Bašićem na Čistu srijedu organizirali su hodočašće pod Jurićev križ. Samom posjeti križu prethodila je pobožnost križnog puta u mjesnoj crkvi na Bikovu, a poslije toga i sveta misa s obredom pepeljenja.

S molitvom, u tišini, pješiće od bikovačkog željezničkog kolodvora krenuli su hodočasnici prema Jurićevom križu. Župnik preč. Bašić

je blagoslovio križ i nazočne, a zatim su Pero Peić Tukuljac i Franjo Ivanković pročitali svoje pjesme. Ove su godine po prvi puta organizirano hodočastili mladi iz srednje škole »Lazar Nešić«, gdje preč. Julije Bašić predaje vjeronauk. U hodočašću je sudjelovalo oko 130 ljudi, koji su pje-

šačili do križa, a njihov broj pokazuje da se iz godine u godinu odaziva sve veći broj ljudi. Na povratku su se hodočasnici okrijepili u domu Gabrijele i Grge Tikvicki.

Lj. V. L.

Pokrajina će ulagati u radove na zgradi

Pokrajinski tajnik za gospodarstvo István Pastor 26. je veljače posjetio Biskupijsku klasičnu gimnaziju i sjemenište Paulinum u Subotici, gdje ga je primio mons. Josip Mioč, ravnatelj gimnazije i rektor Paulinuma.

Prilikom ovog posjeta pokrajinski je tajnik upoznat sa statusom gimnazije i sa stanjem sjemeništa Paulinum. Paulinum je u nedavnoj prošlosti dobio od Pokrajine nove pultove i nove stolce, a na kraju školske godine trebaju početi radovi na samoj zgradi, koje će investirati Pokrajinski fond za kapitalna ulaganja.

Nakon razgovora s ravnateljem gimnazije, Pastor je obišao zgradu Paulinuma, posjetio učionice i zadržao se u kratkom razgovoru s učenicima i profesorima.

J. M.

Sveti Josip i duhovna zvanja

Devetnica u čast sv. Josipu, koja se niz godina održava u župnoj crkvi sv. Roka u Subotici, počinje 10. i traje do 19. ožujka. Svaku večer u 17 sati je križni put, krunica, klanjanje ili neka druga pobožnost, a u 17:30 sveta misa, prigodna propovijed i litanije sv. Josipu. Župnik, preč. mr. Andrija Anišić, odlučio je da u godini njegovog srebrnog jubileja svećeništva okvirna tema ovogodišnjih propovijedi bude: »Sv. Josip i duhovna zvanja«. Osim molitve za svećenička i redovnička zvanja, svaki propovjednik će ove godine u kratkim crtama ispričati povijest svoga zvanja i govoriti o svom štovanju sv. Josipa. Sudionici devetnice

moći će čuti i kako sv. Josipa štuju karmelićani i karmelićanke, franjevci i franjevke. Jedan od najmlađih svećenika Subotičke biskupije, vlč. Marijan Vukov, govorit će o povijest svoga zvanja, dok će njegovi roditelji pričati kako su ga pratili na njegovu putu do svećeništva. Najmlađa sestra Kćeri Milosrda iz naše biskupije s. M. Jasna Crnković govorit će o povijesti svoga zvanja i kako je bl. Marija Petković štovala sv. Josipa. Predviđeno je također da s. M. Eleonora Merković govori o misijskoj djelatnosti družbe Kćeri Milosrda i o svom boravku u misijama u Južnoj Americi, te kako se ondje štuje sv. Josip.

U okviru devetnice, kao i prijašnjih godina, bit će blagoslov trudnica pod svetom misom u nedjelju 15. ožujka, te se pozivaju sve obitelji koje očekuju dijete da se prijave i dođu na ovu svetu misu. Dan biskupa Lajče Budanovića o 51. obljetnici njegove smrti bit će obilježen 16. ožujka, također u okviru devetnice sv. Josipa. Slavljenik preč. Anišić će zahvaliti Bogu za 25 godina svoga svećeništva. Na jednoj misi sudjelovat će sjemeništarci iz sjemeništa »Paulinum« s poglavarima.

Na samu svetkovinu 19. ožujka euharistijsko slavlje predvodit će biskup mons. dr. Ivan Penzes, a toga će dana i hrvatska zajednica u Republici Srbiji proslaviti svoga nebeskog zaštitnika.

Ž. V.

Svjetski molitveni dan

Danas, 6. ožujka u Slovačko-Evangelikičkoj crkvi u Novom Sadu obilježiti će se ovogodišnji Svjetski molitveni dan (SMD). Za ovogodišnji SMD koji se u cijelom svijetu tradicionalno obilježava prvog petka u mjesecu ožujku, žene iz Papue Nove Gvineje pripremile su molitvu na temu »Mnogo nas je, ali smo jedno u Kristu«.

Od 1994. godine Svjetski molitveni dan u Vojvodini priprema i organizira Ekumenska humanitarna organizacija u Novom Sadu. Na ovome skupu u molitvi redovito sudjeluju: Rimokatolička crkva (na mađarskom i hrvatskom jeziku), Evangelikičko – Metodistička crkva (na srpskom jeziku), Slovačka – Evangelikička crkva (na slovačkom i njemačkom jeziku), Reformatska Hrišćanska crkva (na mađarskom jeziku) i Grkokatolička crkva (na rusinskom jeziku).

Svjetski molitveni dan u Vojvodini je prisutan od 1973 godine, a organizaciju svake godine preuzima druga kršćanska crkva.

Ovo molitveno okupljanje, kako u svijetu tako i kod nas bit će prigoda za povijesno, zemljopisno, vjersko i kulturno upoznavanje te daleke zemlje, ali i prigoda na konkretan način dati potporu kako bi se poboljšali tamošnji obrazovni, humanitarni i ekološki programi. Po cijelom svijetu, u bezbrojnim kršćanskim okruženjima ovog petka, od izlaska do zalaska sunca, 24 sata se moli u više od 180 zemalja po istoj liturgiji. Cilj molitve i humanitarnog djelovanja je susret i zbližavanje s ljudima drugih kultura i tradicija, rušenje predrasuda i svjesno raspravljanje o drugačijem načinu života i oblicima vjere, zajedničke molitve uz dokazivanje da se molitve i akcije ne mogu razdvojiti, poboljšanje situacije svakodnevnog života žena i njihovih članova obitelji u zemlji gdje je pripremljena liturgija, zatim rad na unapređenju obrazovanja, gospodarstva, socijale, zdravstva u zapostavljenim zemljama svijeta. Pomoću Svjetskog molitvenog dana žene međusobno dijele svoja iskustva, radosti i brige. Osnažuju se u vjerskim iskustvima kršćana drugih zemalja, postaju svjesne svojih mogućnosti i stavljaju ih u službu društva. Sredstva sakupljena kolektom i donacijama šalju se u dotičnu zemlju, te se tako podupiru razni projekti.

SMD se u Hrvatskoj održava već 12. put u organizaciji Nacionalnog odbora SMD-a čije su članice žene različitih kršćanskih Crkava, Katoličke Crkve, Baptističke, Pravoslavne, Evangelikičke i Kristove Crkve koja će ove godine biti domaćin u Zagrebu, jer se SMD svake godine održava u drugoj zajednici. Osim u Zagrebu, ovogodišnji SMD održat će se i u Osijeku, Vukovaru, Bjelovaru i Splitu.

Slovačka-Evangelikička crkva se nalazi na uglu Šafarikove i Masarikove ulice u Novom Sadu, a početak je u 17 sati.

Ž. V.

Piše:

mons. dr. Andrija Kopilović

Pred Bogom i nema malih stvari

Prijatelju – jesi li sebičan?

Korizma je. Obećao sam u našoj rubrici s vama podijeliti razmišljanja o pojedinim osobama iz Isusova života. Osobama koje su označile njegove zadnje dane, a nama ostavile trajnu poruku. Našao sam na jedno divno razmišljanje o najtragičnijoj osobi Novoga Zavjeta, o Judi.

Juda! Odabranik Kristov! Jedan iz njegove najuže okoline. Jedan od onih kojima je htio povjeriti Crkvu i duše! Jedan od onih kojima je htio povjeriti vlast nad samim Tijelom svojim. Jedan od onih koji su uvijek bili uz njega. Koji su ga slijedili na svim njegovim putovima. Koji su ga poznavali kao što prijatelj poznaje prijatelja. Koji su sjedili s njim za istim stolom i jeli s njim iz iste zdjele. Eto, Spasitelj je unatoč svoje velike delikatnosti i nježnosti jasno pokazao tko je njegov izdajnik. Možda je time mislio uzdrmati njegovu savjest. Možda je htio probuditi njegove plemenitosti osjećaje. Ali izdajnik je ostao tvrd. Ogradio se od Krista visokim zidom sebezljubljiva i pohlepe. Prezreo je njegovu blizinu i ljubav. U njegovoj je duši bio mrak kao što je bila mračna noć u koju je ušao iz dvorane posljednje večere ... I tad se još jednom sretoše Krist i Juda – u Getsemanskom vrtu! Ali Juda tada više nije bio među njegovima, već je došao s četom koja je nosila mačeve i toljage. I pred tom četom i pred apostolima poljubi on svoga Učitelja, a u isti ga čas tim cjelovom i izda.

JUDINA IZDAJA: A Isus mu reče: »Prijatelju, zašto si došao?«. Prijatelju! Nije ga nazvao slugo i robe! Ni ništavo stvorenje! Pa ni njegovim imenom: Judo! Ne! On ga i sad, u času izdaje, zove: Prijatelju! Ali on, Juda, ostao je i u tom času tvrd kao kamen. Ostao je tvrd i na najtopliji glas i najnježniju riječ koju mu je Sin Božji mogao u tom času upraviti. Stanimo malo kod tog susreta njihova na posljednjoj večeri. Stanimo kod izdaje u Getsemanskom vrtu. Da bolje uočimo lik izdajice. I da prisluhnemo najpotresnijem dijalogu, koji se ikada odvijao između Boga i jedne duše. Između Boga koji je sama dobrotu i duše koja je ogrezla u samu mržnju. Između Boga koji je beskrajno davanje i duše koja je izgorjela od sebičnosti i strasti za novcem. Između Boga koji je sama nježnost i duše koja je sama tvrdoća i mrak. Da, taj je dijalog bio strašan. A izdaja još strašnija! Pa ipak! Zar je Juda jedini izdajnik od onih vremena do danas? Zar je njegov slučaj tako osamljen i njegov razgovor s Bogom tako rijedak u povijesti duša? O ne! Izdaja Judina ponavlja se u svim pravcima i smjerovima kroz vjekove. Možda nije tako oštra i tako strašna kao Judina, ali ona se šulja i traži hrane u svim ljudskim srcima. I nitko ne može kazati da nije u većoj ili manjoj stvari postao sudionik Judine izdaje. Jer svaki je grijeh zapravo izdaja. Korijen je njezin u raju zemaljskom, a raslinje se njezino razvilo i zazelenilo kraj baklji koje su u mrkloj noći zaplamsale pred Getsemanskim vrtom. Jedno i drugo povreda su velikoga Boga. Kod svakoga,

Koliko sebičnosti ima

u sitnim i naoko malim

stvarima. Tu je naša

oholost i nadutost. Ta-

što i oholo adoriranje

pred svojim mišljenjem

i svojim sudovima.

Pravdaštvo i nadme-

tanje pred drugima.

Precjenjivanje svoga

rada, a podcjenjivanje

tuđega. Mišljenje, da

mi sami sve najbolje

obavimo i da nam nema

zamjene

pa i najsitnijega od njih, bio je sličan psihološki proces kao i kod Judina grijeha, Judine izdaje. Mi smo dali prednost stvorenju. Izabrali smo nešto maleno i bezvrijedno umjesto Boga. Pustili smo da nas zarobe niske i neznatne stvari. Postali smo plijen materije i trostruke požude. I između nas i Boga razvijao se potresan dijalog. Jer Bog je i nas milovao. Nije tako lako pustio da odemo od njega. Htio nam je u posljednji čas otvoriti oči. Htio nas je pridržati svojom milinom. I nama je govorio nježnu riječ: Prijatelju!

SEBIČNOST I SEBELJUBLJE: Ali sve badava. Mi smo se okrenuli od njega kao Juda. Čvrsto smo stegnuli vrećicu s novcem i otišli u mrklu noć. A ta vrećica s novcem – to je naša sebičnost i sebezljublje. Jer svaki grijeh, svaki propust, svaka slabost, svaka pogreška naša ima svoj korijen u sebičnosti. Pustimo velike stvari. Tamo je sebičnost i previše vidljiva. Ali koliko sebičnosti ima u sitnim i naoko malim stvarima. Tu je naša oholost i nadutost. Tašto i oholo adoriranje pred svojim mišljenjem i svojim sudovima. Pravdaštvo i nadmetanje pred drugima. Precjenjivanje svoga rada, a podcjenjivanje tuđega. Mišljenje, da mi sami sve najbolje obavimo i da nam nema zamjene

Jer, ako smo se bar uglavnom odrekli Judine kese, grubih privezanosti za novac i zemlju, nismo se odrekli najopasnije i najrafiniranije opasnosti, a to je naš »ja«. Možda će i opet netko kazati: Pa to su sitne, male stvari, sasvim obične ljudske pogreške kojih se čovjek ne može otreći. No, ne zaboravimo da pred Bogom gotovo i nema malih stvari.

Zaručnički tečaj u Subotici

Za brak se treba pripremiti

Ovoga tjedna, od ponedjeljka do danas, u Subotici se održava zaručnički tečaj. Za tečaj su se prijavili parovi koji se ove godine namjeravaju vjenčati, njih 15-ak. Svake večeri u 19,30 sati u dvorani župnog ureda

toga u duhovnoj pripravi zaručnika sudjeluju oni koji o bračnoj i obiteljskoj tematici govore u ime Crkve, u skladu s crkvenim naukom, ali i oni koji govore na temelju svojeg osobnog kršćanskog i vjerničkog iskustva. Zaručnički tečaj vode sve-

mons. *Stjepan Beretić* o psihologiji braka i obitelji, mons. dr. *Andrija Kopilović* govorio je na temu »Brak i obitelj u svetom pismu« i preč. mr. *Andrija Anišić* o sakramentima u životu obitelji. Četvrtog dana dr. *Marija Mandić* govorila je o medi-

nije dovoljno. Zaljubljenost, pokazuje životno iskustvo, prolazi. Ljubiti se iskreno i istinito nije jamstvo da ćemo lako rješavati sve probleme. Kako kaže stara poslovice, »od ljubavi ne daje se živjeti«, stoga o njoj treba razmišljati

Polaznici kursa

mons. Stjepan Beretić
u razgovoru s mladima

katedrale svete Terezije Avilske, u Harambašićevoj ulici, okupljaju se kako bi poslušali predavanja na razne teme koje se dotiču braka.

Zaručnički tečaj je prije svega »crkvena priprava za crkveni brak« namijenjen onima koji su članovi Crkve, vjernicima, koji žele sklopiti sakrament kršćanske ženidbe. Zbog

ćenici, bračni parovi i liječnici. Tematika braka i obitelji nastoji se obuhvatiti i izložiti s različitih aspekata: psihološkoga, biblijsko-teološkoga, medicinskoga, duhovnoga, te svjedočenjem dva bračna para koji tu stvarnost u svjetlu vjere nastoje živjeti već godinama. Prva tri dana tečaja govorili su svećenici:

cinskim aspektima bračne tematike – o prirodnom planiranju obitelji, o spolnosti, te o promicanju kulture života. Večeras će bračni parovi *Antun i Jasna Kujundžić*, te *Vesna i Ladislav Huska* govoriti o odgovornom roditeljstvu, o kršćanskom odgoju djece i o obiteljskom životu.

Biti zaljubljen jedno u drugo,

prije braka. Tečaj ne treba shvatiti kao priliku gdje ćeš dobiti recept za sretan i uspješan brak. Ova priprava je samo prilika da mladi uđu u brak s određenim spoznajama, s određenom sviješću, i s velikim pouzdanjem da i njihov brak može uspjeti.

M. Tucakov

DSHV i Bus prijevoz »Beneš« Vas vode u Banju Kanjižu. Polazak ispred Doma DSHV-a u petak, 6. ožujka 2009. godine u 14 sati, povratak u 19 sati.

Uvjet za besplatan prijevoz je Kupon iz posljednjeg broja »Hrvatske riječi«.

tel: 024 600-886
fax: 024 753-186
mail: busbenes@tippnet.rs

Lijekovi i pomoćna lijekovita sredstva (1. dio)

Piše: dr. Marija Mandić

U vremenu kada su ljekarne i TV programi prepuni ponude savršenih preparata za svaku bolest i kada je tržište preplavljeno svemoćnim vodicama i tabletama koje daju eliksir života, dobro je bolje se upoznati s nekim pojmovima iz područja medicine koji se odnose upravo na ovu problematiku.

Riječ lijek potječe od latinske riječi *medicamentum*. S gledišta praktične medicine pod **lijekom** se podrazumijevaju farmakološki aktivne prirodne i sintetičke supstancije, pripravljene u prikladnom obliku i u određenoj količini, za neposrednu primjenu u terapijske, profilaktičke i dijagnostičke svrhe. Prema definiciji lijekovi su supstancije ili smjese supstancija koje, kada se koriste u određenim količinama i pod određenim uvjetima, *služe za sprječavanje, odstranjivanje, olakšavanje, ublažavanje, liječenje i izlječenje bolesti ili simptoma bolesti i štetnih pojava u čovječjem ili životinjskom organizmu*. U pomoćna lijekovita sredstva ubrajaju se čajeve i mješavine čajeve.

Lijek se u organizam može unijeti na više načina, a koji je put primjene lijeka najprikladniji za određenog bolesnika, ovisi o farmakološkim osobinama lijeka, kao i o terapijskim razlozima. Primjena lijeka može biti:

- per os (oralni) – mnogi lijekovi se unose preko usta i gutaju (tablete, kapsule, dražeje, perle, sirupi, rastvori, gelovi i praškovi)
- sublingvalni – pod jezik. Ovaj način je koristan kada je potrebno

postići brzo djelovanje, npr. uporaba nitroglicerina i slično

- rektalni – preko anusa. Ovaj način primjene je koristan kod bolesnika koji povraćaju, ili nisu u stanju progutati (bebe i jako stari bolesnici)
- na kožu – primjenjuju se kada se želi postići lokalni efekt na koži (kreme, masti, gelovi, lijekoviti flasteri, prah u spreju)
- na nosnu sluznicu – nazalni sprejevi i kapi
- preko očiju – masti i kapi za oči
- na vaginalnu sluzokožu – lokalno djelovanje (vaginalete)
- inhaliranjem – udisanjem – pli-

novi i raspršene supstancije koje trebaju pokazati svoj efekt u plućima

- injekcioni (supkutani pod kožu, intramuskularni – u meso ili mišić, intravenski – u venu, i drugi oblici primjene) – na ovaj način lijek najbrže pokaže svoje djelovanje, osobito ako je unesen venskim putem. Stoga se taj način najčešće primjenjuje u hitnim stanjima. Subkutana ili intramuskularna injekcija lijeka obično proizvodi brži efekt nego primjena preko usta te se takva primjena koristi kod naglo nastalih stanja kao što su: bolovi, iznimno povišena temperatura, nagli skok tlaka...

Mnogi lijekovi imaju **neželjena dejstva**. Zato je veoma važno kritički pristupiti uzimanju lijekova, pogotovo ako se uzimaju bez konzultacije s liječnikom. Ipak, evo nekih općih savjeta u svezi s uporabom lijekova.

- izbjegavati uzimanje lijekova bez konzultacije s liječnikom čak i kada su u pitanju biljni pripravci (jer i oni mogu izazvati sporedne pojave).

- savjesno procijeniti korist i moguće rizike od uzimanja lijeka.

- kritički uzimati svaki lijek (dobro proučiti indikacije, doziranje, dužinu uzimanja i opisane sporedne pojave).

- prilikom liječenja virusnih infekcija, ne uzimati antibiotike zato što ti lijekovi ne djeluju na viruse.

- bitno je znati da je vjerojatnoća od sporednih pojava veća ukoliko se uzima veći broj lijekova istodobno.

- treba imati u vidu da je kod starijih osoba učestalost sporednih spojava veća (kao i težina sporednih pojava).

- kada je trudnoća u pitanju, uvijek treba procijeniti korist lijeka za majku i potencijalnu štetu za dijete te objasniti trudnici rizik

- ukoliko se pojavi neka sporedna spojava, treba odmah prekinuti uzimanje lijeka i obratiti se liječniku.

Poštovani čitatelji,

U želji unapređivanja medicinske strane u našem tjedniku, možete slati svoja pitanja na koja će odgovarati naši liječnici-suradnici.

Pisma možete slati poštom na adresu redakcije ili mailom na:

hrvatskarijec@tippnet.rs

OČNA KUĆA

optika i ordinacija
na jednom mjestu

551-045

Subotica
Maksima Gorkog 20

KOD GLAVNE POŠTE

Hrvatski književnik u posjetu Subotici

Susret s Hrvojem Kovačevićem

Hrvoje Kovačević

Draga djeco, kao što već mnogi od vas znaju, prošlog tjedna u Subotici je boravio hrvatski književnik *Hrvoje Kovačević*. Učenici nekoliko škola iz Subotice i okolice imali su prigodu družiti se s njim i poslušati njegovu priču o pisanju i knjigama.

U četvrtak 26. veljače, boravio je u čitaonici Gradske knjižnice gdje se predstavio učenicima osnovnih škola »Sveti Sava« i »Ivan Milutinović« i Gimnazije »Svetožar Marković«, a popodne

u OŠ »Matko Vuković«. Sutradan, u petak 27. veljače, obišao je još tri škole – »Ivan Milutinović« u Maloj Bosni, »Vladimir Nazor« u Đurđinu i »Matija Gubec« u Tavankutu.

Učenici su na panoima izložili slikovnice i čitali svoje utiske o romanu »General Kiro miš«, koje su naslikali i napisali nakon što su pročitali ovaj roman. U OŠ »Matko Vuković« pisac je imao prigodu, kako je rekao, po prvi puta čuti dio svog romana uz igrokaz, koji su učenici pripremili kako bi dočarali svoj doživljaj čitanja. U ovom romanu pisac Hrvoje Kovačević vodi male čitatelje kroz priču o neobičnom mišu Kiri, koji iz svoje »male« (dječje) perspektive upoznaje svijet i ljude: njegov put u svijet je odrastanje, prepreke na koje nailazi su problemi koje dijete uči svladati. Družeći se sa starim dobrim postolarom, ali i prikazujući mane brodskih štakora te razne osobine ljudi, Kiro pokazuje djeci pravu vrijednost prijateljstva.

Na početku spisateljske karijere nekoliko njegovih priča bilo je objavljeno

Pisac knjiga za djecu i odrasle

Hrvoje Kovačević rođen je u Požegi 1966. godine. Započeo je spisateljsku karijeru u književnom časopisu »Plima«, a danas svojim romanima zauzima mjesto među najčitanijim piscima dječjih krimića i detektivskih romana. Ovaj profesionalni pisac piše u prosjeku tri romana godišnje, preveden je na strane jezike, piše u službi edukacije protiv nasilja, a uskoro mu izlazi i zbirka »Tri drame za odrasle«. Do sada je napisao oko 25 naslova. Za roman »Tajna crne kutije« dobio je nagradu »Grigor Vitez«, a drama za odrasle »Profesionalna deformacija« nagrađena je nagradom »Sfera«. Hrvoje Kovačević je s četiri romana i jednom slikovnicom zastupljen u školskoj lektiri. Danas živi u Stubičkim Toplicama. Svaki njegov roman proizlazi iz proživljenog i djeci bliskog, pokriva širok raspon suvremene društvene problematike, pa je tako i u kontaktu sa svojim čitateljima naposredan, predan, iskreno duhovit i pristupačan.

... s djecom u Tavankutu

n o

... OŠ »Matko Vuković«...

»Modroj lasti« i

»Jutarnjem listu«. Sve svoje priče na kraju je odlučio sastaviti u zbirku. S novonastalom zbirkom posjetio je urednicu koja ga je odbila, ali mu je pritom dala koristan savjet – neka jednu od malih priča pretvori u veliku priču. Tada je nastala njegova prva »tajna« – »Tajna ribljeg oka«. Neke od njegovih ostalih knjiga su »Tajna zlatnog zuba«, »Tajna mačke šape«, »Tajna šutljivog dječaka«, »Tajna crne kutije«, »Tajna zmajeva vrta«, »Tajna graditelja straha«, itd. Svaka »tajna« ovog književnika bila je inspirirana nečim drugim. Pisac je na zanimljiv način prepričavao zgode iz svojeg života i povezivao ih sa stvaranjem svojih knjiga.

Učenici su Hrvoju postavljali brojna pitanja iz čijih smo odgovora doznali da mu je najdraže djelo »Tajna zlatnog zuba«, da mu je potrebno u prosjeku dva, tri mjeseca da napiše knjigu, da mu je omiljeni hobi traženje gljiva po šumi, ali i da je do sada napravio četiri animirana filma, te da njegovu inspiraciju predstavljaju događaji oko njega kao i svaka knjiga koju pročita.

Susret s književnikom organiziran je uz potporu Ministarstva kulture Republike Srbije i Zavoda za kulturu vojvodanskih Hrvata.

M. Tucakov

... i Grdskoj knjižnici

HRCKOVE VIJESTI

Dragi mali prijatelji mislila sam da ćete, kada prođe Hrckov maskenbal, svi zaboraviti na njega i na naše zajedničko druženje. No, očigledno sam pogriješila, jer smo u prošlom broju »Hrvatske riječi« imali pismo iz Sombora, a u ovome imamo umjetničko djelo Luke Skenderovića. Luka je naslikao i prikazao nam kako mu je bilo na našem zajedničkom maskenbalu. Hvala Luki na crtežu.

Maskenbal ipak moramo ostaviti malo po strani, jer karnevali i maskenbali su iza nas. Vrijeme je korizme. Vjerujem kako ste se uključili u pobožnost križnog puta i da ste već učinili po koju žrtvicu. Na subotičkoj Kalvariji pobožnost križnog puta započinje 22. ožujka i to dječjim križnim putem, kada će djeca predvoditi ovu pobožnost.

Pozvani ste svi.

Luka Skenderović I. h,
OŠ »Matko Vuković« Subotica

Zonska smotra recitatora

Zonska smotra recitatora pod nazivom »Pjesniče naroda moga«, koja se svake godine organizira na razini Republike Srbije, bit će održana za recitatore iz sljedećih općina: Subotica, Apatin, Sombor, Bačka Topola, Ada, Senta, Bečej i Mali Idoš. Smotra će biti održana u petak, 6. ožujka, s početkom u 10 sati u Gradskoj knjižnici u Subotici. Sudjelovat će osnovne i srednje škole, kulturno-umjetnička društva i kulturni centri s teritorija Općine Subotica. Smotra ima natjecateljski karakter, te će se najbolji recitatori plasirati na viši rang natjecanja, koje će biti održano 26. travnja u Sečnju.

Uređuje: Željka Vukov

Na temelju članka 7. Pravilnika o stipendiranju učenika i studenata u Republici Hrvatskoj - pripadnika hrvatskog naroda izvan Republike Hrvatske (Klasa: 011-02/07-03/01, Urbroj: 521-V-07-02) od 24. siječnja 2007. i Pravilnika o izmjenama i dopunama Pravilnika o stipendiranju učenika i studenata u Republici Hrvatskoj - pripadnika hrvatskog naroda izvan Republike Hrvatske (Klasa: 011-02/09-03/15 Urbroj: 521-S-06-02-09-02) od 30. siječnja 2009. godine, Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija raspisuje

NATJEČAJ

*za dodjelu stipendija učenicima i studentima
za školsku i akademsku godinu 2008./2009.*

1. Pravo sudjelovanja na Natječaju imaju učenici srednjih škola i studenti - pripadnici hrvatskog naroda izvan Republike Hrvatske:
 - koji su rođeni u inozemstvu i/ili su neprekidno živjeli u inozemstvu najmanje deset (10) godina
 - koji imaju boravište ili prebivalište u Republici Hrvatskoj u trajanju do najviše pet (5) godina
 - koji upisuju ili nastavljaju redovnu srednju školu u Republici Hrvatskoj
 - koji upisuju ili nastavljaju:
 - a) redovni preddiplomski ili diplomski sveučilišni studij u Republici Hrvatskoj, ili
 - b) redovni stručni ili specijalistički diplomski stručni studij u Republici Hrvatskoj (u nastavku teksta: sveučilišni ili stručni studij)
 - koji upisuju razred ili godinu sveučilišnog ili stručnog studija bez ponavljanja razreda ili godine sveučilišnog ili stručnog studija (osim u slučaju mirovanja studentskih prava sukladno članku 88. stavak 1. točka 12. Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju)
2. Kriteriji za dodjelu stipendije su:
 - redovno upisani prvi razred srednje škole ili prva godina sveučilišnog ili stručnog studija
 - redovno upisani naredni razred ili viša godina sveučilišnog ili stručnog studija
 - prosjeck ocjena u prethodnoj godini školovanja/studija
 - neprimanje stipendije iz drugih izvora
3. Kandidati koji se javljaju prvi put dužni su podnijeti sljedeću dokumentaciju:
 - popunjen obrazac Natječaja (dostupan uz tekst Natječaja na internetskoj stranici Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija www.mvpei.hr)
 - dokaz o pripadnosti hrvatskom narodu
 - potvrdu o redovno upisanom razredu srednje škole ili godine sveučilišnog ili stručnog studija
 - školsku svjedodžbu/prijepis ocjena za prethodni razred/godinu studija s izračunom prosjeka (izdano od škole, odnosno visokoškolske ustanove)
 - potvrdu o boravištu ili prebivalištu u Republici Hrvatskoj
 - presliku putovnice
4. Kandidati koji su primili stipendiju u školskoj i akademskoj godini 2007./2008. dužni su podnijeti sljedeću dokumentaciju:
 - popunjen obrazac Natječaja
 - potvrdu o redovno upisanom razredu srednje škole ili godine sveučilišnog ili stručnog studija
 - školsku svjedodžbu/prijepis ocjena za prethodni razred/godinu studija s izračunom prosjeka (izdano od škole, odnosno visokoškolske ustanove)
5. Kandidati su dužni uz prijavu na Natječaj priložiti i odgovarajuću dokumentaciju kao dokaz o ispunjavanju traženih uvjeta.
6. Rok za podnošenje prijave je 15 dana od dana objave u »Večernjem listu« i »Vjesniku« te na internetskim stranicama Ministarstva vanjskih poslova i europskih integracija www.mvpei.hr i www.mvpei.hr/hmiu, i to zaključno do 17. ožujka 2009. godine.
7. Zamolbe s nepotpunom dokumentacijom, kao i one koje ne pristignu u zadanom roku, neće se razmatrati.
8. Nakon provedenog Natječaja i na prijedlog Povjerenstva za dodjelu stipendija, ministar vanjskih poslova i europskih integracija donosi Odluku o dodjeli stipendija. Sukladno Odluci o dodjeli stipendija, s korisnikom stipendije zaključuje se ugovor o stipendiranju u kojem se pobliže uređuju prava i obveze davatelja i primatelja stipendije.
9. Svu odgovarajuću dokumentaciju potrebno je poslati poštom na adresu:

Ministarstvo vanjskih poslova i europskih integracija
Trg Nikole Šubića Zrinskog 7-8, 10 000 Zagreb
Samostalna služba za Hrvate u inozemstvu i kulturu
Odjel za Hrvate u inozemstvu
uz naznaku »NATJEČAJ ZA DODJELU STIPENDIJA«

Priča o popularnom automobilu

Adio Yugo

Koncem prošle godine i službeno je prekinuta proizvodnja u kragujevačkoj »Zastavi«

Piše: Dražen Prčić

Vijest o prekidu proizvodnje Zastavinih modela automobila u istoimenoj kragujevačkoj automobilskoj industriji obilježila je posljednji mjesec protekle 2008. godine, evocirajući kod mnogih brojne uspomene na vremena kad su ova vozila dominirala našim cestama. Malo je današnjih starijih vozača koji, barem jednom, nisu sjeli za upravljač nekog od popularnih modela nacionalne klase. Jer, godinama su »fićo«, »tristać«, »stojadin«, »peglica« i »yugo« dominirali ponudom i mogućnostima milijuna žitelja nekadašnje zajedničke države. A finalne brojke sve potvrđuju. Opet, nikad ne reci nikad, i novim aranžmanom s renomiranom automobilskom industrijom »Fiat«, »Zastava« se ponovno vraća na velika vrata...

ZASTAVINA ERA: Autoindustrija »Zastava« nastala je 1946. godine kao slijednik Vojnotehničkog zavoda u Kragujevcu. Isprva su montirana terenska vozila za vojne potrebe, a nakon sklapanja ugovora o licenciji s talijanskim »Fiatom« 1954. godine započinje i montiranje civilnog auto programa. Već 1956. godine montirana su i prva putnička vozila (model 1400 BJ) s oznakom »j« (jugoslaven-

ski), otkupljena je i licencija za model Fiat 600 i već sljedeće godine isporučeni su prvi automobili domaćim kupcima. Godine 1962. pušten je u rad novi i suvremeni pogon za proizvodnju automobila s kapacitetom od 32.000 vozila, a sukladno širenju započinje i prvi izvoz »nacionalne klase« u inozemstvo. Već 1975. godine Zastava proslavlja proizvodnju milijunitog vozila, a 1980. godine započinje proizvodnja »Yuga«, modela koji će, uz »stojadina« (zastava 101), ostati upamćen kao najpopularniji model »izašao« s proizvodnih traka ove domaće tvornice automobila. Kraj Zastavine ere došao je s 22. studenim 2008. godine, kada je proizvedena posljednja »Skala 101«.

YUGO: Svojim pojavljivanjem na automobilske scene, početkom osamdesetih godina prošloga stoljeća, i nadasve ambicioznim najavama, automobilske model Zastava Yugo u hipu je osvojio domaće tržište i zavladao domaćim cestama. Prema službenim podacima ovaj model kragujevačke autoindustrije proizveden je u 794.428 komada, od kojih je još uvijek velika većina u solidnom voznom stanju. Pokretanje njegove proizvodnje pratila je i velika medijska kampanja, a svi se još dobro sjećamo (dobro, mi koji malko više pamtimmo op.a) s kakvim se ambicijama govorilo o osvajanju američkog tržišta s automobilom niskolitarske potrošnje. U SAD je izvezeno nešto manje od 150.000 vozila. Yugo se, zbog svojih specifičnih performansi i neobičnog (za tamošnje prilike) izgleda, našao čak i u nekoliko visokobudžetnih filmskih ostvarenja. Pokraj Amerike, »Yugo« je uspio stići i do – Engleske, Poljske, Grčke, Mađarske, Francuske, Italije, Belgije, Nizozemske, ali čak i do daleke Kine.

NACIONALNA KLASA: Danas kada našim cestama jure »moćna« vozila stranih proizvođača, a automobilska industrija se svakodnevno utrkuje najnovijim dostignućima na polju digitalizacije svojih vozila, još uvijek su brojnija »analogna« vozila, koja često znaju biti i starija od svojih vozača. Jer, unatoč brojnim nedostacima, vozila iz Zastave krasila je ipak jedna velika vrlina. Kakva god ona bila, napravljena su da traju. Istina, uz povremene posjete mehaničaru, ali i popravak ovih vozila nije iziskivao velike mudrosti i korištenje sofisticirane opreme. Nekad je bio dovoljan samo odvijač ili određeni francuski ključ. I još će mnogo godina proći dok ne bude nestao i posljednji Zastavin model, dugo će se još cestama lenjo »vući« auto-veterani iz Kragujevca, ali će »ići« do svog posljed-

Rekordna proizvodnja

S220.000 proizvedenih vozila 1989. godine postavljen je službeni Zastavin rekord u kojoj je tada bilo zaposleno 53.000 zaposlenih, dok se proizvodnja zasnivala na suradnji s 280 poduzeća iz 130 gradova tadašnje Jugoslavije.

Budućnost

Ugovor s »Fiatom« potpisan je 2008. godine, očekuju se ulaganja od milijardu eura u novi proizvodni pogon, koji bi prema planu trebao proizvoditi 300.000 vozila na godinu.

njeg kilometra. »Fićo« je prevaleo četrdesetu, »Yugo« se bliži tridesetoj, ali se još uvijek ne daju. Pogledajte samo oko sebe, na prvi parking. Možete se kladiti kako ćete ugledati barem jednog od nezaboravnih Zastavinih modela. Unatoč službenom prestanku proizvodnje, gledat ćete ih još dugo, dugo. Adio Yugo...

Buđenje proljeća

Photo by Zox

6. ožujka 2009.

U NEKOLIKO REDAKA

Računi

S prvim ljepšim vremenom i naglim porastom temperature, stigao je navještaj nadolazećeg proljeća. Ali mnogima je već toplije i bez očekivanog sunca. Stigli su računi za grijanje. Uvećani za dvadeset posto. A zima još uvijek traje...

FOTO KUTAK

Pi, pi, pi...

ŠALJIVI KUTAK

Ulazi časnik u kavanu i za šankom mu se obraća pijanac:

- Što si ti po činu?
- Poručnik.
- Pa zašto onda ne poručiš jednu turu za obojicu!

Čovjek bijesno ulazi u prodavaonicu kućnih ljubimaca:

- Sjećate li se onoga psa kojeg ste mi prodali kao odličnog čuvara?
- Sjećam, odgovori prodavač
- Toliko je lajao prije neku večer da uopće nismo čuli kada su nam se lopovi motali po kući!

Pita čovjek dječaka:

- Kako se zoveš?
- Isto kao i moj tata!
- A kako se zove tvoj tata?
- Isto kao i ja!
- Dobro, kako se vas dvojica zovete?
- Isto

Davisov cup

Hrvatska – Čile
Španjolska – Srbija

Nova sezona Davisova cupa započinje ovoga vikenda (6-8. ožujka) susretima prvoga kola Svjetske skupine. Povratnik Hrvatska (Čilić, Ančić, Karlović i Karanušić) ugostit će selekciju Čilea u Poreču, dok reprezentacija Srbije (Đoković, Tricki, Tipsarević i Zimonjić) gostuje Španjolskoj u Benidormu.

Rukomet

Spartak u osmini finala kupa

Pobjedom protiv ekipe Cepelina (32-25) rukometašice Spartaka izborile su plasman u osminu finala Kupa Srbije. Najefikasnije u redovima pobjednica bile su Milodanović (11 golova) i Mišković (8).

Spartak: Kocić, Mihalik, Dujić, Marović 1, Vuković, Frank 5, Milodanović 11, Mišković 8, Tikvicki 3, Tumbas 4, Bereš, Rudinski i Rudić.

Hrvanje

Srebro za Štefaneka

Davor Štefanek osvojio je drugo mjesto u kategoriji hrvača do 66 kilograma na Gran pri turniru u Mađarskoj. Na ovom iznimno jakom turniru, svojevrsnoj uvertiri za predstojeće prvenstvo Europe krajem mjeseca u Litvaniji, sudjelovali su natjecatelji iz 27 zemalja. Jedini poraz doživio je u finalnom duelu protiv Gruzijca Čadhaja.

Odbojka

Poraz Golubica

Uposljednjem kolu mini lige odbojkašice Spartaka poražene su na svom parketu od Crvene zvezde (0-3). Susret nije odlučivao o konačnom plasmanu, a Golubice su u mislima već bile u polufinalnom duelu Kupa Srbije koji će igrati protiv ekipe Poštara.

Spartak Azotara: Bokan 15 (1 as), Kmezić 1, Memišević (libero), Nikić 4, Stojanović 2, Helić, Medić 9, So. Klisura 4 (1 as, 2 bloka), Češljarić 3 (1 as, 2 bloka), Matić, Šimić, Sa. Klisura.

Rukomet

Zagreb pred vratima četvrtfinala

Pobjedom na gostujućem terenu protiv francuskog Chambéryja (30-26) rukometaši Zagreba su popravili kiks protiv istog protivnika (poraz u Zagrebu) i sada im za plasman u četvrtfinale Lige prvaka treba pobjeda protiv momčadi Celja, koju su već dobili na njihovom parketu. Odlučujući susret posljednjeg kola skupine 2 igra se u subotu u Zagrebu.

**DOLAZI PLIN DO VAS ?
ONDA POSJETITE NAS !**

BAXI

CIM GAS

**Cesta Jovana Mikića 56.
24000 Subotica
Tel: 024/621-000
www.cimgas.rs**

**VRHUNSKA OPREMA I MONTAŽA SISTEMA
ZA GRIJANJE I KLIMATIZACIJU**

Luka Sili, nogometaš

Nogometna budućnost

Uvrštavanje na reprezentativni popis igrača svog uzrasta i dobivanje sportske stipendije, najbolje svjedoče velikom talentu mladog nogometaša Bačke

Razgovor vodio: Dražen Prčić

Nastavljajući predstavljanje mladih subotičkih sportaša, koji su zahvaljujući svome talentu nagrađeni mjesečnim stipendijama, predstavljamo vam *Luku Silija* (1997.), nadarenog nogometaša Bačke, koji je zahvaljujući odličnim igrama u majici matičnog kluba već zabilježen i u reprezentativnu bilježnicu. Povod za kraći razgovor, pokraj spomenutih vrijednih dostignuća, je i sve bliži početak nastavka sezone u Područnoj nogometnoj ligi, u kojoj se natječu igrači starosnog godišta 1996. i 1997.

»Početkom godine boravio sam tjedan dana u nogometnom kampu, koji je u Karatašu organizirala reprezentacija Srbije za igrače rođene od 1995. do 1997. godine. Tijekom sedam radnih dana svakodnevno smo trenirali dva puta, radeći najviše na poboljšanju tehničkog dijela igre. Pokraj treninga, koje je vodio i nadzirao *Goran Ljubinković*, redovito smo igrali i trening-susrete na kojima smo imali priliku praktično demonstrirati naučeno. Kamp je bio super i željno očekujem sljedeće okupljanje, koje je planirano za vrijeme ljeta u Titelu«, Luka je započeo razgovor pričom o reprezentativnom iskustvu.

Mamina podrška

Mater Gordana je veliki navijač i redoviti posjetitelj svih Lukinih utakmica.

VELIKI TALENT: Unatoč mladim godinama, Luka Sili već duže vremena svojim igrama privlači pozornost nogometnih stručnjaka i brojnih skauta. Brojni golovi i asistencije, kojima obilježava nastupe na prvenstvenim, turnirskim ili prijateljskim susretima, s punim pravom ga izdvajaju od vršnjaka s kojima igra nogomet.

»U momčadi se najbolje slažem s *Davorom Franciškovićem* i *Edvinom Mezeiem*, suigračima iz ofenzivne linije, i često smo u prigodi

,upošljavati' jedan drugog. Nastojim biti što manje sebičan, ali kada je prilika za pogodak onda nema izbora«.

Brojni golovi, često odlučujući, ali i odlične igre, preporučili su ovog momka za dobivanje mjesečne sportske stipendije namijenjene talentiranim sportašima pred kojima je uspješna budućnost.

»Ponosan sam što sam se našao među onima koji su zaslužili sportsku stipendiju i nastojat ću igrama na terenu opravdati povjerenje koje mi je ukazano od strane moga kluba«.

Prema osobnom priznanju, još treba intenzivno raditi na poboljšanju kretanja bez lopte i igranja glavom, u čemu mu pomaže stručni rad pod paskom trenera *Marka Romića*, zaduženog za vođenje nogometaša njegovog starosnog uzrasta.

TRENINGI I UTAKMICE: »Za vrijeme protekle zime trenirali smo kombinirano vani i unutra, radeći i dodatne vježbe snage u gimnastičkom klubu 'Partizan'. Zajednički trening

Tata i sin

Luka velikim koracima nastavlja nogometnu tradiciju u svojoj obitelji, jer je i njegov otac *Jožef* godinama uspješno igrao za prvu momčad Bačke.

vani imali smo subotom na stadionu 'Bačke', a radilo se i u OŠ 'Vladimir Nazor' na Paliću. Krajem ožujka nastavljam drugi dio prvenstva Područne lige i nastojat ćemo popraviti plasman. Trenutačno zauzimamo četvrto mjesto, ali siguran sam da možemo bolje«.

Pokraj redovitih treninga, Luka kaže kako voli uvijek zaigrati nogomet s prijateljima iz OŠ »Vladimir Nazor« na Paliću, gdje postoji i teren s umjetnom travom, ali zna često otići do obližnjeg tenis kluba i poigrati se s vršnjacima, koji se bave »bijelim sportom«.

»Uvijek sam raspoložen za igru, jer jednostavno volim igrati nogomet. Volio bih u 2009. godini nastaviti s dobrim partijama i da moja momčad bude što bliže vrhu na prvenstvenoj tablici. Također, nastojat ću još više raditi na tehnici i svim ostalim elementima nogometne igre, jer bih, jednoga dana, volio postati profesionalni nogometaš i zaigrati u nekom velikom klubu«, kazao je na kraju ovoga razgovora Luka Sili, talentirani mladi nogometaš »Bačke« iz Subotice.

Feljton: Socijalna alienacija bunjevačkih Hrvata u Vojvodini (1.)

Pojedinac i društvo

U socijalno-psihološkom smislu alienacija je produkt percipiranja diskrepancije između internaliziranih aspiracija, normi, potreba i vrijednosti i prilike za njihovo zadovoljavanje

Piše: dr. sc. Zlatko Šram

Različita se značenja pridaju pojmu »alienacija« gdje alienacija predstavlja čin ili rezultat čina putem kojih netko postaje ili je postao otuđen nečemu. Obično se smatra da je alienacija rezultat situacijskih specifičnih odnosa koji se temelje na interakciji povijesnog konteksta, strukturalnih uvjeta i pojedinca.

U socijalno-psihološkom smislu alienacija je produkt percipiranja diskrepancije između internaliziranih aspiracija, normi, potreba i vrijednosti i prilike za njihovo zadovoljavanje. Na temelju ovakvog dinamičkog određenja, alienacija nije samo stanje društva ili subjektivni osjećaj pojedinca već i vrsta socijalnog procesa.

»Kišobran koncept«

U suvremenoj sociologiji i psihologiji alienacija označava individualni osjećaj tuđosti prema društvu, prirodi, drugim ljudima ili samome sebi. Alienirani pojedinac ne doživljava sebe kao aktivnog nositelja moći nego kao osiromašujuću stvar koja ovisi o moćima izvan sebe. Pojam »alienacija« može se odnositi na različita područja društvenog života i često se poklapa s nekim drugim konceptima kao što su lokus kontrole, nepovjerenje i apatija. U tom smislu alienacija može biti jedan »kišobran koncept« pod kojim se nalaze različiti, premda u psihološkom smislu slični koncepti.

Unatoč tome što su s konceptom alienacije povezane mnoge dvoznačnosti, alienacija je upotrebljiv analitički pojam za određena stanja pojedinca, grupe i društva imajući na umu da u sebi sadrži psihološki aspekt (percepcija, motivacija, potrebe, stavovi) i to neovisno o tome s kojeg se teorijskog stajališta alienacija definira. Osim toga, alienacija ukazuje na važnu dodirnu točku između pojedinca i njegovog socijalnog, političkog i ekonomskog sustava. Upravo iz ovih dodirnih točaka između pojedinca i određenog segmenta društvenog sustava mogu se izvesti različiti sadržaji alienacije kao što su socijalna, politička, ekonomska ili interpersonalna alienacija.

Valja međutim razlikovati određenje alienacije kao psihosocijalnog koncepta i kao objektivnu činjenicu koja ukazuje na stanje u određenom društvu. U Marovoj koncepciji alienacije naglašen je objektivni aspekt. Polazi se od stava da su najamni rad, privatno vlasništvo i podjela rada tri međusobno povezana društvena uvjeta

otuđenja rada. U takvim je okolnostima pojedinac otuđen od proizvoda svojeg rada, od samog čina proizvodnje, od svoje generičke biti i od drugih ljudi. Premda je za očekivati da postoji povezanost između subjektivnog i objektivnog izražavanja alienacije, ipak nije posve jasno koliko su i na koji način alienacija kao stanje društva i alienacija kao psihosocijalno stanje pojedinca međusobno povezani. Postoje dakle dvije vrste alienacije gdje jedna ukazuje na subjektivni osjećaj nezadovoljstva, a druga na socio-strukturalnu disfunkcionalnost. Ove se dvije vrste alienacije mogu međusobno preklapati ali su ipak konceptualno sasvim različite. U ovom ćemo radu alienaciju primarno tretirati kao socijalno-psihološki koncept koji se odnosi na subjektivno stanje pojedinca za koje je karakteristično izražavanje nepovjerenja prema različitim »objektima« u socijalnom, političkom i interpersonalnom prostoru. Neki autori alienaciju definiraju kao subjektivno neželjeno odvajanje od nečega što se nalazi izvan pojedinca... ili čak unutar pojedinca. Ovdje ćemo pobliže odrediti konstrukte alienacije u socijalnom, političkom i interpersonalnom prostoru koje ćemo koristiti u ovom istraživanju.

Bespomoćnost, besmislenost, socijalna izolacija...

Pod utjecajem *Emile Durkheimovog* koncepta anomije i *Julian Rotterovog* koncepta lokusa kontrole, *Melvin Seeman* je razvio vlastiti socijalno-psihološki koncept alienacije koji je bio primjeren za empirijska istraživanja. Seemanov koncept alienacije pretpostavlja da čovjek stvarno ima izvjestan stupanj kontrole nad nekim pojavama u socijalnom životu i da gubitak te kontrole ili svijest o gubitku te kontrole dovodi do osjećaja depriviranosti, do osjećaja da postoji neka diskrepancija između potencijalne i stvarne kompetencije. Seeman je alienaciju konceptualizirao kao socijalno-psihološki fenomen definirajući njezinih pet dimenzija ili subtipova: Bespomoćnost (pojedinac ne vjeruje da će mu njegovo djelovanje pomoći u postizanju cilja kojem teži); besmislenost (pojedinac nedovoljno razumije događaje u kojima sudjeluje, ne zna u što bi trebao vjerovati i zašto bi se trebao ponašati na jedan način a ne na neki drugi); anomija ili odsutnost normi (situacija u kojoj se pojedinac suočava s kontradiktornim očekivanjima i primoran je na društveno

neprihvatljivo ponašanje kako bi postigao svoje ciljeve); socijalna izolacija (otuđenje pojedinca od dominantnih ciljeva i vrijednosti društva); samootuđenje (otuđenje pojedinca od samoga sebe, osjećaj da su njegovo vlastito ja i njegove sposobnosti nešto tuđe).

Devaluacija normi

Pojedine dimenzije Seemanovog koncepta alienacije u značajnoj mjeri korespondiraju s empirijskim konceptom anomije kojeg je ponudio Leo Srole a kojeg definiraju tri dimenzije: devaluacija normi (odnosi se na odsutnost moralnih smjernica u postizanju ciljeva); interpersonalna dezintegracija (odnosi se na destabilizaciju interpersonalnih potpora; pojedinci više ne znaju na koga se mogu u životu osloniti i osjećaju se socijalno izoliranim); nesigurna budućnost (odnosi se na napuštanje postizanja ciljeva u budućnosti). Polazeći od Seemanovih komponenti alienacije kao što su odsutnost normi i bespomoćnost te Sroleove konceptualizacije anomije, u ovom smo radu socijalni prostor alienacije definirali i operacionalizirali

kao anomiju, tj. kao onaj socijalno-psihološki konstrukt koji u svojoj strukturi upućuje na (1) odsutnost normi, (2) osjećaj socijalne bespomoćnosti, i (3) osjećaj besperspektivnosti. I u drugim su se, danas klasičnim, istraživanjima alijenacije najčešće koristile dvije dimenzije a to su: odsutnost normi i bespomoćnost. Smatralo se naime da su Seemanove dimenzije alijenacije kao što su besmislenost i samootuđenje samo oblici bespomoćnosti. Riječ je o stavovskom obrascu čiju strukturu definiraju nepovjerenje u društvo i osjećaj socijalne nemoći. Drugim riječima, ciljevi pojedinca ne mogu biti smisleno integrirani kroz vrijednosti i norme, što znači da se ne zna više što je moguće a što nije, što je pravedno a što nepravedno.

Političko (ne)povjerenje

Iz ideje diskrepancije između potreba i mogućnosti njihovog zadovoljavanja proizlazi da je i samo nepovjerenje u politički sustav i u politiku generalno, jedan oblik alijenacije. Naime, ono što se pojavljuje kao suprotnost političkom povjerenju i davanju političke potpore obično se naziva politička alijenacija. Ova se alijenacija odnosi na osobni osjećaj otuđenosti od politike i vlade a koji u sebi implicira ne samo odsutnost interesa za politiku već i prisutnost odbacivanja politike i vlade. Drugim riječima, politička alijenacija ukazuje na prisutnost duboko ukorijenjenih i relativno trajnih osjećaja otuđenosti, odbacivanja, negativizma, razočaranja i nezadovoljstva s političkim sustavom ili njegovim dijelovima. Općenito se drži da građani u postkomunističkim državama imaju relativno slabo povjerenje u svoje temeljne političke institucije. Ne vjeruju naime da političari u svojem djelovanju služe javnom interesu i općem dobru, a također je uočena manja razina povjerenja u ljude općenito. Politička alije-

nacija u empirijskim istraživanjima često u sebi uključuje različite aspekte odsutnosti političke potpore, političke neefikasnosti, nepovjerenja, i cinizma.

Političko potporu je moguće razlikovati na tri razine političkih objekata: (1) politička zajednica, (2) politički režim i (3) politička vlast. Indikatori političke potpore se reflektiraju u stupnju poštovanja prema zakonima i vlasti, legitimaciji političkih institucija i odsutnosti ozbiljnih socijalnih konflikata.

U pogledu političke neefikasnosti riječ je o dimenzijama građanske kompetencije koje se mogu izraziti kao eksternalna politička efikasnost i kao internalna politička efikasnost. Eksternalna politička efikasnost je svijest o predstavnicima vlasti i očekivanje da će oni djelovati u interesu građana, dok je internalna politička efikasnost subjektivno osjećanje o sposobnosti i mogućnosti za političko i društveno djelovanje. Koncept građanske (ne)kompetencije izražen u oblicima političke neefikasnosti (eksternalne i internalne) u najvećoj mjeri korespondira s konceptima političkog nepovjerenja (odsutnost normi) i političke nekompetencije (nemoć). Političko-kulturalni značaj koncepta političkog (ne)povjerenja može se vidjeti u tome što se ovaj koncept u politološkoj literaturi smatra jednim od krucijalnih dimenzija političke kulture. Zbog toga se ponekad govori o postojanju alijenirane političke kulture.

Političko (ne)povjerenje je subjektivni osjećaj koji građani imaju prema političkom sustavu, vlastima i institucijama. Očituje se u percepciji između političkog očekivanja i stvarnosti, odnosno u procjeni da li političke vlasti i institucije djeluju u suglasju s normativnim očekivanjima javnosti. Političko nepovjerenje se ponekad koristi kao sinonim za politički cinizam, premda politički cinizam ukazuje na jedan teži i oštiji psihološko-politički fenomen. Za cinika je karakteristično da negira postojanje ljudske iskrenosti i da vjeruje kako je cijelokupno ljudsko ponašanje motivirano isključivo sebičnim ciljevima. Politički cinizam bi se stoga mogao definirati kao stav kojim se izražava nepovjerenje u »dobre« namjere i ponašanja političkih aktera i prezir prema politici općenito.

Ada W. Finifter se u empirijskim istraživanjima političke alijenacije koristi Seemanovim konceptom (socijalne) alijenacije. Naime, Finifter koncept političke alijenacije definira dimenzijama kao što su politička bespomoćnost, politička besmislenost, percipirana odsutnost normi, i politička izolacija. U izučavanju socijalne i političke alijenacije teško je zaobići postavke teorije socijalne atribucije čija se središnja tema sastoji u razumijevanju čemu ljudi atribuiraju ili pripisuju uzrok ili razloge vlastitog ponašanja i ponašanja drugih ljudi. Na temelju unutarnjih i vanjskih atribucijskih procesa, odnosno posjedovanja kontrole nad događajima, govori se o konceptu lokusa kontrole a koji ukazuje na mjeru u kojoj ljudi percipiraju rezultate kao one koji se nalaze pod njihovom unutarnjom kontrolom ili kao one koji se nalaze pod vanjskom kontrolom (svojim učincima pridaju vanjske atribucije

kao što su ponašanja drugih ljudi, korumpiranost društva, pokvarenost ljudi i sl.) U našem smo radu politički prostor alijenacije definirali i operacionalizirali kao stavovski obrazac čija struktura sadrži (1) nepovjerenje u političare, (2) nepovjerenje u državu i (3) nepovjerenje u političke stranke.

Građanska svjesnost

Međutim, političko (ne)povjerenje je samo jedan od indikatora političke alijenacije. Drugi je indikator politička involviranost koja se može manifestirati u obliku interesa za politiku i različitih obrazaca političke angažiranosti. U jednom našem ranijem istraživanju faktor-skom su analizom izdvojene dvije latentne dimenzije političke involviranosti. Prvu smo nazvali »interes za politiku« a definiraju je praćenje političkih događaja putem masovni medija, a drugu smo dimenziju nazvali »stranačka angažiranost« koju definiraju odlazak na sastanke političke stranke i sudjelovanje u njenom radu. Premda je utvrđena pozitivna interfaktorska korelacija ($r=0.33$), ipak je riječ o relativno nezavisnim dimenzijama političke involviranosti. Interes za politiku ili, kako neki nazivaju, politički interes ne podrazumijeva nužno postojanje i stranačke angažiranosti. Drugim riječima, ne postoji visoka korelacija između kognitivne i biheviornalne komponente političke involviranosti. Obično se drži kako politički alijenirani pojedinci ne traže informacije vezane za politiku i nisu prijemčivi za političke informacije budući da nemaju povjerenje u političke aktere. Pod političkim interesom ili interesom za politiku podrazumijeva se stupanj u kojem politika pobuđuje znatiželju građana. Kao komponente interesa za politiku ili internalnog aspekta političke involviranosti navodi se sudjelovanje u raspravama o politici i praćenje političkih događaja putem medija. Riječ je o vrsti građanske svjesnosti koja se interpretira kao mjera aktivne psihološke angažiranosti vezane za različite političke objekte. Veličina političkog interesa se najčešće dovodi u pozitivnu vezu s veličinom političkog povjerenja i sa stopom izlaska na izbore. Upravo se na temelju povezanosti političkog interesa i političkog povjerenja mogu razlikovati tipovi odnosa prema politici koji se mogu prikazati na sljedeći način: (1) integrirani odnos: visoki interes za politiku i visoko političko povjerenje, (2) cinični odnos: visoki interes za politiku i nisko političko povjerenje, (3) lojalni odnos: niski interes za politiku i visoko političko povjerenje, i (4) alijenirani odnos: niski interes za politiku i nisko političko povjerenje. Ovaj model odnosa prema politici bit će nam značajan u analizi dimenzija alijenacije (anomija, nepovjerenje u politiku, nepovjerenje u ljude) kao prediktora interesa za politiku. U ovom smo istraživanju interes za politiku definirali i operacionalizirali kao internalnu političku involviranost čija struktura ukazuje na prisutnost praćenja politike putem elektronskih i novinskih medija i na prisutnost razgovora o politici s prijateljima i u obiteljskom krugu.

**PETAK
6.3.2009.**

05.50 - Najava programa
05.55 - Trenutak spoznaje
07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
07.05 - Vijesti
07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
07.35 - Vijesti
09.15 - Sve će biti dobro
10.00 - Vijesti
10.10 - Vijesti iz kulture
10.15 - Nova svetišta:
Canaima - Venezuela,
dokumentarna serija
10.40 - Nova svetišta: El
Vizcaino - Meksiko,
dokumentarna serija
11.10 - Oprah Show
12.00 - Dnevnik
12.35 - Opijeni ljubavlju
13.25 - Dan za danom, emisija
14.30 - Vijesti
14.45 - Glas domovine
15.10 - Znanstvena petica
15.40 - Drugo mišljenje
16.20 - Hrvatska uživo
17.55 - Iza ekrana
18.35 - Sve će biti dobro
19.30 - Dnevnik
20.15 - Pogodi tko dolazi na
večeru, američki film
22.05 - Dnevnik 3
22.25 - Lica nacije
23.15 - Poslovne vijesti
23.30 - Dosjei X (4.), serija
00.15 - Zvezdane staze: Deep
Space Nine 5., serija
01.00 - Priča o Indiji: Snaga
ideja, dok. serija
01.50 - Oprah Show
02.35 - Bez komentara
03.05 - Reprizni program
05.10 - Opijeni ljubavlju

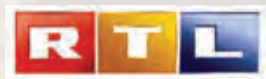

07.00 - Najava programa
07.05 - Vatrogasne priče
07.25 - Miki i prijatelji
07.50 - TV vrtić:
--- - Pingu
--- - Tikvići
--- - Simfolije
08.10 - Čarobna ploča - učimo
engleski
08.25 - Petar Pan i gusari
08.50 - Lagodni život Zacka i
Codyja, serija za djecu
09.15 - Beverly Hills 8., serija
10.00 - Prijenos sjednica
Hrvatskog sabora
11.20 - Kvittfjell: Svjetski SKI
KUP - spust (M),
prijenos
12.40 - Prijenos sjednica
Hrvatskog sabora
13.35 - reprizni program

13.55 - Poreč: Tenis, Davis
Cup: Hrvatska - Čile,
prijenos
19.00 - Torino: Atletika - EP u
dvorani, snimka
20.05 - Bez komentara
20.40 - Vijesti na Drugom
20.55 - Priča o Indiji: Snaga
ideja, dok. serija
21.50 - Hotel Babylon 3., serija
22.45 - Ubojiti nagon,
mini-serija
00.05 - Državnik novog kova
1., humoristična serija
00.35 - Laka djevojka,
američko-kanadski film
02.10 - TV raspored

07.00 Otvori svoje srce, serija
07.50 Graditelj Bob
08.05 Pepa prašćić,
crtana serija
08.20 Pocoyo, crtana serija
08.30 Ezo TV, tarot show
09.30 Nova lova, TV igra
10.10 IN magazin
10.50 Inspektor Rex, serija
11.50 Farma, reality show
12.50 Rebelde, serija
13.45 Navy CIS, serija
14.45 Uhode, igrani film
17.00 Vijesti Nove TV
17.25 Inspektor Rex, serija
18.25 IN magazin by Bijele
udovice
19.15 Dnevnik Nove TV
20.00 Farma, reality show
22.00 Do smrti i natrag,
igrani film
00.00 Kuća u susjedstvu,
igrani film
01.40 Ezo TV, tarot show
02.40 Uhode, igrani film
04.40 Smrtonosna požuda,
igrani film
06.35 Kraj programa

06.55 Dexterov laboratorij,
crtana serija
07.15 SpužvaBob Skockani,
crtana serija
07.40 Korak po korak,
humoristična serija (R)
08.05 Kako sam upoznao vašu
majku, serija (R)
08.35 Punom parom,
kulinarski izazov (R)
09.15 Astro show, emisija
10.20 Kunolovac, kviz
11.20 Malcolm u sredini,
humoristična serija (R)
11.40 Dadilja, humoristična
serija (R)
12.15 Ekkluziv, magazin (R)
12.30 Vijesti
12.40 Reba, serija (R)

13.05 Večera za 5,
lifestyle emisija (R)
13.35 Marina, telenovela
14.30 Cobra 11,
kriminalistička serija
15.20 Magnum, akcijska serija
16.15 Korak po korak,
humoristična serija
16.40 Kako sam upoznao vašu
majku, serija
17.10 Malcolm u sredini,
humoristična serija
17.35 Dadilja, humoristična
serija
18.00 Reba, serija
18.30 Vijesti
18.55 Ekkluziv, magazin
19.05 Večera za 5,
lifestyle emisija
19.35 Punom parom,
kulinarski izazov
20.00 Udar,
igrani film, akcijski
21.30 Ljudski štiti, igrani film,
akcijski
23.05 Vijesti
23.15 Izvan kontrole, igrani
film, akcijski triler
01.20 Ljudski štiti, igrani film,
akcijski (R)

**SUBOTA
7.3.2009.**

05.10 - Najava programa
05.15 - Drugi red partera,
emisija o kazalištu
05.55 - Znanstvena petica
06.25 - Iza ekrana
06.55 - Velike filmske
ljepotice, dok. serija
08.00 - Vijesti
08.15 - Kinoteka - ciklus
klasičnog vesterna:
Đavolov vrt,
američki film
10.00 - Vijesti
10.15 - Kućni ljubimci
10.50 - Veterani mira, emisija
za branitelje
12.00 - Dnevnik
12.35 - Opijeni ljubavlju,
telenovela
13.20 - Prizma,
multinacionalni magazin
14.05 - Duhovni izazovi
14.35 - Reporter
15.45 - Euromagazin
16.20 - Vijesti
16.35 - Hrvatska kulturna
baština
17.00 - Svirci moji,
glazbena emisija
17.55 - U istom loncu,
kulinarski show
18.35 - TV Bingo Show
19.15 - LOTO 7/39
19.30 - Dnevnik

20.10 - EVERGREEN -
Opatija 2009.
22.05 - Mamutica,
kriminalistička serija
22.55 - Dnevnik 3
23.15 - Hotel od milijun
dolara, američki film
01.15 - Filmski maraton:
Milijun razloga,
američki film
02.35 - Filmski maraton:
Bijele laži,
američki film
04.05 - Reporter
05.10 - Opijeni ljubavlju,
telenovela

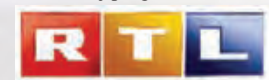

06.50 - Najava programa
06.55 - Disneyjevi crtići:
Šiljo i sportovi
07.15 - Disneyjevi crtići:
Kuzco - careva nova
škola
07.40 - Na kraju ulice
08.05 - Danica
08.10 - Čarobna ploča - učimo
engleski
08.25 - Ninin kutak
08.35 - Kokice
08.50 - Parlaonica
09.45 - Briljanteen
10.35 - Dr. Who 3., serija za
djecu
11.20 - Kvittfjell: Svjetski SKI
KUP - spust (M),
prijenos
12.45 - Jazz za početnike (5/9)
13.15 - KS automagazin
13.50 - Poreč: Tenis, Davis
Cup: Hrvatska - Čile,
prijenos
17.40 - Rukomet, LP: Zagreb
- Celje, prijenos
19.15 - Torino: Atletika - EP u
dvorani, snimka 40'
19.55 - Košarka, NLB liga:
Zadar - Crvena zvezda,
prijenos
21.50 - Lepu mamu imaš,
dokumentarni film
22.25 - Josipa Lisac: Živim
po svome
23.30 - Sportske vijesti
23.40 - Noć u kazalištu:
Seviljski brijač
01.50 - TV raspored

06.25 Code lyoko,
crtana serija
06.50 Superheroj Spiderman,
crtana serija
07.15 Fifi i cvjetno društvo,
crtana serija
07.40 Pocoyo, crtana serija
07.50 Roary, crtana serija
08.05 Dora istražuje,

crtana serija
08:30 Ezo TV, tarot show
09:30 Nova lova, TV igra
11:00 Čarobnice, serija
12:00 Smallville, serija
13:00 Farma, reality show
15:00 Ne zaboravi stihove,
glazbeni kviz
16:00 Provjereno,
informativni magazin
17:00 Vijesti
17:10 Kod Ane,
kulinarski show
17:50 Nad lipom 35,
humoristično-
glazbeni show
19:15 Dnevnik Nove TV
20:00 Posljednja legija, igrani
film
22:00 Farma, reality show
23:00 Spartan, igrani film
00:50 Kuća u susjedstvu,
igrani film
02:20 Opasan brak, igrani film
03:55 Tajanstveni nestanak,
igrani film
05:25 Spartan, igrani film
07:05 Kraj programa

06.45 Magnum,
akcijska serija (R)
07.35 Najbolje godine,
humoristična serija
08.00 Ulica Sezame,
crtana serija
08.55 Ben 10, crtana serija
09.20 Kaya, reality drama
(dvije epizode)
10.10 Ritam srca,
dramska serija
11.05 Frajeri s plaže, igrani
film, komedija
13.00 Vijesti
13.05 Loša medicina,
igrani film, komedija
14.50 Hrvatska traži zvijezdu,
glazbeni show (R)
15.55 Premier League:
Sunderland - Tottenham,
prijenos
18.00 Zvijezde Ekstra,
zabavna emisija
18.30 Vijesti
19.00 Eksploziv, magazin
20.00 Povratak mumije, igrani
film, akcijski
22.05 Otok boje krvi, igrani
film, avanturistički
00.10 Izvan kontrole, igrani
film, akcijski triler
02.15 Povratak mumije, igrani
film, akcijski (R)

**NEDJELJA
8.3.2009.**

05.40 - Najava programa
 05.45 - Svirci moji, glazbena emisija
 06.30 - Glas domovine
 06.55 - Euromagazin
 07.40 - Vijesti
 07.50 - Koncert: Završnica Violinističkog natjecanja "Vaclav Huml" (2/2)
 09.15 - Opera box
 10.00 - Vijesti
 10.20 - Edita Marija od Križa, dokumentarni film
 10.50 - Biblija
 11.00 - Križ: Misa, prijenos
 12.00 - Dnevnik
 12.30 - Plodovi zemlje
 13.25 - Split: More
 14.00 - Nedjeljom u dva
 15.02 - Fotografija u Hrvatskoj
 15.10 - Mir i dobro
 15.40 - Jelovnici izgubljenog vremena
 16.05 - Vijesti
 16.20 - Jura Hura
 17.00 - Lijepom našom: Beli Manastir (2/2)
 18.05 - U istom loncu, kulinarski show
 18.40 - Park prirode Kopački rit: Raskoš proljeća, dokumentarna serija
 19.13 - Život je kocka... Osigurajte se!
 19.15 - LOTO 6/45
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - 1 protiv 100, kviz
 21.10 - Što je muškarac bez brkova, TV serija
 22.00 - Paralele
 22.35 - Rizzi bizz
 23.25 - Dnevnik 3
 23.45 - Filmski maraton: 400 udaraca, francuski film
 01.25 - Filmski maraton
 03.20 - Opera box
 03.50 - Lijepom našom: Beli Manastir (2/2)
 04.50 - Plodovi zemlje
 05.40 - Split: More

07.00 - TV vodič
 07.35 - Dexterov laboratorij, crtana serija
 08.00 - Lockie Leonard, serija za djecu
 08.25 - Tjorven och Mysak, švedski film za djecu
 10.00 - Nora Fora, TV igra za djecu
 10.50 - Kvittfjell: Svjetski SKI KUP - super G (M), prijenos
 11.00 - Poreč: Tenis, Davis Cup: Hrvatska - Čile, prijenos
 15.00 - Volim nogomet
 15.40 - Torino: Atletika - EP

u dvorani
 18.20 - Magazin nogometne Lige prvaka
 18.50 - U vrtu pod zvijezdama
 19.25 - Garaža: Jelena Radan
 20.00 - HNL - emisija
 20.10 - HNL - prijenos
 22.05 - HNL - emisija
 22.25 - Sportske vijesti
 22.35 - Filmski klub: Royal Flash, američko-britanski film
 00.15 - Prikračeni 2., humoristična serija
 00.40 - Torino: Atletika - EP u dvorani, snimka
 01.25 - TV raspored

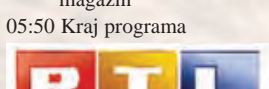

07.20 Code lyoko, crtana serija
 07.45 Superheroj Spiderman, crtana serija
 08.10 Fifa i cvjetno društvo, crtana serija
 08.35 Pocoyo, crtana serija
 08.45 Roary, crtana serija
 09.00 Dora istražuje, crtana serija
 09.25 Automotiv, auto-moto magazin
 09.55 Novac, business magazin
 10.25 U sedmom nebu, serija
 11.25 Samo je jedan pravi, serija
 11.55 Kako zavoljeti svoje tijelo, serija
 12.25 Zamjena, igrani film
 14.25 Sekunde do katastrofe, serija
 15.25 Gimnazija za divljake, igrani film

17.00 Vijesti
 17.10 Posljednja legija, igrani film
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.00 Nad lipom 35, humoristično-glazbeni show
 21.10 Prljavi ples, igrani film
 23.10 Red Carpet, showbiz magazin

00.30 Svi mrze Chrisa, serija
 01.00 Smrtonosna požuda, igrani film
 03.00 Uništeni snovi, igrani film
 04.30 Red Carpet, showbiz magazin

05.50 Kraj programa

06.55 Ritam srca, dramska serija (R)
 07.40 Jedna od dečki, humoristična serija
 08.05 Ulica Sezame

09.00 Ben 10, crtana serija
 09.25 Samov život, humoristična serija (dvije epizode)
 10.20 Bibin svijet, humoristična serija (R)
 10.50 Moja 3 zida, humoristična serija (R)
 11.40 Ljubav je na selu, dokumentarna sapunica (R)
 12.40 De-Lovely, igrani film, glazbena drama
 14.45 Vijesti
 14.55 Odjednom predsjednik, igrani film, komedija
 16.30 Discovery: Preživjeti Island, dokumentarna emisija
 17.20 Odred za čistoću, dokumentarna emisija
 17.50 Ekkluziv, magazin
 18.30 Vijesti
 19.00 Kraljevi leda, dokumentarna emisija
 20.00 Hrvatska traži zvijezdu, glazbeni show
 21.00 Kolo sreće, igrani film, komedija
 22.55 CSI: Miami, kriminalistička serija
 23.45 Dani slave, igrani film, komedija
 01.20 Kunolovac, kviz

**PONEDJELJAK
 9.3.2009.**

06.10 - Najava programa
 06.15 - Drugo mišljenje
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 07.10 - Dobro jutro, Hrvatska
 09.10 - Sve će biti dobro
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Vijesti iz kulture
 10.15 - Tunis - ženska priča, dokumentarni film
 11.10 - Treća dob, emisija
 12.00 - Dnevnik
 12.35 - Opijeni ljubavlju
 13.25 - Dan za danom, emisija
 14.30 - Vijesti
 14.45 - Normalan život, emisija o osobama s invaliditetom
 15.35 - Direkt
 16.15 - Hrvatska uživo
 17.45 - Najslabija karika, kviz
 18.35 - Sve će biti dobro
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Latinica
 21.50 - Potrošački kod
 22.25 - Otvoreno
 23.30 - Dnevnik 3
 23.45 - Poslovne vijesti
 23.50 - Vijesti iz kulture
 00.00 - Dosjei X (5.), serija
 00.45 - Zvezdane staze: Deep

Space Nine 5., serija
 01.30 - Momci s Madisona, serija
 02.15 - Kalifornikacija, humoristična serija
 02.40 - Bostonsko pravo 2.
 03.25 - Skica za portret
 03.35 - Latinica
 05.10 - Opijeni ljubavlju

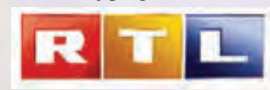

07.00 - Najava programa
 07.05 - Vatrogasne priče
 07.25 - Miki i prijatelji
 07.50 - TV vrtić:
 --- - Život u obitelji vodenkonja
 --- - Tikviči
 --- - Pingu
 08.10 - Čarobna ploča (2. razred)
 08.25 - Petar Pan i gusari
 08.50 - Lagodni život Zacka i Codyja, serija za djecu
 09.15 - Beverly Hills 8., serija
 10.00 - Obiteljski film / Film za djecu
 11.55 - Ulica Somerset 11, serija za mlade
 12.20 - Antologija hrvatskoga glumišta - I.Vidić: Groznica (2000.)
 13.30 - Zafir, danski film
 14.50 - Obični ljudi, TV serija
 15.40 - Ta politiká
 15.50 - Kako žive životinje
 16.10 - Dva i pol muškarca 4., humoristična serija
 16.30 - Razred, serija
 17.00 - Bostonsko pravo 2.
 17.50 - Županijska panorama
 18.15 - Vijesti na Drugom
 18.35 - Na rubu znanosti: NLO razotkrivanja
 19.20 - Crtani film
 19.30 - Moja obitelj 5., humoristična serija
 20.05 - Izbavitelji, film
 22.00 - Vijesti na Drugom
 22.15 - Zakon!, domaća humoristična serija
 22.50 - Momci s Madisona
 23.40 - Kalifornikacija, serija
 00.10 - Ciklus horor: Savršeni učenik, američki film
 02.00 - TV raspored

06.25 Otvori svoje srce, serija
 07.15 Code lyoko
 07.40 Winx, crtana serija
 08.05 Graditelj Bob
 08.20 Pepa prašćić
 08.30 Ezo TV
 09.30 Nova lova, TV igra
 10.20 IN magazin by Bijele udovice
 11.00 Inspektor Rex, serija
 12.00 Farma, reality show

13.00 Rebelde, serija
 14.00 Vatreno srce, serija
 15.00 Zamjena, igrani film
 17.00 Vijesti Nove TV
 17.25 Inspektor Rex, serija
 18.25 IN magazin
 19.15 Dnevnik Nove TV
 20.00 Farma, reality show
 21.00 Ne zaboravi stihove, glazbeni kviz
 22.00 Privatna praksa, serija
 23.05 Vijesti
 23.20 Uvod u anatomiju, serija
 00.20 Seinfeld, serija
 00.50 Život na sjeveru, serija
 01.45 Ezo TV
 02.45 Arhangel'sk 1, mini-serija
 03.30 Žene 1, igrani film
 05.35 Kraj programa

06.55 Dexterov laboratorij, crtana serija
 07.15 SpužvaBob Skockani
 07.40 Korak po korak, humoristična serija (R)
 08.05 Kako sam upoznao vašu majku, serija (R)
 08.35 Punom parom, kulinarski izazov (R)
 09.15 Astro show, emisija
 10.20 Kunolovac, kviz
 11.20 Malcolm u sredini, humoristična serija (R)
 11.45 Dadija, serija (R)
 12.15 Ekkluziv, magazin (R)
 12.30 Vijesti
 12.40 Reba, serija (R)
 13.05 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
 13.35 Marina, telenovela
 14.30 Cobra 11, serija
 15.20 Magnum, akcijska serija
 16.15 Korak po korak, serija
 16.40 Kako sam upoznao vašu majku, serija
 17.10 Malcolm u sredini, serija
 17.35 Dadija, serija
 18.00 Reba, serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 19.35 Punom parom, kulinarski izazov
 20.00 Smrtonosna zapovijed, film, akcijski triler
 21.35 Cellular, igrani film, akcijski triler
 23.15 Vijesti
 23.25 Kunolovac, kviz
 01.25 Otet, znanstveno-fantastična serija

**UTORAK
 10.3.2009.**

05.50 - Najava programa
 05.55 - Normalan život, emisija o osobama s invaliditetom
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.35 - Vijesti
 09.15 - Sve će biti dobro
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Vijesti iz kulture
 10.15 - Tasmanija, raj na krovu svijeta - dok. film
 11.10 - Christinin vrt, dokumentarna serija
 11.40 - Hrvatska kulturna baština
 12.00 - Dnevnik
 12.35 - Opijeni ljubavlju
 13.25 - Dan za danom, emisija
 14.30 - Vijesti
 14.45 - Među nama
 15.35 - Kao lupar na kamenu, emisija pučke i predajne kulture
 16.15 - Hrvatska uživo
 17.45 - Najslabija karika, kviz
 18.35 - Sve će biti dobro
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Globalno sijelo
 20.45 - Rijeke Hrvatske: Korana, popularno-znanstvena serija
 21.20 - Poslovni klub
 21.55 - Otvoreno
 23.00 - Dnevnik 3
 23.15 - Poslovne vijesti
 23.30 - Dosjei X (5.), serija
 00.15 - Zvezdane staze: Deep Space Nine 5., serija
 01.00 - CSI: Miami 6., serija
 01.45 - Zovem se Earl 2.
 02.05 - Bostonsko pravo 2.
 02.50 - Skica za portret
 03.00 - Kao lupar na kamenu, emisija pučke i predajne kulture
 03.30 - Drugi format
 04.10 - Globalno sijelo
 04.40 - Poslovni klub
 05.10 - Opijeni ljubavlju

07.00 - Najava programa
 07.05 - Vatrogasne priče
 07.25 - Miki i prijatelji
 07.50 - TV vrtić:
 --- - Danica
 --- - Medvjedići
 --- - Simfolije
 --- - Mali crveni traktor
 08.25 - Petar Pan i gusari
 08.50 - Lagodni život Zacka i Codyja, serija za djecu
 09.15 - Beverly Hills 8., serija
 10.00 - Obiteljski film / Film za djecu
 11.30 - Ulica Somerset 11, serija za mlade
 11.55 - Antologija hrvatskoga glumišta - H.Muller:

Hamletmachine (1994.)
 12.55 - Zagonetna gospođica C., belgijski film
 14.50 - Obični ljudi, TV serija
 15.40 - Navrh jezika
 15.50 - Ljubavne boli
 16.10 - Dva i pol muškarca 4.
 16.30 - Razred, serija
 16.55 - Bostonsko pravo 2.
 17.40 - Vijesti na Drugom
 17.55 - Vaterpolo, SL: Hrvatska - Španjolska, prijenos
 19.15 - Drugi format
 20.05 - Nogometna Liga prvaka - emisija
 20.35 - Nogometna Liga prvaka, 1. poluvrijeme
 21.30 - Vijesti na Drugom
 21.40 - Nogometna Liga prvaka, 2. poluvrijeme
 22.35 - Nogometne Lige prvaka - analiza utakmice
 22.50 - CSI: Miami 6., serija
 23.40 - Zovem se Earl 2.
 00.05 - Nogometna Liga prvaka - sažeci
 00.45 - TV raspored

06:25 Otvori svoje srce, serija
 07:15 Code lyoko
 07:40 Winx, crtana serija
 08:05 Graditelj Bob
 08:20 Pepa prašćić
 08:30 Ezo TV, tarot show
 09:30 Nova lova, TV igra
 10:30 IN magazin
 11:15 Inspektor Rex, serija
 12:15 Farma, reality show
 13:15 Rebelde, serija
 14:10 Vatreno srce, serija
 15:10 Domovinska sigurnost, igrani film
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 Inspektor Rex, serija
 18:25 IN magazin
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:00 Farma, reality show
 21:00 Face s faksa, igrani film
 22:45 Vijesti
 23:00 Uvod u anatomiju, serija
 00:00 Seinfeld, serija
 00:30 Život na sjeveru, serija
 01:25 Ezo TV, tarot show
 02:25 Arhangelsk 2, mini-serija
 03:10 Žene 2, igrani film
 05:15 Kraj programa

06.50 Dexterov laboratorij
 07.15 Transformeri
 07.40 Korak po korak, (R)
 08.05 Kako sam upoznao vašu majku, serija (R)
 08.35 Punom parom, kulinarski izazov (R)

09.15 Astro show, emisija
 10.20 Kunolovac, kviz
 11.20 Malcolm u sredini, (R)
 11.45 Dadilja, serija (R)
 12.15 Ekkluziv, magazin (R)
 12.30 Vijesti
 12.40 Reba, serija (R)
 13.05 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
 13.35 Marina, telenovela
 14.30 Cobra 11, serija
 15.20 Magnum, akcijska serija
 16.15 Korak po korak, serija
 16.40 Kako sam upoznao vašu majku, serija
 17.10 Malcolm u sredini, serija
 17.35 Dadilja, serija
 18.00 Reba, serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 19.35 Punom parom, kulinarski izazov
 20.00 Moja 3 zida, serija
 20.55 Bibin svijet, serija
 21.30 Ekpa iz snova, film
 23.30 Putnik, drama
 00.25 Vijesti
 00.35 Kunolovac, kviz

SRIJEDA 11.3.2009.

05.55 - Među nama
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 09.10 - Sve će biti dobro
 10.00 - Vijesti
 10.15 - U mongolskoj divljini, dokumentarni film
 11.10 - Oprah Show
 12.00 - Dnevnik
 12.35 - Opijeni ljubavlju
 13.25 - Dan za danom, emisija
 14.30 - Vijesti
 14.45 - Riječ i život, religijski program
 15.35 - Alpe-Dunav-Jadran
 16.15 - Hrvatska uživo
 17.45 - Najslabija karika, kviz
 18.30 - Sve će biti dobro
 19.15 - LOTO 7/39
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - Idemo na put s Goranom Milićem
 21.00 - Luda kuća 4., TV serija
 21.40 - Proces
 22.15 - Otvoreno
 23.25 - Dnevnik 3
 23.40 - Poslovne vijesti
 23.55 - Dosjei X (5.), serija
 00.40 - Zvezdane staze: Deep Space Nine 5., serija
 01.25 - Državna opasnost, serija
 02.10 - Bostonsko pravo 2.
 02.55 - Prekid programa radi redovnog održavanja odašiljača

04.40 - Proces
 05.10 - Opijeni ljubavlju

06.50 - Vatrogasne priče
 07.10 - Miki i prijatelji
 07.35 - TV vrtić:
 --- - 07.39 Ninin kutak
 --- - 07.44 Braća koale
 --- - 07.56 Moj mali poni
 08.10 - Petar Pan i gusari
 08.35 - Beverly Hills 8., serija
 09.20 - Are: Svjetski skijaški kup (M) - spust
 10.40 - Prijenos sjednica Hrvatskog sabora
 13.35 - reprizni program
 14.45 - Obični ljudi, TV serija
 15.35 - Moje Olimpijske igre, grčki dokumentarni film za mlade
 15.50 - Kokice
 16.10 - Dva i pol muškarca 4.
 16.30 - Razred, serija
 17.00 - Bostonsko pravo 2.
 17.50 - Županijska panorama
 18.15 - Vijesti na Drugom
 18.35 - Scientia croatica
 19.05 - Znanstvene vijesti
 19.15 - Crtani film
 19.30 - Moja obitelj 5., serija
 20.05 - Nogometna Liga prvaka - emisija
 20.35 - Nogometna Liga prvaka, 1. poluvrijeme
 21.30 - Vijesti na Drugom
 21.40 - Nogometna Liga prvaka, 2. poluvrijeme
 22.35 - Nogometne Lige prvaka - analiza utakmice
 22.50 - Državna opasnost
 23.45 - Nogometna Liga prvaka - sažeci
 00.30 - Crna kutija
 01.00 - Obavještajci 5., serija

06:25 Otvori svoje srce, serija
 07:15 Code lyoko
 07:40 Winx, crtana serija
 08:05 Graditelj Bob
 08:20 Pepa prašćić
 08:30 Ezo TV, tarot show
 09:30 Nova lova, TV igra
 10:30 IN magazin
 11:15 Inspektor Rex, serija
 12:15 Farma, reality show
 13:15 Rebelde, serija
 14:10 Vatreno srce, serija
 15:10 Ulica nade, igrani film
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 Inspektor Rex, serija
 18:25 IN magazin
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:00 Farma, reality show
 21:00 Poziv u pomoć, film
 22:50 Vijesti
 23:05 Uvod u anatomiju, serija

00:05 Seinfeld, serija
 00:35 Život na sjeveru, serija
 01:25 Ezo TV, tarot show
 02:25 Arhangelsk 3, mini-serija
 03:10 Hollywoodske supruge, igrani film
 04:40 Kraj programa

06.55 Crtana serija
 07.15 SpužvaBob Skockani
 07.40 Korak po korak, (R)
 08.05 Kako sam upoznao vašu majku, serija (R)
 08.35 Punom parom, kulinarski izazov (R)
 09.15 Astro show, emisija
 10.20 Kunolovac, kviz
 11.20 Malcolm u sredini, (R)
 11.45 Dadilja, serija (R)
 12.15 Ekkluziv, magazin (R)
 12.30 Vijesti
 12.40 Reba, serija (R)
 13.05 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
 13.35 Marina, telenovela
 14.30 Cobra 11, serija
 15.20 Magnum, akcijska serija
 16.15 Korak po korak, serija
 16.40 Kako sam upoznao vašu majku, serija
 17.10 Malcolm u sredini, serija
 17.35 Dadilja, serija
 18.00 Reba, serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 19.35 Punom parom, kulinarski izazov
 20.00 CSI: New York, serija
 20.50 Mentalist, serija
 21.45 11. sat, serija
 22.35 Bratstvo, serija
 23.40 Vijesti
 23.50 Kunolovac, kviz
 01.50 Oti, serija

ČETVRTAK 12.3.2009.

05.50 - Najava programa
 05.55 - Riječ i život, religijski program
 07.00 - Dobro jutro, Hrvatska
 07.05 - Vijesti
 09.10 - Sve će biti dobro
 10.00 - Vijesti
 10.10 - Vijesti iz kulture
 10.15 - Strune Soweta - dvije godine iz života projekta klasične glazbe, dokumentarni film
 11.15 - Oprah Show
 12.00 - Dnevnik
 12.35 - Opijeni ljubavlju

13.25 - Dan za danom, emisija
 14.30 - Vijesti
 14.45 - Trenutak spoznaje
 15.35 - Lica Kambodže, dokumentarni film
 16.15 - Hrvatska uživo
 17.45 - Najslabija karika, kviz
 18.35 - Sve će biti dobro
 19.30 - Dnevnik
 20.10 - 1 protiv 100, kviz
 21.10 - Dossier.hr
 22.00 - Pola ure kulture
 22.35 - Otvoreno
 23.25 - Dnevnik 3
 23.40 - Poslovne vijesti
 23.55 - Dosjei X (5.), serija
 00.40 - Zvezdane staze: Deep Space Nine 5., serija
 01.25 - Blizu doma, serija
 02.10 - Bostonsko pravo 2.
 02.55 - Fotografija u Hrvatskoj
 03.15 - Tekstura, emisija o knjigama
 03.55 - Pola ure kulture
 04.25 - Dossier.hr
 05.10 - Opijeni ljubavlju

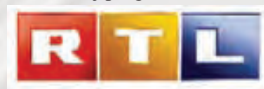
06.50 - Vatrogasne priče
 07.10 - Miki i prijatelji
 07.35 - TV vrtić:
 --- - Danica
 --- - Pingu
 --- - Platno, boje, kist
 --- - Vatrogasac Sam
 08.10 - Petar Pan i gusari
 08.35 - Beverly Hills 8., serija
 09.20 - Are: Svjetski skijaški kup (M) - super G
 10.30 - Prijenos sjednica Hrvatskog sabora
 13.35 - reprizni program
 14.10 - Slikovnica
 14.45 - Obični ljudi, TV serija
 15.35 - Koga briga?
 16.10 - Dva i pol muškarca 4.
 16.30 - Razred, serija
 17.00 - Bostonsko pravo 2.
 17.50 - Županijska panorama
 18.15 - Vijesti na Drugom
 18.35 - Tekstura, emisija o knjigama
 19.20 - Crtani film
 19.30 - Moja obitelj 5., serija
 20.05 - Čarobnjakov šesir, animirani film
 21.25 - Vijesti na Drugom
 21.45 - Metro, američki film
 23.45 - Blizu doma, serija
 00.30 - Vrijeme je za jazz: HGM Jazz orkestar Zagreb i Luis Bonilla
 01.30 - Obavještajci 5., serija

06:25 Otvori svoje srce, serija
 07:15 Code lyoko, crtana serija
 07:40 Winx, crtana serija

6. ožujka 2009.

08:05 Graditelj Bob
 08:20 Pepa prašćić
 08:30 Ezo TV, tarot show
 09:30 Nova lova, TV igra
 10:30 IN magazin
 11:15 Inspektor Rex, serija
 12:15 Farma, reality show
 13:15 Rebelde, serija
 14:15 Vatreno srce, serija
 15:15 Svjedok optužbe, film
 17:00 Vijesti Nove TV
 17:25 Inspektor Rex, serija
 18:25 IN magazin
 19:15 Dnevnik Nove TV
 20:00 Farma, reality show
 21:00 Provjereno, informativni magazin
 22:00 Trenutak istine, game show
 23:05 Vijesti
 23:20 Uvod u anatomiju, serija
 00:20 Seinfeld, serija
 00:50 Život na sjeveru, serija
 01:40 Ezo TV, tarot show
 02:40 Zlodjela, igrani film
 04:15 Život na sjeveru, serija
 05:00 Provjereno, informativni magazin
 05:45 Kraj programa

06.55 Crtana serija
 07.15 Transformeri
 07.40 Korak po korak, (R)
 08.05 Kako sam upoznao vašu majku, serija (R)
 08.35 Punom parom, kulinarski izazov (R)
 09.15 Astro show, emisija
 10.20 Kunolovac, kviz
 11.20 Malcolm u sredini, (R)
 11.45 Dadilja, serija (R)
 12.15 Ekkluziv, magazin (R)
 12.30 Vijesti
 12.40 Reba, serija (R)
 13.05 Večera za 5, lifestyle emisija (R)
 13.35 Marina, telenovela
 14.30 Cobra 11, serija
 15.20 Magnum, akcijska serija
 16.15 Korak po korak, serija
 16.40 Kako sam upoznao vašu majku, serija
 17.10 Malcolm u sredini, serija
 17.35 Dadilja, serija
 18.00 Reba, serija
 18.30 Vijesti
 18.55 Ekkluziv, magazin
 19.05 Večera za 5, lifestyle emisija
 19.35 Punom parom, kulinarski izazov
 20.00 Ljubav je na selu, sapunica
 20.55 Uvod u anatomiju, serija
 21.45 Kućanice, dramska serija (dvije epizode)
 23.35 Vijesti
 23.45 Ženski klan, serija
 00.30 Mentalist, serija (R)
 01.20 11. sat, serija (R)

PRIZMA

Emisija na hrvatskom jeziku »Prizma« emitira se svake druge subote u 16.30 na RTV2 a repriza utorkom u 12.10 sati. E-mail emisije je: prizma@rtv.co.yu

KRONIKA

Polusatna televizijska emisija na hrvatskom jeziku »Kronika« emitira se na subotičkoj TV K23 nedjeljom 13 sati, i na somborskoj TV Spektar, također nedjeljom u 13 sati. Polusatna radijska emisija »Kronika« emitira se na valovima Radio Sombora, nedjeljom u 12 sati.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku »Zvuci bačke ravnice« emitira se četvrtkom u 19 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Emisija o životu Hrvata izvan domovine pod nazivom »Glas domovine«, emitira se na HRT1 petkom u 14,45 sati.

PROGRAM NA HRVATSKOM JEZIKU RADIO SUBOTICE

SHEMA ZA RADNE DANE:

18,00 - 19,00

- Najava programa
- Večernji dnevnik
- Agencijske vijesti iz zemlje
- Agencijske vijesti iz RH
- Kronologija - Dogodilo se na današnji dan
- Jezični savjetnik 'Govorimo hrvatski'

19,00 - 19,30

- Poetski predah
- 'Popularne melodije' - zabavna glazba (ponedjeljkom)
- 'Na valovima hrvatske glazbene tradicije' - narodna glazba (utorkom)
- 'Veliki majstori glazbe' - ozbiljna glazba (srijedom)
- 'Rock vremeplov' (četvrtkom)
- 'Minute za jazz' (petkom)

19,30 - 20,00

- 'Europski magazin' - magazin Radija Deutsche Welle (ponedjeljkom)
- 'Kulturna povijest' (utorkom)
- 'Putokazi' (srijedom)
- 'Iz hrvatske književne baštine' (četvrtkom)
- 'Tjedni vodič' (petkom)

20,00 - 20,30

- »Razgovor s povodom« (ponedjeljkom)
- »DW Aktualno« – regionalni magazin Radija Deutsche Welle (utorkom)
- »Otvoreni studio« (srijedom)
- »Kultur café« - magazin iz kulture Radija Deutsche Welle (četvrtkom)
- »Vodič za moderna vremena« – emisija Hrvatskoga radija (petkom)

20,30 - 21,00

- Narodna glazba
- Blic vijesti i odjava programa

SHEMA ZA DANE VIKENDA:

Subota

- 18,00 Najava programa, Vijesti dana, Kronologija, zabavna glazba
- 18,30 'Deutsch - warum nicht?' - tečaj njemačkog jezika Radija Deutsche Welle
- 19,00 'Vjerska emisija', duhovna glazba
- 20,00 'Razgovor s povodom' - emisija Hrvatskoga radija
- 20,55 Odjava programa

Nedjelja

- 18,00 Najava programa, Vijesti dana
- 18,10 Nedjeljni mozaik (kronologija, zanimljivosti, zabavna glazba)
- 18,30 'Deutsch - warum nicht?' - tečaj njemačkog jezika Radija Deutsche Welle
- 19,30 »Putnici kroz vrijeme« – emisija za djecu Hrvatskoga radija
- 20,00 'Ljudi nizine' - talk show Bele Franciškić
- 20,30 Narodna glazba
- 20,55 Odjava programa

104,4 Mhz

KRIŽALJKA

www.kviskoteka.hr

	PREMOŠĆUJE GA MASLENIČKI MOST	ZEMLJA IBERA	BIVŠI ČELAVI VATRENI, PETAR	NA OVU STRANU, AMO	GRAD U WYOMINGU	ANCONA	KALIJ	POZNATI HADEŽE-OVAC S NAOČALAMA	UŽARENA VULKANSKA MASA	BIVŠA MISICA BAJDE	BECKENBAUER ILI BECKER	MJESTO KOD OPATJE	DALMATINSKA ČAVRLJANJA
NAPADAČ HAJDUKA (KALEJ)													
NAŠ RUKOMETNI TRENER, IVICA							TRAJNO USTALJENA SKLO-NOST KISIČ						
DIVLJI PRASAC						OGRANAK CESTE BLATO, GLIB							
STIDAK NA PLADNJU							TEŠKE OZLJEDE GITARIST LOFGREN					URUGVAJ OTOČJE KOD DUBROVNIKA	
STALNI POSJETITELJI KINEMATOGRAFA									AMELIN IMENJAK TURSKE SABLASTI				
"REFREN" OJKALICE			GLUMICA I PJEVAČICA MINNELI	NOVINAR MARŠIĆ GLUMAC HOSKINS						ENGLESKO SVIJETLO PIVO PERZIJAN-KA			
POŽALNICE						ŽENKA LAVA DOMORO-DAC							PROSTI-TUTKA U BARU
NJEMAČKA		"IZVRŠNI ODBOR" BIVŠA MI-NISTRICA, ZELJKA			SLAVNI CR-NI PJEVAČ MJERA OD OKO 1,3 LITRE						FRANJO ARAPOVIĆ FRANCUSKI REDATELJ, LOUIS		
PAMET, RAZUM							TKANINA ZA ZAVJESE ŠKORINA PJESMA						
NAŠ NAFTNI GIGANT				VELIKA PODUZEĆA MINARET									
LANA TURNER			ČOVJEK IZ MAĐARSKE OBLIČJE						... SAMGIN MAKSIMA GORKOG MORSKI PU-ZIČ, NANAR				
RIJEKA, GRAD I JEZERO U FINSKOJ					ORGANSKI SPOJ. ACE-TALDEHID RIJEKA U TURSKOJ							ITALIJA SUSTAV ZEMLJIS-NIH KNJIGA (LAT.)	
PRIREDILA REDAKCIJA ENIGMATSKOG TJEDNIKA "KVISKOTEKE"	"REFREN" USPAVANKE ZABRANJE-NA TEMA									NOVIJI DIO RIMA GITARIST CLAPTON			
RADNIK ZA TOKARILICOM (MNOŽ.)							"GLOBAL NAME ENTRY" ŽIDOVSKI KRALJ				ROBERT DUVALL BIVŠI POLITIČAR IZ MIANME		
ALEN VITASOVIĆ			GROBNA JAMA MI. ONI					KARIPSKI OTOK LJE-POTICA "UREDNIK"					
TABOR, LOGOR						DOMOVINA GULLITA I RIJKAARDA TAJLAND							
STUPITI U STO				USIDJELICA									

RIJEŠENJE KRIŽALJKE:
 nikola kalinić, obrvan, navika, vepar, odvojak, sramak, rane, u, kinomani, amel, oja, ilija, ale, žalbe, lavica, d, io, usher, fa, razbor, etamin, ina, kombinati, li, madać, klim, oulu, etana, i, mina nana, eur, tokari, gne, rd, av, raka, aruba, bivak, surinam, uci, siera cura.